

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΜΙΛΗΤΟΥ ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΥ
ΑΡΧΙΕΡΑΤΙΚΩΣ ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΥ ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΥΠΟΜΝΗΜΑ

ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΕΝΤΗΚΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΙ

ΤΟΥ ΕΝ ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙΩΙ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ

ΤΗΣ

ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΟΣ

(1880-1930)

Ἦχι πάρος νεύων ἀμενῆνὰ κάρηνα τέθαπτο
πιστῶν, τῆδε Νεῶς ἀθανάτου Τριάδος
ἔμπεδος ἔστηνε, περίβλεπτος, κάλλει λάμπων,
πιστῶν ζώντων ἔργμασι καὶ δαπάναις.

Ι. ΦΙΛΑΛΗΘΗΣ



ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

—
1930

1104 - K16

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΜΙΛΗΤΟΥ ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΥ
ΑΡΧΙΕΡΑΤΙΚΩΣ ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΥ ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙΟΥ

Κατάλογος

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΥΠΟΜΝΗΜΑ

ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΕΝΤΗΚΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΙ

ΤΟΥ ΕΝ ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙΩΙ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ

ΤΗΣ

ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΟΣ

(1880-1930)

Ἦχι πάρος νεκρῶν ἀμενηνὰ κἀρι,να τέθαπτο
πιστῶν, τῆδε Νεῶς ἀθανάτου Τριάδος
ἐμπεδος ἔστηκε, περίβλεπτος, κάλλει λάμπων,
πιστῶν ζώντων ἔργμασι καὶ δαπάναις.

Ι. ΦΙΛΑΛΗΘΗΣ



ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

1930

ΤΩΙ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΩΙ, ΘΕΙΟΤΑΤΩΙ
ΚΑΙ ΣΟΦΩΤΑΤΩΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΩΙ
ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΙ ΚΥΡΙΩΙ ΚΩΙ ΦΩΤΙΩΙ
ΤΩΙ Β' ΕΝΘΕΡΜΩΙ ΤΟΥ ΚΑΛΟΥ
ΠΡΟΣΤΑΤΗΙ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΩΙΑΣ
ΑΡΕΤΗΣ ΚΑΙ ΠΙΣΤΕΩΣ ΓΝΗΣΙΩΙ
ΕΚΠΡΟΣΩΠΩΙ ΚΑΙ ΕΜΨΥΧΩΤΗΙ
* * Η ΒΙΒΛΟΣ ΑΥΤΗ ΕΥΛΑΒΩΣ * *
* * * * * ΑΦΙΕΡΟΥΤΑΙ * * * * *



Η Α. Θ. ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΣ,
Ο ΕΠΕΥΛΟΓΩΝ ΤΗΝ ΠΕΝΤΗΚΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΑ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΚΥΡΙΟΣ ΚΥΡΙΟΣ ΦΩΤΙΟΣ Ο Β΄

Ἡ δεκάτη τετάρτη Σεπτεμβρίου (π. ἡ.) τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ ὀγδοηκοστοῦ ἔτους, ὑπῆρξεν ἡμέρα γενικοῦ καὶ εὐφροσύνου συναγεροῦ διὰ τὴν ὁμογενῆ Ὁρθόδοξον Κοινότητα Σταυροδρομίου. Ἡ πρώτη τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κοινοῦτος ἀριθμοῦσα τότε βίον μόνον ἐβδομήκοντα καὶ ἕξ ἐτῶν (1804-1880) ἐώρταζε τὰ Ἐγκαίρια τοῦ τρίτου ναοῦ αὐτῆς, τοῦ Σεπτοῦ Ναοῦ τῆς Ἁγίας Τριάδος. Ἡ δὲ πανηγυρικὴ καὶ μεγαλοπρεπὴς ἐκείνη τελετὴ ὑπῆρξεν ἀνταξία τῆς βαθείας ἱκανοποιήσεως καὶ τῆς χαρᾶς, τὴν ὁποίαν ἐδοκίμασεν ὁ εὐσεβῆς λαὸς ἐπὶ τῇ ἐκπληρώσει εἰκοσαετοῦς ἀγωνιώδους πόθου.

Πόσοι κόποι καὶ ἀγῶνες εὐσεβεῖς, πόσαι φιλογενεῖς ἀνησυχίαι καὶ προσπάθειαι, πόσοι πόθοι ἐγγενεῖς καὶ ἐλπίδες τῆς παρελθούσης γενεᾶς δὲν ἐγκλείονται εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ περικαλλοῦς τούτου τεμένου τῆς Τρισηλίου Θεότητος, ὅπερ ἴσταται ὡς μνημεῖον περιφανὲς τῆς πατροπαραδότου ἀρετῆς καὶ τῆς ἐν τῷ πολιτισμῷ προαγωγῆς τοῦ Ὁρθοδόξου χριστιανικοῦ πληρώματος Σταυροδρομίου!

Πεντηκονταετία ὅλη διέτρευσεν ἀπὸ τῆς εὐτυχοῦς ἐκείνης ἡμέρας τῶν Ἐγκαϊῶν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ, τοῦ ὁποίου ἡ ἴδρυσις ἀποτελεῖ σπουδαιότατον σταθμὸν ἐν τῇ ραγδαίᾳ ἐξελίξει τῆς κοινοτικῆς ἡμῶν ζωῆς. Ἐὰν δὲ ὁ διαρρέουσας χρόνος ἠφάνισεν ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ κόσμου τοὺς συντελεστάς τοῦ ὠραίου καὶ κοινωφελοῦς ἔργου, ἀλλ' ἡ μνήμη τῆς εὐεργετικῆς αὐτῶν δράσεως καὶ ἡ ἐπὶ ταύτῃ εὐγνωμοσύνη παραμένει εἰς τὸ διηρηκὲς ἀνεξίτηλος εἰς τὰς καρδίας τῶν ἐπιζώντων.

Ἡ ἀπὸ διείας ὑφισταμένη Ἐπιτροπὴ τοῦ Ναοῦ ἐν τῇ ὀφει-
λεικῇ αὐτῆς μερίμνῃ περὶ τοῦ ὅσον οἷόν τε σεμνοτέρου καὶ εὐ-
πρεπεστέρου ἑορτασμοῦ τῆς Πεντηκονταετηρίδος, Σεπτῆ προτροπῇ
τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος, τοῦ εὐκλεῶς Πατριαρχεύοντος
Φωτίου τοῦ Β', τοῦ δι' ἀρρήκτων δεσμῶν ἀφωσιωμένης καὶ
κοινοφελοῦς ἐπισκοπικῆς ἐν Σταυροδρομίῳ διακονίας συνδεθέν-
τος πρὸς τὴν ἡμετέραν Κοινότητα, ἀπεφάσισε τὴν ἔκδοσιν τοῦ
Ἱστορικοῦ τούτου Ὑπομνήματος, ὅπερ ἀποτελοῦν μέρος ἀνεκδό-
του συγγραφῆς περὶ τῆς Κοινότητος Σταυροδρομίου τοῦ ἀρχιερα-
τικῶς αὐτῆς προΐσταμένου Θεοφιλεστάτου **Ἐπισκόπου Μιλήτου**
κ. Αἰμιλιανοῦ, προθύμως παρεχωρήθη εἰς ἡμᾶς ὑπὸ τῆς Α.
Θεοφιλίας, ἥτις καὶ φιλοκάλως ἐμερίμνησε περὶ τῆς ὅσον ἔνεστιν
εὐπρεπεστέρας ἐμφανίσεως τοῦ ἔργου.

Ἔχει δὲ τὴν εὐάρεστον συναίσθησιν ἡ Ἐπιτροπὴ, ὅτι διὰ τῆς
ἐκδόσεως τοῦ Ἱστορικοῦ τούτου περὶ τοῦ Ναοῦ Ὑπομνήματος,
ἐπὶ τῇ βάσει κυρίως τῶν Πατριαρχικῶν καὶ Κοινοτικῶν ἀρχείων
καταρτισθέντος, δημιουργεῖ διαρκῆς μνημόσυνον τῆς εὐσεβείας καὶ
φιλογενείας τῶν ἀοιδίμων Ἰδρυτῶν καὶ Κτιτόρων, τῶν ἐπισήμων
καὶ ἀσήμων, τῶν γνωστῶν καὶ ἀγνώστων, τῶν φανερῶν καὶ
ἀφανῶν, ὅσοι κατὰ πρωτοβουλίαν ἢ παρακολούθησιν, ἔργῳ ἢ
λόγῳ, συνεβάλλοντο εἰς τὴν ἀνέγερσιν τοῦ Ναοῦ.

Ἐν Σταυροδρομίῳ τῇ 1^ῃ Αὐγούστου 1930.

Ἡ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΑΦΕΝΤΟΥΛΗΣ, Πρόεδρος
Γ. ΣΤΑΥΡΙΔΗΣ, Ταμίας
Ν. ΤΣΑΓΓΟΠΟΥΛΟΣ, Γραμματεὺς
Α. ΠΕΡΣΕΙΔΗΣ
Γ. ΜΟΥΡΑΤΙΑΔΗΣ
Ν. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ
Ν. ΠΙΣΤΩΦ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΤΟ "ΤΑΞΙΜΙΟΝ" * * * * *
ΚΤΗΤΟΡΙΚΟΙ ΤΙΤΛΟΙ * * * * *
ΤΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΝ ΤΑΞΙΜΙΟΥ *
ΤΟ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟΝ ΤΑΞΙΜΙΟΥ *

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΤΟ ΤΑΞΙΜΙΟΝ

Ἡ μελέτη τῶν γραπτῶν μνημείων γνωρίζει εἰς ἡμᾶς, ὅτι εἰς τὸν εὐρὺν ἐκεῖνον χῶρον, ὅπου ἴσταται τὸ πρὸ τριετίας καλλιτεχνηθὲν λαμπρὸν Ἡρώων τῆς Δημοκρατίας καὶ ὁ εἰς μικρὰν ἀπ' αὐτοῦ ἀπόστασιν ἰδρυμένος περικαλλὴς Ναὸς τῆς Ἁγίας Τριάδος, μέχρι τῶν μέσων τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος ὑπῆρχον λειμῶνες καὶ ἀγροί.

Τὰ μέρη ἐκεῖνα, γνωστὰ εἰς τοὺς ἡμετέρους ὑπὸ τὸ ὄνομα «Κάμπος» ἢ «Μεγάλα Μνήματα» (1) ἀπὸ τινος ὑπάρχοντος ἐκεῖ Νεκροταφείου, μόλις τότε ἤρχιζον νὰ ἀποβάλλωσι τὴν ἐξοχικὴν τῶν μορφῆν, ὡς ἐκ τῆς ὁσημέραι πρὸς τὰ ἐκεῖ σημειουμένης προεκτάσεως τῆς συνοικίας Σταυροδρομίου.

Ὁ περιπατητὴς τῶν χρόνων ἐκείνων, προβαίνων διὰ τῆς ὁδοῦ τῆς Ἀνεξαρτησίας (Μεγάλῃς Ὀδοῦ) συνήντα μετὰ τὸ τέμενος «Ἁγᾶ Τζαμῆ» τὴν ἐκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ σχηματιζομένην κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην καὶ φερωνύμως καλουμένην συνοικίαν «Γενῆ Μαχαλέ», καὶ μετ' αὐτὴν δεξιᾷ μὲν τὰ ἐρείπια παλαιοῦ τινος Νοσοκομείου, μακρὰν σειρὰν κυπαρίσσεων (Σειρὰ Σελβῆ), Νεκροταφεῖον ἀπεριτείχιστον, τοῦ ὁποῦ τὰ ὄρια

(1) Σ. Βυζαντίου Ἡ Κωνσταντινούπολις. Τόμ. Α' σελ. 72.

μόλις διεκρίνοντο ἀπὸ τῆς δημοσίας ὁδοῦ, ἀριστερᾷ δὲ τὸ Ὑδρονομεῖον (Ταξίμ) καὶ πέραν τούτων «τὸ κανονικώτατον κίριον τοῦ Στρατῶνος τοῦ ἑλαφροῦ πυροβολικοῦ» ὡς ἀναφέρει ὁ ἀείμνηστος συγγραφεὺς τῆς «Κωνσταντινουπόλεως» (1).

Ὁ γραφικώτατος ἐκεῖνος καὶ περίοπος διὰ τὴν ἔλλειψιν οἰκοδομῶν γῶρος ἦτο κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ὁ συνήθης καὶ προσφιλῆς τῶν Περαιωτῶν περίπατος, γνωστὸς γενικῶς ὑπὸ τὸ ὄνομα «Ταξίμ» (=διανομή) ἤδη ἀπὸ τοῦ 1721 (ἔτους Ἑγείρας 1133) ὅτε καὶ κατεσκευάσθη τὸ Ὑδρονομεῖον πρὸς διοχέτευσιν καὶ διανομὴν τῶν ὑδάτων Βαξέκιοι εἰς τὰς συνοικίας Σταυροδρομίου καὶ Γαλατᾶ, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς ἐπὶ τῆς κρήνης ἐπιγραφῆς.

ΚΤΗΤΟΡΙΚΟΙ ΤΙΤΛΟΙ

Ἐπὶ τῆς βασιλείας Σουλτάν Μεχμέτ τοῦ Δ', Πατριαρχεύοντος τοῦ ἀπὸ Λαρίσσης ἀειμνήστου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Διονυσίου τοῦ Δ' τοῦ ἐπιλεγόμενου Μουσελίμη, τῷ 1672, οἱ τὰ κοινὰ τοῦ Γένους διέποντες ἠγόρασαν παρὰ τοῦ Μαχμουτ Τσελεμπῆ, ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἰωάννου Τομάζου, κατὰ τὸ Ταξίμιον, δύο λειμῶνας καὶ ἓνα ἀγρόν, τριάκοντα περίπου στρεμμάτων. Τῆς ἐκτάσεως ταύτης μέρος μὲν προωρίσθη διὰ τὴν ἴδρυσιν Νοσοκομείου, μέρος δὲ ἐχρησιμοποιήθη ὡς Νεκροταφεῖον, ἰδίᾳ τῶν ὀρθοδόξων τοῦ Γαλατᾶ, τοῦ ὁποίου προάστειον καὶ ἔνορῖα ἐθεωρεῖτο τὸ μόλις τῷ 1804 εἰς Κοινότητα Ὀρθόδοξον συγκροτηθὲν Σταυροδρόμιον.

Αἱ κτήσεις αὗται μετεβιβάσθησαν τῷ 1735, Πατριαρχεύοντος τοῦ ἀπὸ Καισαρείας ἀειμνήστου Πα-

(1) Αὐτόθι σ. 74.



Ο ΤΗΝ ΘΕΜΕΛΙΩΣΙΝ ΤΟΥ ΝΑΟΥ ΕΥΛΟΓΗΣΑΣ ΑΕΙΜΝΗΣΤΟΣ
ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ο ΣΤ' ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

τριάρχου Νεοφύτου τοῦ ΣΤ' ἐπ' ὀνόματι τῆς Εἰρήνης Βασιλείου, τῷ δὲ 1760 ἐπ' ὀνόματι τοῦ Δημητρίου Γεωργίου καὶ βραδύτερον τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἀγγελῆ Δημητρίου καὶ τέλος τῷ 1765 ἐπ' ὀνόματι τοῦ Χρήστου Παναγιώτου, τῶν κτητορικῶν τίτλων κατατεθέντων εἰς τὸ Ἀρχεῖον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ τόπος ἐκεῖνος εἶχεν ἤδη ἐν τῷ μεταξὺ λάβει, ὡς ἐλέχθη, νέαν προσωνυμίαν καὶ ὁσημέραι παρουσίαζεν ἀλλοιώσεις ὡς πρὸς τὴν ἀρχικὴν αὐτοῦ μορφήν, οἱ τὰ Κοινὰ τότε διέποντες, πρὸς ἀσφαλεστέραν κατοχύρωσιν τῶν κτητορικῶν δικαιωμάτων τοῦ Γένους ἐνήργησαν ἀρμοδίως καὶ περὶ τὸ 1777 ἐπέτυχον ὥστε οἱ τέως ἐπ' ὀνόματι τοῦ Χρήστου Παναγιώτου φερόμενοι τίτλοι ἰδιοκτησίας νὰ ἐγγραφῶσιν ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἑθνους τῶν Ρωμαίων (Ροῦμ μιλλετινίν). Ἀπολεσθέντων τούτων διὰ λόγους ἀγνώστους, ἐξεδόθησαν νέοι τίτλοι τῷ 1808.

ΤΟ ΕΝ ΤΑΞΙΜΙΩ, ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΝ

Εἶναι τῷ ὄντι θαυμαστὸν διὰ τοὺς γνωρίζοντας τὴν οἰκονομικὴν δυσπραγίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου τὸ γεγονός, ὅτι κατὰ τὸν ΙΗ' αἰῶνα ἡ Ἐκκλησία Κωνσταντινουπόλεως ὄχι μόνον διὰ τὴν ἀνακούφισιν τῶν πτωχῶν, τῶν ὀρφανῶν καὶ τῶν ἐν φυλακαῖς κρατουμένων ἐμερίμνα καὶ ἐδαπάνα, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ ὑστερήματος τῶν λειτουργῶν αὐτῆς περισσεύουσα, συνετήρει τρία ἄσυλα τῆς φιλαδελφίας, τὸ τῶν *Γουλάδων* ἐν Ἑπτapyγίῳ, τὸ τῶν *Γκεμιτζήδων* ἐν Γαλατᾷ καὶ τὸ τοῦ *Μπέιογλου* ἐν Ταξιμίῳ. Τὰ Νοσοκομεῖα ταῦτα μέχρι τοῦ 1794 ἀνεξαρτήτως ἐπ' ἀλλήλων λειτουργοῦντα, συνηνώθησαν τότε καὶ εἰργάζοντο ὑπὸ μίαν Κεντρικὴν Ἐπιτροπήν, ὑπὸ τὴν ἐπιστάσιαν τῶν Μ. Διερχομένων καὶ Πριγκήπων Γεωργίου καὶ Δημητρίου Μουρούζη. Καὶ τὸ μὲν

Νοσοκομεῖον τοῦ Γαλατᾷ, ἰδρυθὲν ὑπὸ τοῦ Γ. Σταυράκογλου ἐπὶ τοῦ χώρου ὅπου ἀκολούθως ἀνηγέρθη τὸ Μ. Ἑθν. Χάνιον, κατ' ἀρχὰς μὲν ἦτο προωρισμένον πρὸς νοσηλείαν τῶν ναυτῶν, δι' ὃ καὶ «Ὁσπιτάλιον τῶν Γκεμιτζήδων» ἢ «Ναυτικὸν Νοσοκομεῖον» ἐκαλεῖτο, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ 1794 ἐδέχετο ὅλους τοὺς ἐκ νοσημάτων ὀξέων πάσχοντας, ἀπέβη δὲ τὸ κυρίως νοσοκομεῖον τῆς Ὁρθοδόξου Κοινοῦτητος, ὀνομασθὲν «Πολιτικὸν Νοσοκομεῖον». Τὰ δὲ δύο ἄλλα ἐδέχοντο τοὺς ἐκ χρονίων καὶ μολυσματικῶν νοσημάτων πάσχοντας, ἰδίᾳ κατὰ τὴν ἐπιδημίαν τῆς πανώλους, χρησιμεύοντα συγχρόνως καὶ ὡς ἄσυλα ἀλητῶν, ἐπαιτῶν καὶ ὄλων ἐκείνων ὅσοι διὰ λόγους ἠθικούς, Ἐκκλησιαστικῇ ἐντολῇ, ἐτίθεντο ὑπὸ περιορισμόν (1).

Τὸ «Νοσοκομεῖον Μπέιογλου» ἰδρυθὲν ἐπὶ τοῦ γηπέδου, ὅπου ἀργότερον ἐκτίσθησαν τὰ Χρυσοβέργεια Διαμερίσματα, συνέκειτο ἐξ ἑνδεκα αἰθουσῶν, κήπου καὶ ἄλλων παραρτημάτων. Τῷ 1820, πατριαρχεύοντος τοῦ ἀειμνήστου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου Ε', λόγῳ τῆς ἐνδημούσης πανώλους, ἐγένετο σκέψις περὶ ἀνακαινίσεως καὶ εὐρύνσεως τοῦ Νοσοκομείου πρὸς ἄνετον νοσηλείαν τῶν ὑπὸ τῆς νόσου προσβαλλομένων· ἐδαπανήθησαν δὲ πρὸς τοῦτο γρόσια 69316 εἰς ἀγορὰν τῆς ἀναγκαιούσης οἰκοδομησίμου ὕλης, ἀλλ' αἱ τότε καιρικαὶ περιστάσεις ὀλίγας μόνον ἐπέτρεψαν ἐπισκευάς, τὸ δὲ πλεῖστον ὑλικὸν κατεστράφη ἢ διεσκορπίσθη.

Τὸ Νοσοκομεῖον τοῦτο ἔπαυσε λειτουργοῦν τῷ 1836 ὅτε πατριαρχεύοντος τοῦ ἀειμνήστου Γρηγορίου τοῦ ΣΤ' ἤρχισαν νὰ οἰκοδομῶνται τὰ νῦν Νοσοκομεῖα Βαλουκλῆ, ὀλίγον ἀπωτέρω τοῦ «Νοσοκομείου τῶν Γουλάδων» ἐπὶ γηπέδου δωρηθέντος ὑπὸ Σουλτάν

(1) Τὰ περὶ Νοσοκομείων ἐν γένει ἠρύσθημεν ἐκ τοῦ «Ἡμερολογίου Ε. Φ. Καταστημάτων» 1905.

Μαχμούτ. Ἐκεῖ συνεκεντρώθησαν καὶ τὰ τρία Νοσοκομεῖα τοῦ Γένους ὑπὸ τὴν διοίκησιν καὶ τὴν ἐπίβλεψιν τῆς καταρτισθείσης τότε Γενικῆς Ἐφορείας, εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν τῆς ὁποίας περιῆλθε καὶ τὸ ἐν Ταξιμίῳ γήπεδον τῆς Ὁρθοδόξου Κοινότητος.

Φαίνεται δὲ ὅτι ἐν τῷ μεταξὺ εἶχε καταστραφῆ ὑπὸ πυρκαϊᾶς τὸ κτίριον τοῦ «Νοσοκομείου Μπέι-ογλου», διότι οἱ ἐνοριῖαι Σταυροδρομίῳ δι' αἰτήσεως ἀπὸ 13 Μαΐου 1857 χρονολογουμένης ἐζήτησαν παρὰ τῶν Πατριαρχείων, ὅπως ἐπιτραπῆ εἰς αὐτοὺς «νὰ ἀνεγείρωσιν εἰς τὸ οἰκόπεδον τοῦ παλαιοῦ νοσοκομείου κατάστημα ἀρμόδιον εἰς περίθαλψιν ἀπόρων καὶ ὀρφανῶν μάλιστα παίδων, ἅτινα τὸν μέγιστον διατρέχουσι κίνδυνον ἐν τῇ συμπύκνω ταύτῃ συνοικίᾳ» (1).

ΤΟ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟΝ ΤΑΞΙΜΙΟΥ

Τὸ ἐπὶ δύο περίπου αἰῶνας (1672-1865) ὡς Νεκροταφεῖον τῶν Ὁρθοδόξων χρησιμεῦσαν γήπεδον, εἶναι κυρίως τὸ τετράγωνον ἐν τῷ ὁποίῳ ἐγείρονται σήμερον ὁ ἱερός Ναὸς τῆς Ἁγίας Τριάδος καὶ τὸ μέγαρον τοῦ Ζαπτείου Παρθεναγωγείου, ἔχον ἀναμφιβόλως μεγαλυτέραν ἢ ὅσον σήμερον ἔκτασιν, δεδομένου ὅτι κατὰ διαφόρους καιροὺς ἐξεχωρήθησαν οὐκ ὀλίγοι πήγεις κατὰ τὰς τέσσαρας αὐτοῦ πλευρὰς πρὸς εὐρυνσιν καὶ καλλωπισμὸν τῶν περὶ αὐτὸ ὁδῶν, ἢ πρὸς ἀνέγερσιν διαφόρων καταστημάτων. Τοῦ γηπέδου τούτου τὸ μὲν πρὸς νότον μέρος ὠρίσθη διὰ τὴν ταφὴν τῶν ξένων, ἦτοι ρώσων, σέρβων, βουλγάρων (2) καὶ

(1) Κώδιξ Κοινότητος Πέραν 1845-94.

(2) Ἐν τῇ Συνοδικῇ συνεδρίᾳ τῆς 18 Ἰανουαρίου 1861 «ἀνεγνώσθη γράμμα τοῦ ἐν Σταυροδρομίῳ Ἐπισκόπου Χαριουπόλεως Δωροθέου ἀναγγέλλοντος, ὅτι ραβδοῦχος τις τοῦ Πατριαρχείου τῶν Ἀρμενοκατολικοβουλγάρων ἀπῆλθε μετὰ ἄλλων τεσσάρων λατινοφρονησάντων Βουλγάρων



Ο ΕΠΕΥΛΟΓΗΣΑΣ ΤΑ ΕΓΚΑΙΝΙΑ ΤΟΥ ΝΑΟΥ ΑΕΙΜΝΗΣΤΟΣ
ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΙΩΑΚΕΙΜ Ο Γ΄ ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ

μαυροβουνίων, τὸ δὲ πρὸς βορρᾶν διὰ τοὺς ὁμογενεῖς ὀρθοδόξους.

Ἐκ τῆς ἀνωτέρω αἰτήσεως τῶν ἐνοριτῶν Σταυροδρομίου πληροφορούμεθα προσέτι ὅτι μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης (1857) τὸ Νεκροταφεῖον ἦτο ἀπεριτείχιστον καὶ διὰ τοῦτο εἰς παντοίας βεβηλώσεις ἐκτεθειμένον, ὡς ἐκ τῆς ὁσημέραι παρατηρουμένης κατὰ τὰ μέρη ἐκεῖνα «συμπυκνώσεως τῶν ἐργαστηρίων καὶ τῆς συμφορήσεως ἀλόγων ζώων, καὶ ἀμαξῶν» καὶ τότε πρῶτον ἐγένετο σκέψις μεταξὺ τῶν ἐνοριτῶν «ἵνα περιτεχίσωσιν αὐτὸ καὶ καταστήσωσιν ἥσυχον καὶ εὐπρεπὲς κοιμητήριον».

Τὴν εὐσεβόφρονα ταύτην σκέψιν τῶν ἐνοριτῶν ἐνίσχυσεν ἔτι μᾶλλον καὶ ἡ ἀπόφασις τῆς Δημορχίας περὶ εὐρύσεως τῶν ὁδῶν τῆς συνοικίας Ταξιμίου. Ὡς φαίνεται ἐν σχετικῇ πρὸς τὰ Πατριαρχεῖα ἀναφορᾷ, τῇ 25 Μαΐου 1857, ἐργάται τῆς Δημορχίας ἤρχισαν νὰ ἀνασκάπτωσι τοὺς τάφους πρὸς ἰσοπέδωσιν τοῦ ἐδάφους, ἀφαιροῦντες ἐκεῖθεν καὶ τὰς ἀνακαλυπτομένας ἐπιτυμβίους πλάκας. Παρὰ τὰς ἐνστάσεις τῶν ἡμετέρων, ἡ ἐργασία προῦχώρει, ἡ δὲ Δημορχία διέταξε τὴν ἀνέγερσιν τείχους περὶ τὸ Νεκροταφεῖον ἐπὶ γραμμῆς τὴν ὁποίαν αὐτὴ εἶχε χαράξει.

Ἐπηκολούθησε καὶ τρίτη ἀναφορὰ τῆς Ἐφοροεπιτροπῆς τῶν Εἰσοδίων ἀπὸ 25 Αὐγούστου 1857 ὑποβαλλούσης ὅτι «πλήθος ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν μετέβησαν εἰς τὸ Ἐπιτροπικὸν τῆς Παναγίας, ἀξιοῦν μετὰ θορύβου τὴν ἄμεσον περιτείχισιν τῶν προγονικῶν τάφων» καὶ ἀπειλοῦν «ὅτι θὰ συνάξουν τὰ ὀστᾶ τῶν τεθνεώτων συναδέλφων των καὶ συνοδευόμενα μετὰ ἀναφορᾶς των θὰ παρουσιάσουν αὐτὰ εἰς τὸ μόνον

εἰς τὸ ἐν Σταυροδρομίῳ Ἐθνικὸν Ὀρθόδοξον Νεκροταφεῖον, ὅπως ὑπεξαιρέσωσι τέσσαρας μαρμαρίνους ἐπιτυμβίους λίθους ὡς ἀνήκοντας δηθὲν εἰς τοὺς συγγενεῖς αὐτῶν». (Συνοδ. Κῶδ. 71).

αὐτοῖς μένον καταφύγιον, εἰς αὐτὴν τὴν εὐσπλαγχνικωτάτην ἔποψιν τοῦ Γαληνοτάτου, Εὐσπλαγχνικωτάτου καὶ Εὐεργετικωτάτου Ἄνακτος Σουλτάν Ἀβδούλ Μετζίτ Ἐφένδη», καὶ ἐξαιτουμένης τὴν ἐνέργειαν τῶν δεόντων πρὸς περιτείχισιν καὶ ἐξασφάλισιν τοῦ Κοινοτικοῦ Νεκροταφείου.

Πράγματι δὲ διὰ συντόνων παρὰ τῇ Υ. Πύλῃ διαβημάτων τῆς Μ. Ἐκκλησίας, ἐπὶ τετραετίαν διενεργουμένων, (1857-61) ἐξησφαλίσθησαν τὰ κτητορικὰ δικαιώματα τῆς Ἐφορείας τῶν Νοσοκομείων ἐπὶ τοῦ Νεκροταφείου, ὅπερ ἐγκαίρως οἱ περιοικοῦντες ὀρθόδοξοι εἶχον περιτείχισι διὰ τείχους μακροῦ.

Ἄλλὰ δὲν ἐξέλιπον καὶ μετὰ ταῦτα παντελῶς αἱ ἀφορμαὶ προστριβῶν καὶ διενέξεων μεταξὺ τῶν ὀρθόδοξων καὶ τῶν ἐν τῇ ὁδῷ «Σειρὰ Σελβῆ» οἰκούντων ἀλλοδόξων, οἱ ὅποιοι βαρέως ἔφερον τὴν ὑπαρξιν κοινοταφείου ἐντὸς τῆς βαθμηδὸν πυκνουμένης ἐκείνης συνοικίας.

Οὕτω, κατὰ τὴν Συνοδικὴν συνεδρίαν τῆς 19 Μαρτίου 1864 ἐγένετο λόγος καὶ περὶ «ἀτάκτων τινῶν καὶ ἀναρμόστων ὀχλαγωγικῶν κινήματων ἐν τῷ κατὰ τὸ Ταξιμίον Ἐθνικῷ Νεκροταφείῳ ὑπὸ τινῶν ἐκ τῶν αὐτόθι χριστιανῶν, ἐνεκρίθη δὲ ἵνα ἡ τὴν ἐποπτεῖαν τοῦ Νεκροταφείου τούτου ἐπιτετραμμένη Ἐντιμος Ἐφορεία τῶν Ἐθνικῶν Νοσοκομείων εἰδοποιηθῆ, ὅπως λάβῃ πρόνοιαν περὶ καταστολῆς καὶ ἐξαλείψεως τῶν δυσαρέστων καὶ ἀτόπων τούτων κινήματων».

Πρὸς κατάπαυσιν τῶν συχνῶν ἐπεισοδίων, ἡδη ἀπὸ τοῦ 1862 ἡ Κυβέρνησις συνέστησε τὴν κατάργησιν τοῦ Νεκροταφείου, προσδιορίσασα κατάλληλον γήπεδον παρὰ τὴν συνοικίαν Κουρτουλοῦς (Μπιλετζικ-Δερὲ Ταταούλων). Ἐπειδὴ ὁμως ἐβράδυνεν ἡ ἔκδοσις τῶν σχετικῶν τίτλων ἰδιοκτησίας, οἱ ἡμέτεροι ἐξηκολούθησαν νὰ ἐνταφιάζωσι ἐν τῷ παλαιῷ νεκροταφείῳ,

μέχρι τοῦ 1865, ὅτε δι' αὐτοκρατορικοῦ διατάγματος λόγῳ τῆς μαστιζούσης τότε ὅλην τὴν Κωνσταντινουπόλιν βροτολοιγοῦ χολέρας, ἀπηγορεύθη ὁ ἐντὸς τῶν περιβόλων τῶν ναῶν ἐνταφιασμός, κατηργήθησαν δὲ καὶ τὰ ἐν ταῖς πόλεσι κοινοταφεῖα. Ἐκτοτε δὲ τὸ Νεκροταφεῖον τοῦτο ἀντικατεστάθη διὰ τοῦ ἐν Σισλῆ γηπέδου, ἐκτάσεως 66124 πήχεων, παραχωρηθέντος διὰ τὸν ἐνταφιασμόν τῶν Ὁρθοδόξων τοῦ Ἐκτου Δημαρχιακοῦ τμήματος, ἤτοι τῶν συγκροτούντων τὴν Ὁρθόδοξον Κοινότητα Σταυροδρομίου.

Περαίνοντες ἐνταῦθα τὸν περὶ τοῦ παλαιοῦ Νεκροταφείου λόγον, δὲν δυνάμεθα νὰ μὴ ἀναφέρωμεν ὅσα μετὰ πολλῆς τῆς χάριτος ἔγραψε περὶ αὐτοῦ ὁ ἀείμνηστος συγγραφεὺς τῆς «Κωνσταντινουπόλεως» Σκαρλάτος ὁ Βυζάντιος. Παραλαμβάνομεν αὐτολεξεῖ τὴν σχετικὴν περιγραφὴν, ὡς μίαν ἠθογραφίαν τῆς τότε ἐποχῆς: «... Ἀφίνοντες δὲ μετὰ μερικὰ βήματα πρὸς ἀριστερὰν τῆς ὁδοῦ τὸ Ἁγᾶ Ἰζαμῆ καὶ ἐκατέρωθεν τὴν φερωνύμως καλουμένην νέαν συνοικίαν Γενῆ μαχαλέ, συμπυκνουμένην καθ' ἡμέραν ὑπὸ λιθίνων οἰκοδομῶν, ἀνηκουσῶν τὸ πλεῖστον εἰς ἀρμενίους, εἴμεθα μετ' ὀλίγον εἰς τὸν Κάμπον καὶ τὰ Μεγάλα Μνήματα.

» Εἰ λύπης ἐθέλεις κρατεῖν, περιπόλει τοὺς τάφους καὶ τοῦ πάθους ἔξεις τὸ φάρμακον, καὶ τὰς μεγίστας τῶν ἀνθρώπων εὐημερίας ἐπόψει οὐ περαιτέρω κόνεως κεκτημένας τὸ φύσημα». Διὰ τῆς φιλοσοφικῆς παραινέσεως ταύτης τελειώνει ἡ ΠΕ' καὶ τελευταία ἐπιστολὴ Θεοφυλάκτου τοῦ Σιμοκάπτου. Ἄλλὰ τὰ μνήματα τοῦ Σταυροδρομίου, δὲν εἶναι τόπος πρὸς μελαγχολικὰς σκέψεις· ἐκεῖ οὐδεὶς ὑπάγει ἵνα θρέψῃ τὴν θλίψιν του, ἢ ἵνα φιλοσοφήσῃ· διότι εἶν' ἐκ τοῦ ἐναντίου τόπος διασκεδάσεως, συναναστροφῆς, εὐθυμίας, εἶν' ὁ συνήθης τοῦ Σταυροδρομίου περίπατος. Ἡ θέσις εἶναι τό-

σον ὠραία, ὁ ὀρίζων τόσον ἐκτεταμένος, ἡ θέα τόσον λαμπρά, ποικίλη καὶ γραφικὴ, ὥστε μόλις ἐνθυμεῖται τις, ὅτι περιπατεῖ ἐπὶ ἀνθρωπίνων ὀστέων. Τὸ πλῆθος δὲ τῶν ἀντικειμένων, ὅσα περισπῶσιν εὐαρέστως τὸν



Ο ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ

ΒΑΣΙΛΑΚΗΣ ΕΦΕΝΔΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

περιδιαβάζοντα, ἢ συρροὴ τῶν περιπατούντων, τῶν ἱπαζόντων καὶ μάλιστα τὰς ἐορτασίμους ἡμέρας, τὸ Πάσχα καὶ τὰς Κυριακάς — ἐδῶ ἢ βωδάμαξα, ἢ χιντόβια, ἢ ταλίκαι μὲ χαρέμια, ἐκεῖ λόγος στρατιωτῶν μετὰ μου-

σικῆς, παρεκεῖ χορευταί, ψηφοπαῖκται, αἰῶραι, παλαίστραι, πωληταὶ παντὸς εἶδους τροφίμων, μουσικαὶ διακναίουσαι πολυτρόπως τὴν ἀκοὴν ἢ διὰ τῆς βουλγαρικῆς γκάϊδας, ἢ διὰ τοῦ αἰγυπτιακοῦ σείστρου, ἢ διὰ τοῦ τραχυφώνου ζουρνᾶ, ἢ διὰ τῆς ἀρχαϊκῆς λύρας, καὶ μεταξὺ τούτων ὄλων καὶ κανὲν ἀρμενιακὸν λείψανον, προβαῖνον ἐν μέσῳ στεντορείων ψαλμοφιδίων πρὸς τὸ τελευταῖόν του ἄσυλον, χωρὶς νὰ διακόψη οὔτε τῶν θεατῶν τὴν εὐθυμίαν, οὔτε τῶν πωλητῶν τὴν κερδοσκοπεῖαν — ὅλα ταῦτα βυθίζουσι τὸν θεατὴν, καὶ μάλιστα τὸν πρωτόπειρον εἰς ὤκεανούς εὐαρέστου ἐκστάσεως. Τὸ Νεκροταφεῖον ἄρα τοῦ Πέραν δὲν δύναται νὰ παραβληθῆ πρὸς οὐδὲν ἄλλο τῶν ἐν τῇ πρωτευούσῃ ταύτῃ καὶ πολὺ πάντων ὀλιγώτερον πρὸς τὴν καταντικρὺ ἐπὶ τοῦ λόφου τοῦ Σκουταρίου ἤρεμον καὶ ἀθόρυβον ἀληθῶς νεκρόπολιν, σκιαζομένην ὑπὸ δάσους κυπαρίσσω. Ἐκαστον δὲ τῶν τεσσάρων ἐντοπίων ἐθνῶν, καθὼς καὶ οἱ ἐν Πέραν μετοικοῦντες Εὐρωπαῖοι, ἔχουσιν ἰδιαίτερα τὰ ταφεῖά των, περιτειχισθέντα ἐκ προμηθείας οὐ πρὸ πολλῶν ἐτῶν».

Α΄
ΤΟ "ΠΑΡΕΚΚΛΗΣΙΟΝ"
ΤΟΥ
ΑΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΣΥΜΠΗΞΙΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ * * *
ΑΝΕΓΕΡΞΙΣ ΤΟΥ "ΠΑΡΕΚΚΛΗΣΙΟΥ"
ΟΙΚΟΔΟΜΗΣΙΣ ΚΕΛΛΙΩΝ * * * * *
ΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ * * * * *

Α΄
ΤΟ "ΠΑΡΕΚΚΛΗΣΙΟΝ"
ΤΟΥ
ΑΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΣΥΜΠΗΡΣΙΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ

Ὁ πόθος τῆς Κοινοτήτος, ὅπως καταστῆ τὸ ἐν Ταξιμίῳ Νεκροταφεῖον « ἡσυχον καὶ εὐπρεπὲς κοιμητήριον » καὶ ἡ ὁσημέραι παρατηρουμένη ἐν τῇ συνοικίᾳ ταύτῃ συμπύκνωσις ὀρθοδόξου πληθυσμοῦ, ἐκτὸς τοῦ μέτρου τῆς περιτειχίσεως, κατέστησαν αἰσθητὴν καὶ τὴν ἀνάγκην τῆς ιδρύσεως προχείρου « παρεκκλησίου » ἐν αὐτῷ τῷ περιβόλῳ τοῦ Νεκροταφείου, πρὸς εὐκολωτέραν καὶ τακτικωτέραν ἐξυπηρέτησιν τῶν θρησκευτικῶν ἀναγκῶν τῶν περιοίκων ὀρθοδόξων, διὰ τοὺς ὁποίους δὲν ἦτο εὐκόλος ὁ ἐκκλησιασμός, ἰδίᾳ ἐν ὥρᾳ χειμῶνος, οὔτε εἰς τὸν κεντρικὸν ναὸν τῶν Εἰσοδίων, οὔτε εἰς τὸν νεόδμητον τότε ναὸν τῶν Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης (¹).

Εἰς τὸν ἱερὸν τοῦτον σκοπὸν ἀποβλέποντες οἱ ὀρθόδοξοι κάτοικοι Ταξιμίου συνέπηξαν τῷ 1860 ἑκατονταμελῆ Ἀδελφότητα, ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Ἀγ. Μηνᾶ,

(¹) Τὰ Ἐγκαίμια τοῦ ναοῦ τούτου ἐτελέσθησαν τῇ 9 Ἀπριλίου 1861.

πρωτοβουλία καὶ ἡγεσία ἀνδρῶν ἐγκρίτων καὶ ζηλω-
τῶν, οἳ οἱ Γ. Παντζείρης, Ἄντων. Ἰωαννίδης, Ἄρ-
γύρης Φωτιάδης, Α. Αὐγερινός, Κ. Χρησιδής, Νικόλ.
Καρπούζης, Ἄνестης Γαστοῆς καὶ Κωνσταντῖνος Ἰα-
κωβίδης, φροντίδι καὶ ἐπιστασίᾳ τῶν ὁποίων θὰ ἀνη-
γείρευτο τὸ ἐν λόγῳ ναῖδριον διὰ τῶν πόρων τῆς
Ἄδελφότητος (1).

ΑΝΕΓΕΡΣΙΣ "ΠΑΡΕΚΚΛΗΣΙΟΥ"

Ἡ Ἄδελφότης αὕτη συναθροίσασα περὶ τὰς δε-
καπέντε χιλιάδας γροσίων, ἔχουσα δὲ ὡς ἐγγύησιν
διὰ τὸ μέλλον «τὴν διαβεβαίωσιν πολλῶν ἀξιοτίμων
συνενοριτῶν, ὅτι θέλουν συμβοηθήσει καὶ δι' ἀτομι-
κῆς ἐπιρροῆς των καὶ διὰ χρηματικῆς βοήθειας των
καὶ τῆς σταθερᾶς συμπράξεώς των ὑπὲρ τῆς ἀποπερα-
τώσεως τοῦ ἔργου» ἀπετάθη δι' ἐγγράφου αὐτῆς ἀπὸ
26 Ἰουνίου 1861 χρονολογουμένου, πρὸς τὴν Ἐφο-

(1) Μετὰ τὴν ἴδρυσιν τοῦ παρεκκλησίου, ἡ Ἄδελφότης αὕτη, ἐδρεύ-
ουσα πάντοτε ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τῆς Ἁγίας Τριάδος, προώρρισε τὴν δρᾶσιν
αὐτῆς εἰς ἔργα φιλανθρωπίας, τὴν χρηματικὴν ἀρωγὴν ὁμοδόξων ἐνδεῶν
καὶ τὴν ἐκπαίδευσιν ὀρφανῶν ἢ ἀπόρων παιδῶν, χορηγοῦσα συγχρόνως
20 % ἐκ τοῦ καθαρῶν αὐτῆς εἰσοδήματος διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ Ἱεροῦ
Ναοῦ τῆς Ἁγίας Τριάδος. Ἡ τοιαύτη τῆς Ἄδελφότητος δρᾶσις περι-
στελλομένη βαθμηδόν, διὰ διαφόρους λόγους, περιορίσθη ἀποκλειστικῶς
εἰς τὴν τέλεσιν ἐτησίᾳ πανηγύρεως εἰς τιμὴν τοῦ προστάτου Ἁγίου, οὗ-
τινος ἡ μεγάλη εἰκὼν ἀπόκειται ἔκτοτε ἐν τῷ ἡμετέρῳ ἱερῷ ναῷ. Τὰ
τῆς Ἄδελφότητος ἀναδιοργάνωσε τῷ 1896 ὄμιλος ἀνδρῶν εὐσεβῶν καὶ
φιλανθρώπων, οἳ οἱ Μιλτ. Καραβοκυρός, Δ. Ἰ. Ξανθός, Μ. Σακαδάκης,
Χρ. Ἰωαννίδης, ἱεροδ. Διονύς. Τακτικάκης. Π. Καμίλης, Μ. Μουρκίδης,
Α. Θεοδορίδης, Γ. Μάγκος, Ι. Μπουλές, Α. Κανίλης, Γ. Καρακώστας,
οἵτινες ταχθέντες ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ αἰδεσιμολ. πρωθιερέως τῆς
ἡμετέρας Κοινότητος, νῦν δὲ ἐν Ἀμερικῇ ἱερατεύοντος κ. Νέστορος Σου-
σλίδου, ἰκανῶς προήγαγον τὸ φιλάνθρωπον ἔργον αὐτῆς. Ἡ «Φιλόπτωχος
Ἄδελφότης τοῦ Ἁγ. Μηνᾶ», τῆς ὁποίας ἐπίλεκτον καὶ δραστήριον μέλος
ὑπῆρξε καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς ἐν ἐνεργείᾳ Ἐπιτροπῆς κ. Β. Ἀφεντούλης καὶ
γραμματεὺς ὁ κ. Στ. Νεόκοσμος, ὑποστηριζομένη πάντοτε ἠθικῶς ὑπὸ
τῶν κατὰ καιροὺς Ἐπιτροπῶν τοῦ Ναοῦ διέκοψε τὴν ἐνεργητικὴν αὐτῆς
δρᾶσιν πρὸ ὀλίγων ἐτῶν. (Ἔρα Κανονισμὸν τῆς Ἄδελφότητος 1898).

ροεπιτροπὴν τοῦ Κεντρικοῦ Ναοῦ, ὡς τὴν ἀνωτάτην
Κοινοτικὴν ἀρχὴν καὶ ἐζήτησε τὴν ἐνέργειαν τῶν
δεόντων παρὰ τῷ ἀειμνήστῳ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ
Ἰωακείμ τῷ Β' πρὸς ἔκδοσιν τῆς ἀπαιτουμένης διὰ
τὴν ἀνέγερσιν ἀδείας.

Μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῶν νομίμων διατυπώσεων
ᾧκοδομήθη τῷ 1862 ξυλόκτιστος εὐκτήριος οἶκος ἐπὶ
ἐμβαδοῦ ἑπτακοσίων τε-
τραγωνικῶν πήχεων καὶ
ἐν τῇ νοτιοανατολικῇ
γωνίᾳ τοῦ περιβόλου,
ἐκεῖ δηλαδὴ ὅπου σή-
μερον ὑπάρχει τὸ μέ-
γαρον τοῦ Ζαπείου
Παρθεναγωγείου, ἐπὶ
τῇ βάσει σχεδίου κα-
ταρτισθέντος ὑπὸ Συ-
νοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐκ
τῶν Μητροπολιτῶν Κυ-
ζίκου Νικοδήμου, καὶ
Γάνου καὶ Χώρας Χρυ-
σάνθου (1). Ληφθείσης
δὲ καὶ τῆς νενομισμέ-
νης κυριαρχικῆς ἀδείας



ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ΕΥΓΕΝΙΑΔΗΣ

τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου πρὸς τέλεσιν τῆς θ. μυ-
σταγωγίας ἐπὶ ἐγκαινιασμένου ἀντιμνησίου, οἱ ἱερεῖς τῆς
Κοινότητος ἐτέλουν ἐκάστοτε τὰ τῆς θ. λατρείας ἐν
τῷ νεοδομητῷ ναῖδριῳ, ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Μεγα-
λομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου τιμωμένου,
καὶ ἔξαρτωμένου ἀπὸ τοῦ Κεντρικοῦ Ναοῦ τῶν Εἰ-
σοδίων.

(1) Συνοδικὸς Κῶδιξ 72, πρακτ. 16 Μαρτίου 1862.

ΟΙΚΟΔΟΜΗΣΙΣ ΚΕΛΛΙΩΝ

Ἄμέσως μετὰ τὸν σχηματισμὸν τοῦ ἐνοριακοῦ τούτου κέντρου, κατενοήθη καὶ ἡ ἀνάγκη ἐγκαταστάσεως μονίμου ἱερατικῆς ὑπηρεσίας ἐν τῇ νεαρᾷ ἐνορία, διὰ νὰ μὴ στερῶνται αἱ ὀρθόδοξοι οἰκογένειαι «τῶν ἀπαιτουμένων ἁγιασμῶν καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν παραμυθιῶν, ἐν ὧραις μάλιστα κατεπειγούσης ἀνάγκης», ὡς διευτυπῶτο ἐν σχετικῇ αἰτήσει τῆς Κεντρικῆς Ἐφοροεπιτροπῆς πρὸς τὸν ἀείμνηστον Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Σωφρόνιον τὸν ἀπὸ Ἀμασείας. Ταύτης δὲ ἐγκριθείσης ἐκκλησιαστικῶς ἐν τῇ Συνοδικῇ συνεδρίᾳ τῆς 18 Ἰανουαρίου 1862 (1) ἐκτίσθη προχείρως δαπάναις τῆς Ἀδελφότητος ξύλινον παράπηγμα πλησίον τοῦ ναΐδριου μετ' ἀναλόγων κελλίων καὶ ἐγκατεστάθησαν ἐν αὐτῷ εἰς ἱερεῦς, εἰς νεκροθάπτης καὶ εἰς φύλαξ.

ΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Ἐν τῇ συνειδήσει τῶν χριστιανῶν τὸ νεόκτιστον ναΐδριον τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ἦτο μία ἀπαρχὴ καὶ ἐγγύησις τῆς προσεχοῦς ἀνεγέρσεως ναοῦ μεγαλοπρεποῦς καὶ ἀνταξίου τῆς μεγάλης Κοινότητος Σταυροδρομίου. Εἰς τοῦτο πρέπει νὰ ἀποδώσωμεν «τὴν συροὴν εὐλαβῶν προσκυνητῶν προσφερόντων χρήματα καὶ ἄλλα ἀφιερῶματα». Διὰ τοῦτο ἡ «Ἐφορία τῆς Ἱερᾶς Ἐκκλησίας τῆς Παναγίας» ἤ, ὡς θὰ ἐλέγομεν σήμερον, ἡ Κεντρικὴ Ἐφορία, «προνοοῦσα ὑπὲρ τῶν ἐντὸς τῆς περιφερείας τῶν ὀρίων τῆς ἐνορίας διεξαγομένων ἐκκλησιαστικῶν συμφερόντων, ἀπεφάσισεν ὅπως προσδιορίσῃ ἐπὶ τοῦ παρόντος Ἐπιτρόπους διὰ τὴν τακτικὴν σύναξιν τῶν προσφορῶν τῶν χριστιανῶν

(1) Συνοδ. Κῶδ. 72.

καὶ παρακατάθεσιν αὐτῶν ἐν τῷ Ταμείῳ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Παναγίας, μέχρις οὔ, κοινῇ γνώμῃ καὶ ἐνοριακῇ συνελεύσει, ἀποφασισθῶσι τὰ καθέκαστα περὶ τοῦ μελετωμένου σχεδίου ἀνεγέρσεως ναοῦ, ἢ ἄδεια τοῦ ὁποίου, ὡς πληροφορεῖται ἡ Ἐφορία τῆς Ἐκκλησίας, ἐστάλη ἤδη εἰς τὴν Α. Παναγιότητα, εἰδικῶς δὲ εἰς τοῦ Δημορχεῖον τοῦ ΣΤ' Τμήματος». Ἡ ἀπόφασις αὕτη ἐκοινοποιήθη δι' ἐγγράφου ἀπὸ 13 Ἀπριλίου 1865 πρὸς τὴν Ἐφορίαν τῶν Νοσοκομείων Βαλουκλῆ, εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς ὁποίας εἶχεν ὑπαχθῆ, ὡς ἐλέχθη, ἤδη ἀπὸ τοῦ 1836, τὸ ἐν Ταξιμίῳ γήπεδον.

Οἱ πρῶτοι διορισθέντες ἐν τῇ ἐνορίᾳ Ταξιμίου Ἐπίτροποι ἦσαν οἱ Γεώργ. Παντζεῖρης, Χαράλ. Στεφόπουλος, Μιχ. Γκιώνης καὶ Ἀντών. Ἰωαννίδης, οἵτινες καὶ ἀνέλαβον καθήκοντα τῇ 25 Ἀπριλίου 1865, ἔχοντες συμβοηθοὺς διὰ μὲν τὴν ἐπιστάσιαν τοῦ παγκαρίου τοὺς Ἀντώνιον Καρακίτσον καὶ Δημήτριον Νικοδήμου, διὰ δὲ τὴν περὶ τὴν γωγὴν τῶν δίσκων τοὺς Χ' Σταυράκη Σγουρίδην, Κωνστ. Ἰακωβίδην, Ἐμμανουὴλ Καφανταράκη, Δημήτριον Χ' Γεωργίου, Δημ. Γ. Κάλφαν, Ἐλευθέριον Σταύρου, Νικὸλ. Ἰωάννου, Κωνστ. Παύλου, Νικὸλ. Δουβαρτζήμπασην, Ζῆκον Κώνσταν, Ἀναστ. Φιλίππου, Ἀθαν. Βαξεβάνην, Ἰωάνν. Ἀποστόλου Χαλάτζην,



ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΕΥΓΕΝΙΔΗΣ

Ἀπόστολον Δημητρίου, Σαμουήλ Νικοδήμου, Νικό-
λαον Γεωργίου, Ἀνδρέαν Φερμελετζήν καὶ Χρῆστον
Καλαντάρην⁽¹⁾. Οὗτοι παρέλαβον παρὰ τῆς τέως δια-
χειριζομένης τὸ παρεκκλήσιον Ἀδελφότητος περίσσευμα
ἐκ 4191.50 γροσίων, ὅπερ καὶ προσηύξησαν ἐκ δια-
φόρων εἰσπράξεων καὶ ἀφιερωμάτων. Δαπανήσαντες
δὲ εἰς μισθοὺς, ἔξοδα καὶ εἰς εὐρυνσιν καὶ καλλωπι-
σμὸν τοῦ παρεκκλησίου τὸ ποσὸν γροσίων 27,565,
εἶχον περίσσευμα τῇ 31 Δεκεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους
13,658.75.

Τὸ παρεκκλήσιον μετονομασθὲν βραδύτερον εἰς ναὸν
τῆς Ἀγίας Τριάδος, ἀπορροφῆσαν δὲ οὐκ ὀλίγα κον-
δύλια εἰς διαφόρους ἐπισκευάς, ἐξηκολούθησεν ὑφι-
στάμενον κατὰ πᾶσαν πιθανότητα μέχρις ἀποπερατώ-
σεως τοῦ ναοῦ τῆς Ἀγίας Τριάδος.

(1) Κοινот. Κῶδιξ 1845-94, σελ. 239.

Β'

Ο Ι. ΝΑΟΣ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΟΣ

ΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΙΝ ΚΑΙ
ΤΗΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΝ ΑΥΤΟΥ
* * * ΕΝ ΓΕΝΕΙ * * *

Β'

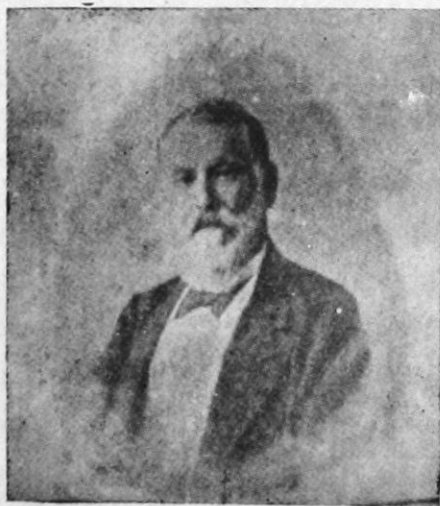
Ο Ι. ΝΑΟΣ ΤΗΣ ΑΓ. ΤΡΙΑΔΟΣ

ΕΚΤΑΚΤΟΣ ΕΝΟΡΙΑΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ

Είναι φανερόν, ὅτι ὁ πενιχὸς καὶ πρόχειρος ἐκεῖνος εὐκτήριος οἶκος, ὁ ὁποῖος ἔμελλε νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὰς θρησκευτικὰς ἀνάγκας τῶν ἐνοριτῶν μέχρις τῆς ἀνεγέρσεως ναοῦ εὐρυχωροτέρου καὶ μεγαλοπρεπέστερου, καθὼς ἐπανελημμένως ἐτονίσθη εἰς τὰς σχετικὰς συζητήσεις καὶ τὰ ἔγγραφα, δὲν ἀνταπεκρίνετο ποσῶς πρὸς τὸν εὐσεβῆ καὶ φιλόκαλον ζῆλον τῶν ἐνοριτῶν. Οὗτοι φιλοτίμως ἀμιλλώμενοι πρὸς τοὺς ἐν Καλλιοντζῆ-Κουλοῦκ συνενορίτας, πρὸ ὀλίγων μόλις ἐτῶν ἀνιδρύσαντας ναὸν μεγαλοπρεπῆ εἰς τιμὴν καὶ μνήμην τῶν Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης, ἐπόθουν καὶ αὐτοὶ ἐπίσης νὰ ἀποκτήσωσι τὸ ταχύτερον εἰς τὸν περίοπτον ἐκεῖνον χῶρον τοῦ Ταξιμίου, ἐντὸς τοῦ περιβόλου τοῦ ἐκ προγόνων σεβασμίου Νεκροταφείου, ναὸν ἀντάξιον, κατὰ τὴν ἐν γένει παράστασίν του, τῆς πολυανθρώπου καὶ φιλογενοῦς Ὁρθοδόξου Κοινότητος Σταυροδρομίου.

Τὴν εὐσεβῆ ταύτην πρόθεσιν τῆς ἐνορίας δὲν ἤργησαν νὰ συμμερισθῶσι καὶ οἱ τότε ἐκπροσωποῦντες τὴν Ἀνωτάτην Κοινοτικὴν Ἀρχὴν Δημ. Πασπαλλῆς, Δ. Ν.

Ταμβάκος, Σ. Ν. Πρώιος, Κ. Ἀλεξιάδης καὶ Π. Μάρμπης, οἱ ὅποιοι ἐπὶ τῇ βάσει τῶν προσόδων τοῦ παρεκκλησίου κρίνοντες, ὑπελόγιζον ὅτι ὁ νέος ναὸς ἐντὸς ὀλιγίστων ἐτῶν ὄχι μόνον αὐτάρκης θὰ ἀπέβαινε, ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ περισσεύματος αὐτοῦ σπουδαίως θὰ ἐξυπηρέτει τὰ ἐκπαιδευτικὰ καὶ ἄλλα εὐαγῆ Καθιδρύματα τῆς Κοινότητος. Διὰ τοῦτο, τῇ 19 Μαΐου 1864, ἐν συνεδρίᾳ τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου, προεδρεύοντος τοῦ Μητροπολίτου Κρήτης Διονυσίου (τοῦ μετὰ ταῦτα Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου), ἐγένετο λόγος καὶ περὶ ἀνα-



ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΖΑΡΙΦΗΣ

φορᾶς τῆς Κοινότητος Σταυροδρομίου, ἐξαιτουμένης, ὅπως ἐνεργήσῃ τὸ Πατριαρχεῖον ἐπὶ τοῦ προκειμένου παρὰ τῇ Αὐτ. Κυβερνήσει. Ἡ Ἐφοροεπιτροπὴ τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τῶν Εἰσοδίων, πληροφορηθεῖσα, ὅτι δι' ἐνεργειῶν τοῦ ἀειμνήστου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Σωφρονίου ἐπετεύχθη ἡ ἔκδοσις τοῦ Σουλτανικοῦ Φιρμανίου, τῇ 25 Ἀπριλίου 1865, συνεκάλεσεν ἐκτάκτως Γενικὴν Ἐνοριακὴν Συνέλευσιν ἐν τῷ Ἐπιτροπικῷ τοῦ ναοῦ, πρὸ τῆς ὁποίας καὶ ἔθηκε τὸ ζήτημα τῆς ἀνεγέρσεως μεγάλου λιθοκτίστου ναοῦ ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ Νεκροταφείου, ἐπ' ὀνόματι τῆς Ἁγίας Τριάδος τιμωμένου. Ἡ Συνέλευσις ἐγκρίνασα κατ' ἀρχὴν τὸ ὑποβληθὲν σχέδιον ὄρων τῆς ἰδρύσεως καὶ τῆς καθόλου θέσεως τοῦ νέου Ναοῦ ἐν τῷ Κοινοτικῷ Συγκροτήματι, « ἀνέθεσεν εἰς τὴν Ἐφοροεπιτροπὴν τῆς Ἐκκλησίας τῶν Εἰσοδίων, ὅπως συνεννοουμένη μετὰ τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἐκκλησίας τῆς

Ἁγίας Τριάδος προσδιορίσῃ εἰδικὴν Ἐπιτροπὴν ἐπὶ τῆς οἰκοδομῆς ἐξ ὅσων μελῶν ἐκ τῶν ἐνοριτῶν μας θέλουν ἐγκρίνει ἀμφοτέραι αἱ Ἐπιτροπαὶ καὶ ὑπὸ τοὺς ὅρους οὓς θέλουν θεωρήσει ὡς προσφορωτέρους διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ θεαρέστου τούτου ἔργου, ἣν ἅπασα ἡ ἡμετέρα ἐνορία διακαῶς ἐπιποθεῖ».

Ἄλλ' ἀπὸ τῆς πρώτης ἐκείνης ἀποφάσεως παρῆλθον δύο καὶ πλέον ἔτη μέχρις ὅτου σχηματισθῆ ὅπως οἰκονομικός τις πυρὴν καὶ τεθῶσιν αἱ βάσεις πρὸς ἔναρξιν τοῦ ἔργου. Ἡ συγκληθεῖσα τῇ 25 Φεβρουαρίου 1867 ἐνοριακὴ Συνέλευσις ἀνέδειξεν Ἐπιτροπὴν ἐπὶ τῆς οἰκοδομῆς τοῦ Ναοῦ τοὺς Μιχ. Γκιώνην, Σταμ. Ἀγέλαστον, Γεώργ. Παντζίρην, Μιχ. Σεϊμίρην καὶ Μιχ. Παναγιωτίδην, ἧτις καὶ κατήρξατο τῆς θεμελιώσεως τῆς οἰκοδομῆς ἐπὶ τῇ βάσει σχεδίου, ἐκπονηθέντος ὑπὸ τοῦ Ἀρχιτέκτονος Ποτεσσάρου.



ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΖΑΡΙΦΗΣ

Τὸ τότε ἐκδιδόμενον « Ἐκκλησιαστικὸν Δελτίον » τοῦ Καλλιφρονος, ὡς ἐξῆς περιγράφει τὰ κατὰ τὴν τελετήν. « Τῇ 17 Ἀυγούστου, Κυριακῇ (1867), ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης (Γρηγόριος ὁ ΣΤ') μεταβὰς εἰς Σταυροδρόμιον καὶ χοροστατήσας ἐν τῇ ἀκολουθίᾳ τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τῶν Εἰσοδίων, ἀπῆλθε συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Πανιερω. ἀγίου Παμφίλου καὶ λοιπῶν, ὅπως θῆ τὸν θεμέλιον λίθον τοῦ κατὰ τὸ Ταξιμιον ἀνεγειρομένου ναοῦ τῆς Ἁγίας Τριάδος. Ὁ λίθος

ἐτέθη παρόντων τῶν τε ἐφόρων τοῦ ναοῦ τούτου καὶ πλήθους χριστιανῶν. Μετὰ δὲ ταῦτα ἡ Α. Θ. Π. εἰς ἐπήκοον πάντων ἀπήγγειλε τὸ παρὰ πόδας λογίδριον, ὅπερ κατένυξε τοὺς παρευρεθέντας Χριστιανούς» (1).

Η ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΠΡΟΣΛΑΛΙΑ

Μετὰ πολλῆς τῆς ἐνθέου εὐφροσύνης καὶ πνευματικῆς ἀγαλλιάσεως συνήλθομεν σήμερον ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τέκνα ἐν Χριστῷ ἡμῶν ἀγαπητά, ἐξ εὐσεβοῦς πάντως καὶ φιλοθέου αἰσθήματος, ἵνα, τὴν θείαν αὐτοῦ δύναμιν ἐπικαλεσάμενοι, τὸν θεμέλιον λίθον καταβαλώμεθα πρὸς οἰκοδομὴν ἱεροῦ σκηνώματος, ἐν ᾧ πᾶσα ἐκκλησιασθήσεται ἡ εὐσεβῆς καὶ εὐαγῆς αὐτῆ συνοικία, καὶ λατρεύσει τῇ Ζωαρχικῇ καὶ Πανυμνήτῳ Τριάδι λατρείαν ζῶσαν καὶ λογικὴν ἐν ὕμνοις καὶ δοξολογίαις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς εἰς αἰῶνας αἰώνων.

Οἴδατε, ἀγαπητοί, ὅτι ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανὸς τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἅπας ὁ κόσμος αὐτῶν, ὁ αἰσθητὸς καὶ ὁ νοητὸς, ἐστὶν ὁ καθ' αὐτὸ ναὸς τῆς ἀπείρου Θεότητος, αἰνουμένης καὶ δοξαζομένης ὑπὸ πάσης πνοῆς καὶ κτίσεως, θνητῆς τε καὶ ἀθανάτου. Καὶ ὡσανεὶ μὴ ἦρκει ὁ παγκόσμιος οὗτος καὶ ἀχειροποίητος ναὸς ἀπάσης τῆς κτίσεως τῇ ἀχωρήτῳ καὶ ἀπεριμέτρω Θεότητι, καταδέχεται κατοικεῖν καὶ ἐν ἡγιασμένοις σκηνώμασι χειρῶν ἀνθρωπίνων, ὃν τρόπον πάνυ φιλανθρώπως ἐνθρονίζεται καὶ ἐνστενοχωρεῖται καὶ ἐν καρδίᾳ εὐσεβεῖ καὶ θεόφρονι, τὸν Θεὸν ἐν ἐπιγνώσει φοβουμένη καὶ κατὰ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ πορευομένη. Ταῦτα δὲ τὰ παρ' ἡμῶν ἀνιδρυσόμενα ἱερὰ σκηνώματα εἰς δόξαν καὶ λατρείαν τοῦ προσκυνητοῦ αὐτῆς ὀνόματος ἴδιον οἶκον ὀνομάζουσα, καὶ ἔχουσα διὰ παντὸς

(1) Ἐκκλ. Δελτίον, Περίοδ. Α', Τόμ. Γ'.

ἐπ' αὐτῶν ἠνεφγμένα τὰ ὄψα καὶ τοὺς ὀφθαλμούς, ἐπακούει μὲν εὐμενῶς καὶ εὐπροσδέκτως τῆς προσευχῆς καὶ τῆς δεήσεως τῶν κοινῇ συνεκκλησιαζομένων καὶ ἐνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ αἰνούντων καὶ δοξολογούντων τὸν Θεὸν καὶ ἐπικαλουμένων τὸ θεῖον ἔλεος, χαρίζεται δ' αὐτοῖς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, τὰ τε πρόσκαιρα καὶ τὰ αἰώνια ἀγαθὰ, καὶ πᾶν ὃ ἂν αἰτήσονται σωτήριον αἴτημα. Διότι οἱ ἐν ἡμῖν ἱεροὶ ναοὶ εἰσὶν οὐρανὸς πολύφωτος, ἐν ᾧ συγκαταβαίνων ὁ Θεὸς συναυλίζεται καὶ συνομιλεῖ ἡμῖν τοῖς ἐπὶ γῆς καὶ ἐκχέει ἐπὶ πᾶσαν σάρκα, εὐλαβῶς ἐκκλησιαζομένην, ἐκ τοῦ Πνεύματος αὐτοῦ, διὰ τῶν μυστηρίων καὶ τοῦ θείου λόγου, δεχόμενος τὰς προσευχὰς ἡμῶν ὡς εὖοσμον θυμίαμα καὶ ἀντιδωρούμενος ἡμῖν πλουσίως τὸν ἁγιασμόν, τὸν φωτισμόν, τὴν σωτηρίαν, τὰ ἐγκόσμια καὶ τὰ ὑπερκόσμια ἀγαθὰ, καὶ πάντα τὰ τῆς καρδίας ἡμῶν αἰτήματα, ὁ μόνος πάντων τὰς καρδίας εἰδώς.

Ἴδου διατί, ὁ θεοπάτωρ Δαυὶδ, ἐντελλόμενος καὶ συμβουλεύων πᾶσι τοῖς πιστοῖς, ὅπως εὐλογῶσι τὸν Θεὸν κοινῇ καὶ ὁμοθυμαδόν, οὐχὶ ἐν ταῖς οἰκίαις, ἀλλ' ἐν ταῖς ἐκκλησίαις· «ἐν ἐκκλησίαις, φησὶν, εὐλογεῖτε τὸν Θεόν»· συντρέχων δὲ καὶ αὐτὸς καθ' ἡμέραν εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ, ἔψαλλεν ἐνθουσιῶν· «ὡς ἀγαπητὰ τὰ σκηνώματά Σου, Κύριε τῶν δυνάμεων! ἐπιποθεῖ καὶ ἐκλείπει ἡ ψυχὴ μου εἰς τὰς αὐλὰς τοῦ Κυρίου· ὅτι κρείσσων ἡμέρα μία ἐν ταῖς αὐλαῖς σου ὑπὲρ χιλιάδας· ἐξελεξάμην παραρριπτεῖσθαι ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Θεοῦ μου μᾶλλον, ἢ οἰκεῖν με ἐν σκηνώμασιν ἁμαρτωλῶν. Μακάριοι οἱ κατοικοῦντες ἐν τῷ οἴκῳ σου, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων αἰνέσουσί σε.» Καὶ πάλιν· «εὐφράνθην ἐπὶ τοῖς εἰρικόσι μοι, εἰς οἶκον Κυρίου πορεύσομεθα. Κύριε, ὡς ἠγάπησα εὐπρέπειαν οἴκου σου καὶ τόπον σκηνώματος δόξης σου!» Τοὺς δ' ἐν τοῖς ἱεροῖς ναοῖς ἐκκλησιαζομένους ἐπὶ σκοπῷ τοῦ τυχεῖν

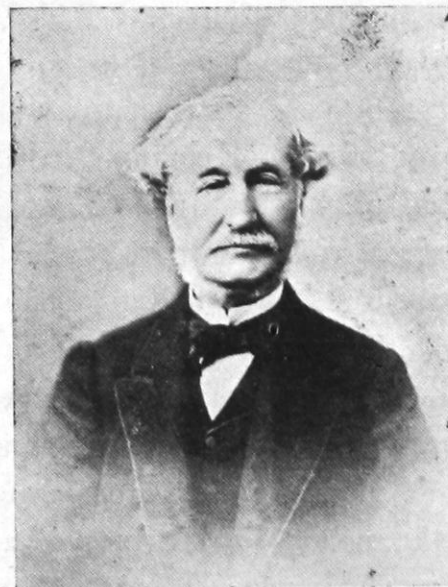
τῆς θείας βοηθείας παρέβαλλεν ὁ προφητάναξ πρὸς τὰ μικρὰ καὶ ἀσθενῆ στρουθία, ζητοῦντα ἄσυλον καὶ κατοικίαν καὶ νοσσιὰν ἐν τοῖς θυσιαστηρίοις τοῦ Κυρίου, ἐξ ὧν πᾶσα ἡ ἰσχὺς καὶ προστασία ἡμῶν. «Καὶ γὰρ στρουθίον εὗρεν ἑαυτῷ οἰκίαν καὶ τρυγῶν νοσσιὰν ἑαυτῇ, οὗ θήσει τὰ νοσσία ἑαυτῆς· τὰ θυσιαστήριά σου, Κύριε τῶν δυνάμεων, ὁ βασιλεύς μου καὶ ὁ Θεός μου».

Τοιαῦτα μὲν ὁ μακάριος Δαυὶδ ἐν Πνεύματι. Ἡ δὲ ἀγία τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, ἐνθυμουμένη οἶων καὶ ὄσων ἀπολαύουσι τὰ τέκνα αὐτῆς δωρεῶν καὶ χαρίτων ἐκ τῶν ἱερῶν ναῶν, τιμᾷ διὰ παντὸς τοὺς τούτων ἀοιδίμους κτίτορας καὶ διακοσμητάς, ζῶντας καὶ τελευτήσαντας, ὡς ἀοιδίμους εὐεργέτας, μᾶλλον δέ, ὡς ὄργανα τῶν θείων δωρεῶν, μνημονεύουσα αὐτῶν ἐσπέρας καὶ πρωῖ καὶ μεσημβρίας καὶ ἐν πάσῃ προσευχῇ κοινῇ καὶ ἰδίᾳ, ἐν δὲ τῇ ἀναιμάκτῳ θυσίᾳ δεομένη τοῦ Κυρίου, ἵνα ἀγιάσῃ καὶ δοξάσῃ τοὺς ἀγαπῶντας ἔργῳ καὶ λόγῳ τῶν ἱερῶν ναῶν τὴν εὐπρέπειαν. «Ἀγιάσον Κύριε τοὺς ἀγαπῶντας τὴν εὐπρέπειαν τοῦ οἴκου σου· σὺ αὐτοὺς ἀντιδόξασον τῇ θεϊκῇ σου δυνάμει».

Καὶ ἡμεῖς οὖν, ἀγαπητοί, οἱ συνελθόντες εἰς τὴν ἱερὰν ταύτην τελετὴν καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐν τῇ εὐαγεῖ ταύτῃ συνοικία καὶ συνεκκλησιασθησόμενοι, σὺν Θεῷ, ἐν τούτῳ τῷ αἰσίῳ ἤδη θεμελιουμένῳ ναῷ, δεῦτε γένεσθε οἱ πάντες διὰ γενναίας καὶ προθύμου συνδρομῆς καὶ συνεργείας κτίτορες ἀληθινοὶ τοῦ ἱεροῦ τούτου σκηνώματος, ὅπως, ὅσον τάχος, περαιωθείσῃ τῆς οἰκοδομῆς, ἄρξηται ὁ ἐν ἐλέει καὶ φιλανθρωπία πλούσιος Θεὸς ἐκχέων ἐφ' ὑμᾶς πλουσίως τὰ δωρήματα αὐτοῦ, εὐλογῶν ὑμῶν τὰ ἔργα καὶ τοὺς οἴκους, ἀγιάζων τοὺς δοξάζοντας τὸν Πατέρα καὶ τὸν Υἱὸν καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, τὴν μίαν καὶ ἀδιαίρετον Θεοαρχικὴν Τριάδα, Ἡ πρέπει κράτος, τιμὴ καὶ προσκύνησις εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων Ἀμήν.

ΑΙ ΠΡΩΤΑΙ ΔΥΣΧΕΡΕΙΑΙ

Λυπηρὸν ἐπεισόδιον ἐπισυμβάν ὀλίγους μῆνας μετὰ τὴν ἔναρξιν τῶν σχετικῶν ἐργασιῶν, καὶ σοβαρῶς ἐπασχολῆσαν ἐπὶ ἑξάμηνον ὅλον τὰ Πατριαρχεῖα καὶ τὰς Κοινοτικὰς Ἀρχὰς Σταυροδρομίου, οὐκ ὀλίγον ἐπηρέασε, καὶ μικροῦ δεῖν ἐματαίωνε, τὸ ἤδη ἀρξάμενον ἔργον. Ἐλέχθη ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, ὅτι κατόπιν συντόνων ἐνεργειῶν τῶν περιοίκων χριστιανῶν, εἶχε περιτειχισθῆ τὸ Νεκροταφεῖον, ἀφεθέντος ἱκανοῦ χώρου ἔξω τοῦ τείχους πρὸς εὐρυνσιν τῆς δημοσίας ὁδοῦ. Ἦδη ὁ λαὸς πληροφορηθεὶς ὅτι δῆθεν ἡ Δημαρχία ἐσκέπτετο νὰ ἀνεγείρῃ εἰς τὸν χῶρον ἐκεῖνον ἐργαστήρια πρὸς ἴδιον ὄφελος, συννέηρευσεν ἐκεῖ τῇ 12 Νοεμβρίου 1867 καὶ κατέρριψεν ἕως τῶν θεμελίων τὸ ἀπὸ δεκαετίας περιπυρῶν ὑπάρχον τεῖχος, μὲ τὴν πρόθεσιν νὰ περιλάβῃ διὰ νέας περιτειχίσεως εἰς τὸν περίβολον τοῦ ἀνεγειρομένου Ναοῦ καὶ τὸν ἐκτὸς τοῦ πρώτου τείχους ἐναπομείναντα χῶρον.



ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΖΑΡΙΦΗΣ

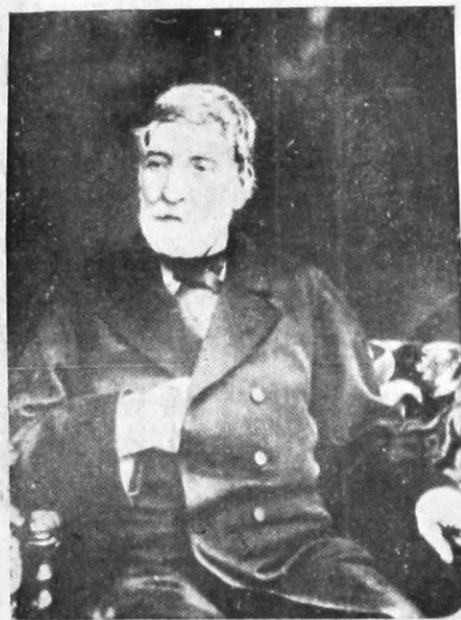
ΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΔΙΑΒΗΜΑΤΑ

Τὴν πραξικοπηματικὴν ταύτην ἐνέργειαν τοῦ «συρφετώδους ὄχλου» κατήγγειλεν αὐθημερὸν προσελθὼν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ὁ ἀρχιερατικῶς προϊστάμενος Σταυροδρομίου, Ἐπίσκοπος Παμφίλου Διονύσιος, δι' ἐπα-

νειλημμένων δὲ τεσκερέδων πρὸς τὰ Πατριαρχεῖα ἢ Ὑ. Πύλη ἀπῆτει τὴν ἄμεσον ἱκανοποίησιν τῆς Κυβερνήσεως διὰ τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ καταρριφθέντος τείχους, μεθ' ἣν θὰ ἦτο δυνατόν «να θεωρηθῇ ἡ ὑπόθεσις καὶ να ἀποδοθῇ τὸ δίκαιον». Παρὰ τῶν Πατριαρχείων ἀπεστάλησαν τότε εἰς μὲν τὸ Πέρα οἱ Συνοδικοὶ Μητροπολίται Κυζίκου Νικόδημος καὶ Βοδενῶν Νικόδημος, ὡς καὶ οἱ ἐκ τῶν συμβούλων Ξεν. Ζωγράφος, Ἄθαν. Νικολαΐδης καὶ Γεώργ. Παντζίρης, μετὰ τῆς ἐντολῆς ὅπως μελετήσωσιν ἐπιτοπίως τὸ ζήτημα καὶ καθησυχάσωσι τὰ πνεύματα· εἰς δὲ τὴν Ὑ. Πύλην οἱ Μητροπολίται Κυζίκου Νικόδημος καὶ Δέρκων Νεόφυτος μετὰ τῶν συμβούλων Ξ. Ζωγράφου, Γ. Παντζίρη καὶ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Πατριαρχικοῦ Τουρκικοῦ Γραφείου Ἄνδρ. Νικολαΐδου πρὸς διαπραγματεύσιν τοῦ ζητήματος. Πρὸς τούτοις δὲ ἐξ ἀποφάσεως τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου ἢ Κεντρικῆ Ἐφορίας Σταυροδρομίου, ἢ Ἐφορίας τῶν Νοσοκομείων καὶ ἢ Ἐπιτροπῆ τῆς Ἁγίας Τριάδος, συνελθοῦσαι εἰς κοινὴν συνεδρίαν ὑπέβαλον εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ἔκθεσιν λεπτομερῆ ἐξηγουσάν τὴν κατεδάφισιν τοῦ τείχους, ἣτις μετὰ μακρὰν εἰσήγησιν τοῦ Πατριάρχου ἀνεγνώσθη ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς 17 Νοεμβρίου 1867 τοῦ Συμβουλίου, ἀντίγραφον δὲ αὐτῆς ἐν μεταφράσει διεβιβάσθη πρὸς τὴν Ὑ. Πύλην πρὸς πληροφορίαν.

Η ΕΠΕΛΘΟΥΣΑ ΣΥΝΕΝΝΟΗΣΙΣ

Μετὰ τὰς διεξαχθείσας μεταξὺ τῆς Ὑ. Πύλης καὶ τῶν Πατριαρχείων συνεννοήσεις, ἐξελέγη ὑπὸ τῶν Δύο Σωμάτων τετραμελής Ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν Σταυράκη Ἰωννίδου, Ἄθαν. Νικολαΐδου, Δημ. Πασπαλλῆ καὶ Κωνσταντίνου Φωτιάδου «ἣτις μεταβᾶσα εἰς τὴν Δημαρχίαν τοῦ ΣΤ' Τμήματος καὶ συζητήσασα ἐν πλή-



ΤΖΑΝΝΗΣ ΣΚΥΛΙΤΖΗΣ ΣΤΕΦΑΝΟΒΙΚ

τοίχου τῆς Ἐκκλησίας, καὶ κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον ὁ μὲν ἀνακαινισθησόμενος τοῖχος προχωρήσῃ εἰς τὰ ἔμπροσθεν ἀπὸ τοῦ παλαιοῦ μέρους, ἔνθα ἦν ἐκτισμένος, περιληφθῶσι δὲ ἐντὸς τοῦ περιβόλου τῆς Ἐκκλησίας χίλιοι πενήκοντα πήχεις, τὸ δὲ μένον μέρος ἰσοπεδωθῇ, δαπάνη τῆς ἡμετέρας Κοινότητος καὶ ἀνοιχθῇ θύρα πρὸς τὸν δημόσιον δρόμον. Γενομένης δὲ κοινῆς περὶ τούτου ἐκθέσεως πρὸς τὴν Α. Α. Μεγαλειότητα, τὸν Σουλτάνον, αὐτοκρατορικὸν

ρει συμβουλίῳ ἐμφρόνως καὶ ἀξιοπρεπῶς, ἔφθασεν εἰς εὐάρεστόν τι σημεῖον. Ἄπεφασίσθη δηλαδή, ὅπως ὡς ὄρος ἀφετηρίας ληφθῇ ἡ γραμμὴ τοῦ ἔναντι τοῦ Νεκροταφείου στρατιωτικοῦ σταθμοῦ καὶ οὕτω προχωρήσῃ αὕτη μέχρι σχεδὸν τοῦ ἡμίσεος, ἔχουσα πλάτος εἰκοσιτεσσάρων πήχεων διὰ τὴν ὁδόν, εἶτα δὲ προχωρήσῃ ἐλαττουμένη μέχρι τοῦ τέλους τοῦ



ΠΑΥΛΟΣ ΣΚΥΛΙΤΖΗΣ ΣΤΕΦΑΝΟΒΙΚ

ἔξεδόθη διάταγμα ἐπικυροῦν τὴν προᾶξιν ταύτην. Ἐπο-
λουθῶς συνεννοηθείσης τῆς Δημαρχίας μετὰ τῶν Πα-
τριαρχείων, ἀπεστάλησαν ἐπιτοπίως ἕκ τε τοῦ ἡμετέ-
ρου Ἔθνους καὶ τῆς Δημαρχίας, ἄνδρες κατάλληλοι,
οἵτινες ἔβησαν τὰ νέα ὄρια, κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦ αὐτο-
κρατορικοῦ διατάγματος» (1).

ΕΠΙ Τῆς ΛῆΞΕΙ ΤΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ

Τὴν λῆξιν τῶν διαπραγματεύσεων περὶ τοῦ ζητή-
ματος τούτου, ὅπερ χάρις εἰς τὴν εὐμένειαν τῆς Κυ-
βερνήσεως ἔλαβεν αἰσίαν ἔκβασιν, ἀνήγγειλεν ἐπισή-
μως μεταβὰς κατ' ἐντολὴν τοῦ Πατριάρχου εἰς Ταξι-
μιον, τῇ 23ῃ Ἀπριλίου 1867, ὁ ἐκ τῶν Συνοδικῶν
Μητροπολίτης Βοδενῶν Νικόδημος. Τελεσθέντων δὲ
μετὰ τῆς προσηκούσης ἐπισημότητος τῶν ἐκκλησιαστι-
κῶς νενομισμένων, ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν Κοινοτικῶν Ἄρ-
χῶν, τῆς Ἐφορίας τῶν Νοσοκομείων καὶ πλήθους
λαοῦ, ὁ τὸν ἐγκαινισμὸν τοῦ νέου περιβόλου εὐλο-
γήσας ἀρχιερεὺς προσεφώνησεν ὡς ἀκολούθως.

Ἡ ΑΡΧΙΕΡΑΤΙΚῆ ΠΡΟΣΛΑΛΙΑ

Εὐσεβὴς καὶ φιλόχριστος ὁμήγουρις! Πάντοτε μὲν
ὀφείλομεν, ἀδελφοί, νὰ εὐγνωμονῶμεν πρὸς τὴν θεό-
θεν τεταγμένην ἡμῖν κραταιὰν βασιλείαν καὶ νὰ δεώ-
μεθα ὑπὲρ αὐτῆς τοῦ Παναγάρχου Θεοῦ, τοῦ βασιλέως
τῶν βασιλευόντων, ἐν τῇ πανσθενεῖ χειρὶ τοῦ ὁποίου
εὐρίσκεται πᾶσα ἀρχὴ καὶ ἐξουσία· τοῦτο ἀπαιτεῖ
τὸ συμφέρον ἡμῶν, διότι οὕτω πολιτευόμενοι, δικαιώ-
ματα ὑψηλῆς εὐνοίας καὶ πατρικῆς κηδεμονίας προ-
σαποκτῶμεν ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ φιλολάου ἡμῶν

(1) Ἐκκλησ. Δελτίον, Περίοδ. Α' Τόμ. Γ. σελ. 31-33.

Ἄνακτος. Τοῦτο ἀπαιτεῖ τὸ χριστιανικὸν ἡμῶν κα-
θῆκον τὸ παρὰ τῆς θεοσδότου ἡμῶν πίστεως ἐπιβαλ-
λόμενον ἐνὶ ἐκάστῳ ἡμῶν· «ἀπόδοτε, ἐντέλλεται ἡμῖν
ὁ Κύριος ἡμῶν ἐν Εὐαγγελίοις, τὰ τοῦ Καίσαρος
Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ». Συνφδὰ τούτοις
καὶ ὁ Ἄπ. Παῦλος διδάσκει ἡμᾶς· «πᾶσα ψυχὴ ἐξου-
σίαις ὑπερεχούσαις ὑποτασσέσθω· οὐκ ἔστι γὰρ ἐξουσία
εἰμὴ παρὰ Θεοῦ». Τὸ οὐσιῶδες δὲ τοῦτο καθῆκον
ὀφείλομεν πρὸ πάντων νὰ ἐκπληρῶμεν ὁσάκις καὶ ἐν
ἐκτάκτοις μάλιστα πε-
ριστάσεσι διατρανοῦν-
ται εἰς ἡμᾶς αἱ πατρι-
καὶ καὶ φιλόλαοι δια-
θέσεις τῆς σεβαστῆς ἡ-
μῶν ταύτης Κυβερνή-
σεως, καὶ δείγματα
τρανώτατα παρουσιάζονται
τῆς πρὸς τοὺς
πιστοὺς αὐτῆς ὑπηκό-
ους ἐξιδιασμένης ὑψη-
λῆς εὐνοίας καὶ προσ-
τασίας· ὡς τοιοῦτο
δείγμα, παρουσιάζεται,
ἀδελφοί, σήμερον ἡ ἐξ-
ασφάλις τοῦ ἐθνικοῦ
ἡμῶν δικαιώματος ἐπὶ



ΕΛΕΝΗ ΣΚΥΛΙΤΖΗ ΣΤΕΦΑΝΟΒΙΚ

τοῦ ἐκ προγόνων σεβαστοῦ ἡμῖν περιβόλου τούτου.
Εὐχαρίστως λοιπὸν δραπτόμεθα τῆς εὐκαιρίας ταύτης
καὶ προσφέροντες τὸν φόρον τῆς παγκοίνου ἡμῶν
εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν θρόνον τοῦ τρισεβάστου ἡμῶν
Ἄνακτος, ἐκτενῶς δεόμεθα τοῦ Ὑψίστου, ὅπως σκέπη
καὶ διαφυλάττη αὐτὴν ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ, καὶ χαρίζη
τῇ τε Α. Μ. καὶ τοῖς πεφωτισμένοις αὐτοῦ ὑπουργοῖς
ζωὴν πολυχρόνιον, εὐημερίαν τρισευδαίμονα καὶ πανόλ-

βιον. Ζήτω λοιπὸν ὁ μεγαλειότατος καὶ φιλόλαος Ἄναξ Σουλτάν Ἀβδουλ Αζίζ ἐφένδης μας. Ζήτω. (1).

ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΙΣ ΕΙΣ ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΗΣ ΟΙΚΟΔΟΜΗΣΕΩΣ

Αἱ κατὰ καιροὺς ἐκλεγείσαι Ἐπιτροπαὶ παρὰ τὰς ἐνζήλους προσπάθειάς των σχεδὸν δὲν ἠδυνήθησαν νὰ συνεχίσωσι τὸ μετὰ τόσων ἐλπίδων ἀρξάμενον ἔργον πέραν τῆς θεμελιώσεως. Αἱ πρόσοδοι τοῦ παρεκκλησίου ἦσαν ἐλάχισται ἐν συγκρίσει πρὸς τὸν ὄγκον τοῦ ἀναληφθέντος ἔργου, ἡ δὲ Κοινότης ἔχουσα νὰ ἀντιμετωπίσῃ ἄλλα προβλήματα, μᾶλλον ἐπείγοντα, δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἐνεργήσῃ δραστηριώτερον ἐπὶ τοῦ προκειμένου.

Κατὰ τὴν Κοινοτικὴν Συνέλευσιν τῆς 27 Μαρτίου 1869 (2) ὁ πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἁγίας Τριάδος Μιχαὴλ Γκιώνης ἐζήτησεν ἐξ ὀνόματος τῶν συναδέλφων του νὰ ἀνοιγῇ βιβλίον συνεισφορῶν διὰ τὴν ἀνάγερσιν τῆς οἰκοδομῆς. Ἀλλὰ ληφθείσης ὑπ' ὄψιν τῆς ἐπικρατούσης τότε οἰκονομικῆς κρίσεως ἀνεβλήθη πᾶσα σκέψις εἰς εὐθετώτερον καιρόν.

Μακρὸς περὶ τούτου ἐγένετο λόγος καὶ ἐν τῇ Συνελεύσει τῆς 7 Μαρτίου 1871 (3) καθ' ἣν «ὁ ἐκ τῶν ἐνοριτῶν ἀξιότιμος κ. Ζαχ. Χατζόπουλος προέτεινε τρία τινά: α') συνεισφορὰν τῶν εὐπορούντων πρὸς ταχεῖαν ἀποπεράτωσιν τῆς οἰκοδομῆς, β') τὴν ἐπὶ τὸ οἰκονομικώτερον μεταποίησιν αὐτῆς καὶ γ') τὴν ἐπ' ἀόριστον τελειοποίησιν τοῦ ναοῦ ἀναλόγως τῶν σημερινῶν πόρων αὐτοῦ». Μετὰ συζήτησιν ἐπεκράτησεν ἐν τέλει ἡ γνώμη «τοῦ ἀξιοτίμου κ. Κωνστ. Καρα-

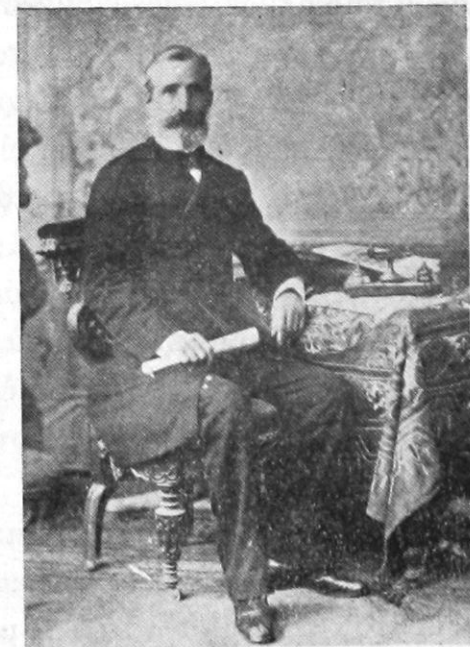
(1) Ἐκκλησ. Δελτίον ἐνθ' ἀνωτέρω.

(2) Κοινोट. Κωδ. 1845 94, σελ. 314.

(3) Αὐτόθι, σελ. 322.

θεοδωρῆ, ὅστις λαβὼν τὸν λόγον κατέδειξε σαφέστατα καὶ ἐν παραδείγμασιν ὅτι τὰ τοιαῦτα μεγαλοπρεπῆ καὶ πολυδάπανα ἱερὰ ἐθνικά καταστήματα, οἰκοδομοῦνται πάντοτε ἐπὶ ἐκτεταμένου χρόνου καὶ κατ' ἀναλογίαν τῶν πόρων αὐτῶν, ὥστε διὰ τοῦ μέσου τούτου ἐπιτυγχάνουσι πάντοτε τὴν εἰς αὐτὰ ἀπαιτουμένην καλλονὴν καὶ μεγαλοπρέπειαν».

Ἀλλὰ παρῆλθε δεκαετία περίπου ἀπὸ τῆς θεμελιώσεως τοῦ Ναοῦ, χωρὶς νὰ σημειωθῇ σοβαρά τις πρόοδος εἰς τὸ ἔργον, ὁ δὲ λαὸς μετ' εὐλόγου ἀθυμίας ἔβλεπε τὴν εὐσεβῆ πρόθεσιν αὐτοῦ προσκόπτουσαν εἰς τὴν ἔλλειψιν χρημάτων.



ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΔΙΑΡΚΟΥΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Λόγοι λοιπὸν ὄχι μόνον τεχνικοί, ἀλλὰ πρὸ παντὸς ἠθικοὶ ἐπέβαλλον τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ἀρξαμένου ἔργου, τοῦ ὁποίου ἡ καθυστέρησις πολλάκις ἐγένετο ἀφορμὴ γογγυσμοῦ καὶ παραπόνων ἐκ μέρους τοῦ λαοῦ κατὰ τῶν ἰθυνόντων. Ἦτο πλέον καιρὸς νὰ ληφθῶσι σύντονα μέτρα πρὸς ἐξεύρεσιν τῶν ἀπαιτουμένων πόρων, οἱ ὅποιοι θὰ ἐξησφάλιζον μίαν συνεχῆ καὶ ἀπρόσκοπτον ἐργασίαν. Ὁ δὲ τιμητικὸς κληρὸς τῆς εὐσεβοῦς καὶ φιλογενοῦς ταύτης προνοίας ἔλαχεν εἰς τὴν ἀπὸ τοῦ 1874 διωρισμένην Ἐπιτροπὴν, ἣτις καὶ ἐξέθηκεν ἐνώπιον τῆς Κοινοτικῆς Συνελεύσεως τῆς 1ης Μαΐου 1875 τὰς αἰσιο-

δόξους σκέψεις και προβλέψεις της ως προς την εξακολούθησιν των εργασιών και ἐξήτησε την προς τοῦτο ἄδειαν, δεδομένου, ὅτι κατὰ τὴν ἀπόφασιν τῆς 30 Μαρτίου 1872 δὲν ἐδικαιούτο νὰ ἐπιληφθῆ τοῦ ἔργου της πρὸ τῆς ἐξασφαλίσσεως ποσοῦ οὐχὶ κατωτέρου τῶν τρισχιλίων λιρῶν.

Ἡ Συνέλευσις μετὰ χαρᾶς πληροφορηθεῖσα «α') ὅτι ὑπάρχει ἀποθεματικὸν κεφάλαιον τοῦ Ναοῦ ἐκ λιρῶν τρισχιλίων, προερχόμενον κυρίως ἐκ συνεισφορᾶς διενεργηθείσης ὑπὸ τῆς ἐπὶ τούτῳ διορισθείσης Ἐπιτροπῆς ἐκ τῶν Νικολάου Ζαρίφη, Θεοδώρου Σουβατζόγλου, Ζαχαρίου Χατζοπούλου και Κωνσταντίνου Ἀλεξιάδου (1), β') ὅτι ἐξευρέθη ἄτοκον δάνειον παρὰ διαφόρων ὁμογενῶν ἐκ δισχιλίων λιρῶν, ὅπερ ὑπάρχει βάσιμος ἐλπίς νὰ δωρηθῆ ἀργότερον εἰς τὸν Ναόν, γ') ὅτι πρὶν ἢ δαπανηθῶσι τὰ ποσὰ ταῦτα θὰ εἰσπραχθῶσιν ὑπὸ τῶν ἐν ἐνεργείᾳ ἐπιτρόπων πλέον τῶν χιλίων πεντακοσίων λιρῶν ἐκ συνεισφορῶν και εἰσοδημάτων τοῦ παρεκκλησίου (2) και δ') ὅτι ἡ διὰ τὴν στέγασιν τῆς οἰκοδομῆς ἀπαιτούμενη δαπάνη δὲν θὰ ὑπερβῆ τὸ ποσὸν τῶν ἑπτακισχιλίων λιρῶν, ὥστε τὸ προκύπτον ἔλλειμμα νὰ εἶναι μικροῦ λόγου ἄξιον, ἴσως δὲ και νὰ μὴ προκύψῃ τοιοῦτον», ἐνέκρινε παμψηφεί τὴν αἴτησιν τῆς ἐπὶ τῆς οἰκοδομῆς Ἐπιτροπῆς και συγχρόνως, χάριν τῆς ὁμαλωτέρας διεξαγωγῆς τοῦ

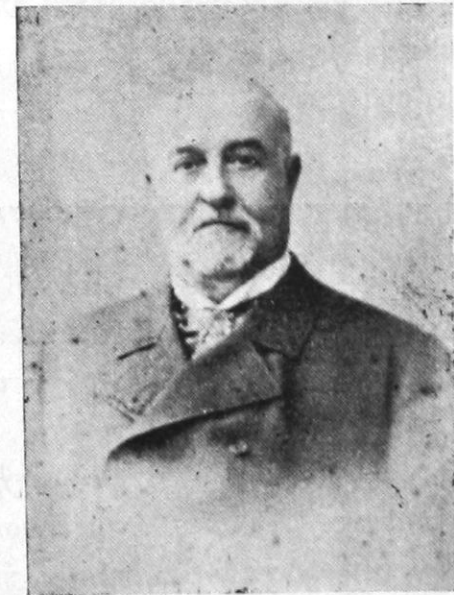
(1) Τὸ ἔργον τῆς συνεισφορᾶς μεγάλως ὑπεβοήθησε και ὁ εὐφύμως ἐν τοῖς πρακτικοῖς ἀναφερόμενος κρεωπώλης τῆς συνοικίας Λεόντιος.

(2) Ὡς ἐνθυμοῦνται οἱ γηραιότεροι ἐκ τῶν ἐνοριτῶν και δὴ ὁ ἀπὸ τοῦ ξυλοκτίστου Ναϊδρίου εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Ναοῦ προσληφθεὶς και μέχρι σήμερον ὡς ἐπιστάτης ὑπηρετῶν Δημήτριος Παλάσης, ὁ Ἀρχιτέκτων εἶχε φιλοτεχνήσει ξυλότευκτον ὁμοίωμα τοῦ ἀνεγειρομένου Ναοῦ, ἀπαράλλακτον ἐν μικρογραφίᾳ πρὸς τὸ σημερινὸν σχέδιον αὐτοῦ. Τοῦτο, μὴ διασωθὲν δυστυχῶς, ἦτο τοποθετημένον παρὰ τὴν εἴσοδον τοῦ παρεκκλησίου, και ἐχρησίμευε διὰ τοὺς προσκυνητὰς ὡς κιβώτιον προαιρετικῆς συνεισφορᾶς ὑπὲρ τοῦ ἀνεγειρομένου Ναοῦ.

ἔργου, ὥρισε τὴν θητείαν τῆς Ἐπιτροπῆς ταύτης ἴσῃ πρὸς τὸν διὰ τὴν ἐντελῆ τοῦ Ναοῦ ἀποπεράτωσιν ἀπαιτούμενον χρόνον ἀπαγορεύσασα συνάμα, κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς πρυτανεύσασαν σκέψιν, πᾶσαν συνομολόγησιν ἐντόκου δανείου.

ΕΚΔΟΣΙΣ ΛΑΧΕΙΟΥ

Ἐπὶ τοιαύτας συνθήκας ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπελήφθη τοῦ ἔργου αὐτῆς, Ἀρχιτεκτονοῦντος τοῦ Βασιλάκη Ἐφένδη Ἰωαννίδου, κατὰ σχέδιον ἐπὶ τῆ βάσει τῶν παλαιῶν θεμελίων ἐκπονηθέν. Καὶ ἐφ' ὅσον μὲν τὰ ὑλικά και τὰ ἡμερομίσθια ἦσαν εὐθηνά, εὐκόλως προήγετο ἡ ἐργασία· ἀλλ' ἡ ἐπαυξάνουσα λόγῳ τῶν καιρικῶν περιστάσεων οἰκονομικὴ κρίσις ἐξήντησε και τοὺς τελευταίους πόρους, πρὶν ἀκόμη στεγασθῆ ἡ οἰκοδομή. Διὰ τοῦτο βλέπουσα ἡ Ἐπιτροπὴ τὰς



Θ. ΣΟΥΒΑΤΖΟΓΛΟΥΣ

αἰσιοδόξους προβλέψεις της διαψευδομένης ὑπὸ τῶν πραγμάτων, καίτοι «προσεπάθησεν αὐτὴ μετὰ πολλὰς συνεδριάσεις νὰ συνδυάσῃ τὴν οἰκονομίαν μετὰ τῆς στερεότητος και τῆς μεγαλοπρεπειᾶς» και «ἔχουσα ἔλλειμμα τετρακισχιλίων λιρῶν, και φρονοῦσα ὅτι διὰ λόγους τεχνικοὺς και ἠθικοὺς ἐπιβάλλεται ἡ ἐξακολούθησις», προέτεινε εἰς τὴν Κοινοτικὴν Συνέλευσιν τῆς 13 Μαρτίου 1877, αὐτὴ δὲ ὁμοφώνως ἐνέκρινεν ὅπως ἐκδοθῆ

«**Λαχεῖον** ὑπὲρ ἀποπερατώσεως τοῦ ἐν Ταξιμίῳ Ναοῦ τῆς Ἁγ. Τριάδος, τῇ ἐγκρίσει τῆς Ὁρθοδόξου ἐν Σταυροδρομίῳ Κοινότητος, συνιστάμενον ἐξ 100,000 γραμματίων, πρὸς ἐν δεκάγροσον χαρτονόμισμα, μὲ ἐκκυβευθησομένους ἀριθμοὺς ἑκατόν, ἐξ' ὧν

ὁ πρῶτος κληρωθεὶς	κερδίζει γρόσια 40.000
2 ἀριθμοὶ κερδίζουν ἀνά	20.000 γρόσια = 40.000
6 » » »	5.000 » = 30.000
16 » » »	2.500 » = 40.000
25 » » »	1.000 » = 25.000
50 » » »	500 » = 25.000
ἀριθ. 100	γρσσ. 200.000

Τὸ Λαχεῖον διευθύνεται ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς Ἁγ. Τριάδος καὶ θὰ ἐκκυβευθῇ ἅμα τῇ ἐκποίησει τῶν γραμματίων». (1)

ΣΤΕΓΑΣΙΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΔΟΜΗΣ

Δυστυχῶς οὔτε τὸ Λαχεῖον ἐδικαίωσε πλήρως τὰς ἐλπίδας τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ἐδέησε νὰ προσφύγῃ καὶ πάλιν αὐτὴ εἰς τὴν προστασίαν τῆς Κοινότητος. Ὁ πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς *Δημοσθ. Εὐγενίδης*, ὁ ἐπὶ δεκαετίαν ὄλην ἀποτελέσας τὴν ψυχὴν οὕτως εἰπεῖν τῆς συντελουμένης ἐργασίας, ἀναπτύσσων καὶ προφορικῶς σχετικὴν αἴτησιν ὑποβληθεῖσαν εἰς τὴν Κοινοτικὴν Συνέλευσιν τῆς 1 Νοεμβρίου 1878 (2) περὶ παροχῆς δανείου ἐξ ἑπτακοσίων λιρῶν ἐκ τοῦ Ταμείου τοῦ Ἱ. Ναοῦ τῶν Εἰσοδίων, ἠτιολόγησεν αὐτὴν ὡς ἐξῆς: Καίτοι τὸ ὑλικὸν εἶναι ἤδη ἔτοιμον, ἡ Ἐπιτροπὴ ἀδυνατεῖ νὰ στεγάσῃ τὴν οἰκοδομήν, δι' ἔλλειψιν χρημάτων, πρῶτον διότι ἔνεκα τῆς ἐπελθούσης ὑποτιμῆσεως τοῦ νομίσματος διεκόπη ἡ ἐκποίησις τῶν γραμματίων τοῦ Λαχείου καὶ δεύτερον διότι δὲν ἐπραγματοποιήθη ἡ εἰσπραξις τοῦ ἐν τῷ προϋ-

(1) Κοινोट. Κῶδ. 1845-94, σελ. 367.

(2) Αὐτόθι, σελ. 390.

πολογισμῷ ἀναγραφομένου ποσοῦ χιλίων λιρῶν, τὸ ὁποῖον ὁμογενῆς τις ὑπεσχέθη ὅτι θὰ προσέφευρεν ἐν καιρῷ διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς οἰκοδομῆς· καὶ τοῦτο, διότι ἀποθανόντος αἰφνιδίως τοῦ ὁμογενοῦς ἐκείνου καὶ μὴ ὑπαρχούσης ἐγγράφου διαθήκης, οἱ κληρονόμοι δὲν ἠθέλησαν νὰ ἀναγνωρίσωσι τὴν δωρεάν.

Τὸ ζητηθὲν δάνειον παρεχωρήθη καὶ οὕτω συνετελέσθη μετ' ὀλίγους μῆνας, ἡ στέγασις τῆς οἰκοδομῆς.

Ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα τῆς συμπληρώσεως τοῦ τόσον ἀξιεπαίνου ὅσον καὶ δυσχεροῦς ἐκείνου ἔργου καὶ τῆς συντελεσθείσης μετὰ ταῦτα πολλαπλῆς ἐργασίας, ὡς καὶ ἡ αἰδιδιος εὐγνωμοσύνη τῆς Κοινότητος Σταυροδρομίου, ἀνήκει εἰς τοὺς ἀειμνήστους *Δημ. Εὐγενίδην, Δ. Νεόκοσμον, Γ. Κωνσταντινίδην, Μ. Κατινάκη, Θ. Σουβατζόγλου, Μ. Παναγιωτίδην* καὶ *Μιχ. Γκιώνην* (1), οἱ ὁποῖοι δι' ἀόκνου καὶ



ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΝΕΟΚΟΣΜΟΣ
(ΓΕΝΗ ΔΟΥΝΙΑΣ)

ζηλωτῆς ἐργασίας κατώρθωσαν ἐντὸς τριετίας (1876-1879) νὰ ἀποπερατώσωσι τὴν ἐπὶ δεκαετίαν σχεδὸν μόλις μέχρι τῶν θεμελίων ὑφισταμένην οἰκοδομήν, καὶ νὰ ἐμφανίσωσι τὸν Ναὸν ἐστεγασμένον καὶ ἐπικεχρισμένον ἐσωτερικῶς.

(1) Δυστυχῶς παρὰ τὰς ἐρεῦνας ἡμῶν ἐνταῦθα καὶ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ, δὲν ἠδυνήθημεν νὰ σχηματίσωμεν πλήρη συλλογὴν τῶν εἰκόνων τῶν αἰδιδίων τούτων ἀνδρῶν.

Δεξιὸς σύμβουλος, παρασιάτης καὶ συνεργὸς τῆς Ἐπιτροπῆς ὑπῆρξεν ὁ ἀείμνηστος Ἀρχιτέκτων τοῦ Παλατίου Βασιλάκης Ἐφένδης Ἰωαννίδης, ὅστις ὄχι μόνον ἀόκνως εἰργάσθη πρὸς ὅσον ἔνεστιν ἐντελῆ καὶ εὐπρεπῆ τοῦ ναοῦ ἀνέγερσιν, ἀλλὰ καὶ προσήνεγκε δωρεὰν μεγάλως ποσότητος παντοίου ὑλικοῦ.

ΣΥΝΟΜΟΛΟΓΗΣΙΣ ΔΑΝΕΙΟΥ

Ἄλλ' ὑπελείπετο ἀκόμη τόση ἐργασία πρὸς συμπλήρωσιν, διὰ τὴν ὁποίαν κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Ἀρχιτέκτονος, ἀπητεῖτο ποσὸν ὄχι ὀλιγώτερον τῶν τεσσάρων χιλιάδων λιρῶν. Προτάσει τῆς οἰκείας Ἐπιτροπῆς ἢ Κεντρικῆς Ἐφορείας συνεκάλεσε τῇ 22 Νοεμβρίου 1879 ἕκτακτον Κοινοτικὴν Συνέλευσιν ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Νικολάου Ζαρίφη, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ ὑπεβλήθη σχετικὴ Ἐκθέσις τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἐν τῇ ἐκθέσει ταύτῃ α') ὑπεβάλλετο ὁ ἀπολογισμὸς τῆς διαχειρίσεως, καὶ β') διὰ λόγους τεχνικοὺς ἐπιβαλλομένης τῆς ἐντὸς ἑξαμήνου διακοσμήσεως τῶν ἤδη κεχρισμένων τοίχων καὶ θόλων, ὡς καὶ τῆς συμπληρώσεως τῶν θυρῶν καὶ τῶν παραθύρων, προὔτεινετο ἡ συνομολόγησις ἀτόκου δανείου ἐκ λιρῶν τετρακισχιλίων. Τὸ ποσὸν δὲ τοῦτο θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ἐξευρεθῇ δι' ἐκδόσεως τριακοσίων πενήκοντα χρεωστικῶν γραμματίων, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ μὲν τριακόσια θὰ ἦσαν ἀξίας πέντε λιρῶν ἕκαστον, τὰ δὲ πενήκοντα ἀξίας πενήκοντα λιρῶν ἕκαστον. Τὸ δάνειον θὰ ἐξωφλεῖτο ἐντὸς πενταετίας ἐκ τῶν προσόδων τοῦ Ναοῦ, διὰ τεσσάρων ἐτησίων δόσεων ἀρχομένων ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου 1882.

Ἀκολουθῶς ἡ Ἐπιτροπὴ ἐκφράζουσα τὰς εὐχαριστίας τῆς « δι' ἣν σύμπραξιν ἔτυχε παρὰ πάντων τῶν ἐνοριτῶν καὶ τοῦ σεβαστοῦ κλήρου, οὔτε κόπων οὔτε

μόχθων φεισθέντων » ἐξητεῖτο « τὴν φιλογενῆ τῶν ἐνοριτῶν ὑποστήριξιν πρὸς περάτωσιν καὶ εὐόδωσιν τοῦ σκοποῦ τούτου » τοσοῦτω μᾶλλον ὅσῳ « τὸ ἔργον ἐευλογεῖται καὶ ἐπισπεύδεται ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος (1), ἐν ταῖς πολυειδέσιν Αὐτῆς φροντίσιν ἐπιθυμύσης νὰ ἴδῃ αὐτὸ ὅσον τάχιον προσιτὸν εἰς τοὺς χριστιανούς ».

Τῆς προτάσεως ταύτης τεθείσης ὑπὸ τὴν κρίσιν τῆς Συνελεύσεως, μετὰ μακρὰν καὶ θυελλώδη συζήτησιν, καθ' ἣν ἐπανειλημμένως ὠμίλησαν ὁ Πρόεδρος Νικόλαος Ζαρίφης, ὁ Εὐστάθιος Εὐγενίδης, ὁ Δημοσθένης Εὐγενίδης, ὁ Ν. Βαμβάκης, ὁ Β. Σαρακιώτης, ὁ Π. Κλάδος, ὁ Ἰω. Γκιών, ὁ Δ. Νεόκοσμος, ὁ Α. Νομικός, ὁ Α. Πασπάτης, ὁ Γ. Κωνσταντινίδης, ὁ Ζ. Ζαρίφης καὶ ὁ Θεμιστ. Κοσσούδης, ἀπεφασίσθη ἐν τέλει ἡ συνομολόγησις ἀτόκου δανείου τεσσάρων χιλιάδων λιρῶν, κατὰ τοὺς ὑποδεικνυομένους ἐν τῇ ἐκθέσει ὅρους, τῆς μὲν ἐν ἐνεργείᾳ Ἐπιτροπῆς τῆς Ἁγίας Τριάδος παραμενούσης μέχρις ἐξοφλήσεως τοῦ δανείου, τῶν δὲ σχετικῶν γραμματίων ὑπογραφομένων ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς Κεντρικῆς Ἐφορείας, κατὰ τὸν ἀκόλουθον τύπον:

Ἀριθ.

Λ. Τουρ. 50.

ΟΡΘΟΛΟΞΟΣ ΚΟΙΝΟΤΗΣ ΕΝ ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙᾷ.

Ἄτοκον δάνειον ἐκ λ. τ. 4000

Ὁ Κύριος προσέφερε λίρας ὀθωμανικὰς πενήκοντα, ἄτοκον Δάνειον, συμφώνως μὲ τὸ ὑπὸ ἡμερομηνίαν τῆς 22^{ας} Νοεμβρίου 1879 Πρακτικὸν τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τῆς ἐν Σταυροδρομίᾳ

(1) Ἰωακείμ τοῦ Γ'.

Ἐκκλησιᾶς καὶ διὰ τῆς ἠθικῆς καὶ ὑλικῆς ἐνισχύσεως τῆς Κεντρικῆς Ἐφορίας « ἥτις ἀείποτε ἐπεδειξάτο εὐγενῆ προθυμίαν εἰς τὸ νὰ παρέχῃ τῇ Ἐπιτροπῇ χεῖρα ἀρωγόν, ἐγκολπυμένη τὰς σχετικὰς αὐτῆς αἰτήσεις καὶ διευκολύνουσα εἰς τὴν κανονικὴν τοῦ ἔργου πορείαν », τοῦ ἐνοριακοῦ κλήρου « ὅστις παρέσχεν αὐθορμήτως

Ἐν Πέτρᾳ Κωνσταντινουπόλεως, τῇ 2ᾳ Ἰανουαρίου 1880.

Ἡ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΦΟΡΙΑ

Ν. ΖΑΡΙΦΗΣ, Π. Δ. ΣΚΥΔΙΤΖΗΣ
Γ. ΝΙΚΟΔΟΠΟΥΛΟΣ, ΓΕΩΡΓ. ΤΖΟΛΑΣ
Α. ΠΑΣΠΑΤΗΣ, Ν. ΒΑΜΒΑΚΗΣ

* * *



ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ ΚΟΣΣΟΥΔΗΣ

Ὁ ἐν τῇ συνελεύσει ἐκείνῃ παρὼν ἀείμνηστος Μ. Εὐεργέτης Εὐστ. Εὐγενίδης, δίδων πρῶτος τὸ παράδειγμα, ἐδήλωσεν ὅτι προθύμως θὰ δανείσῃ διακοσίας πενήκοντα λίρας ἐξ ἰδίων, καὶ ἑτέρας διακοσίας κατ' ἐντολὴν τοῦ ἐν Ρουμανίᾳ διαμένοντος Γ. Κορωνιοῦ.

Τοιουτοτρόπως οἱ ἀείμνηστοι ἐκεῖνοι ἄνδρες, ὑπὸ τῆς εὐχᾶς καὶ εὐλογίας τῆς Μητρὸς

Ἐκκλησιᾶς καὶ διὰ τῆς ἠθικῆς καὶ ὑλικῆς ἐνισχύσεως τῆς Κεντρικῆς Ἐφορίας « ἥτις ἀείποτε ἐπεδειξάτο εὐγενῆ προθυμίαν εἰς τὸ νὰ παρέχῃ τῇ Ἐπιτροπῇ χεῖρα ἀρωγόν, ἐγκολπυμένη τὰς σχετικὰς αὐτῆς αἰτήσεις καὶ διευκολύνουσα εἰς τὴν κανονικὴν τοῦ ἔργου πορείαν », τοῦ ἐνοριακοῦ κλήρου « ὅστις παρέσχεν αὐθορμήτως

δείγματα αὐταπαρνησίας καὶ ἀφοσιώσεως » καὶ τῶν ἐνταῦθα καὶ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ὁμογενῶν « λόγῳ τε καὶ ἔργῳ ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ τούτου σκοποῦ συντελεσάντων » ἤγαγον εἰς πέρας τὸ ἀνατεθὲν εἰς αὐτοὺς ἔργον καὶ κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1880 παρέδωκαν τὸν περικαλλῆ Ναὸν ἕτοιμον καὶ κατάλληλον εἰς λατρείαν τῆς τρισυποστάτου θεότητος « ἐγκαλλώπισμα μὲν τῆς ἡμετέρας Κοινότητος, καύχημα δὲ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ».

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΕΥΑΡΕΣΚΕΙΑ

Ἡ Ἐκκλησία μετὰ στοργῆς καὶ δικαίας ἐγκαυχήσεως παρακολουθοῦσα τὴν ὅλην διεξαγωγὴν τοῦ ἔργου καὶ ποικιλοτρόπως συμβαλοῦσα εἰς τὴν εὐόδωσιν αὐτοῦ, ἐξέφρασε τὴν μητρικὴν Αὐτῆς χαρὰν καὶ εὐαρέσκειαν πρὸς τοὺς ἀποτελοῦντας τὴν ἐπὶ τῆς οἰκοδομῆς Ἐπιτροπὴν διὰ τοῦ ἀκολουθοῦ Πιττακίου, ὅπερ ἐδημοσίευσεν ἡ τότε ἐκδιδομένη ἐνταῦθα



ΓΕΩΡΓ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

ἐφημερὶς « Ἀνατολικὸς Ἀστὴρ » προτάξασα τάδε :

« Ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, ἐκτιμῶν τὰς ἀκαμάτους προσπάθειάς τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ἐν Πέτρᾳ Νεοδημητοῦ Ναοῦ τῆς Ἁγίας Τριάδος, ἀπέστειλε πρὸς τὰ ἀπαρτιζόμενα αὐτὴν ἔντιμα μέλη τὸ ἐξῆς Πιττάκιον :

† Ἰωακείμ, ἐλέω Θεοῦ, Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως,
Νέας Ρώμης, καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Εὐγενέστατοι κύριοι, ὃ τε Ἀρχιτέκτων Βασίλειος Ἰωαννίδης Ἐφένδης καὶ οἱ συγκροτοῦντες τὴν ἐπὶ τῆς οἰκοδομήσεως τοῦ ἐν Ταξιμείῳ Ἱεροῦ Ναοῦ τῆς Ἁγίας Τριάδος Ἐπιτροπὴν Δ. Α. Εὐγενίδης, Δ. Νεόκοσμος, Γ. Κωνσταντινίδης, Μ. Κατινάκης, Θ. Σουβατζόγλου, Μ. Παναγιωτίδης καὶ Μ. Γκιώνης, ἡμέτεροι κατὰ πνεῦμα υἱοὶ λίαν ἀγαπητοί, τὴν περισπούδαστον ἡμῶν Ὑμέτεραν εὐγένειαν ἐκ ψυχῆς εὐχόμενοι εὐλογοῦμεν πατρικῶς.

Οὐκ ἔχομεν ἀληθῶς ὅπως ἐπαινέσωμεν κατ' ἀξίαν τὸν χριστιανικὸν ζῆλον, ὃν μετ' αὐταπαρνήσεως ἐπεδείξασθε ἐν τῇ ἐπιστασίᾳ ἣν εὐρηρεστήθητε ἀναδέξασθαι ἐπὶ τῆς οἰκοδομήσεως τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τῆς Ἁγίας Τριάδος. Τὸ λαμπρὸν τοῦτο καὶ περικαλλέστατον ἔργον, αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ μονονουχὶ φωνὴν ἀφιέν μαρτυρεῖ καὶ πανδήμως ἀνακηρύττει τοὺς ἀτρύτους πόνους καὶ τὴν ἀκάματον δραστηριότητα ἡμῶν μετὰ τῶν ἄλλων θυσιαῶν, ἃς εὐσεβῶς καὶ φιλοτίμως πάνυ κατεβάλετε προσαγαγόντες τοῦτο πρὸ τοῦ Ἱεροῦ θυσιαστηρίου τῆς τρισηλίου θεότητος.

Τὴν ἀλήθειαν ταύτην μαρτυρουμένην ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων, ὁμολογήσει μετ' ἐγκωμίων εἰς τὸ μέλλον ἢ καθ' ἡμᾶς ἱστορία. Ἡμεῖς δὲ ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ τῶν ἱερῶν ἐγκαινίων τοῦ εἰς πέρας αἴσιον ἀχθέντος Ἱεροῦ τούτου οἰκοδομήματος, ἀρκοῦμεθα μόνον ἵνα ἐκφράσωμεν τῇ ὑμέτερα εὐγενείᾳ ἐκ καθήκοντος Ἱεροῦ τὰς ἐγκαρδίους εὐχαριστίας ἡμῶν ὡς λίαν ἀξιεπαίνως καὶ εὐεργετικῶς ἐργασθεῖσιν ὑπὲρ τῆς αὐτόθι Κοινότητος ἰδίᾳ, καὶ ἐν γένει τῆς καθ' ἡμᾶς πρωτευούσης,

δι' ὃ καὶ εὐλόγως προσήκει ὑμῖν κληθῆναι *Εὐεργέτας τῆς ἐν Πέραν Ὁρθοδόξου Κοινότητος*.

Ἐπιδαφιλεύοντες δὲ ἐφ' ὑμᾶς τὰς ἐκκλησιαστικὰς εὐχὰς καὶ πατρικὰς ἡμῶν εὐλογίας, δεόμεθα τοῦ ἐν Τριάδι ὑμνουμένου Θεοῦ, ὅπως χαρίζηται Ὑμῖν ὑγείαν διηνεκῆ, εὐημερίαν ἀμετάπτωτον καὶ πασῶν τῶν σωτηριωδῶν ἀρετῶν τὴν ἐπιτυχίαν, καταξιῶν πρὸς τοῦτοις ὑμᾶς εἰς διάπραξιν πολλῶν καὶ ἄλλων ὁμοίων ἔργων εὐαρέστων Αὐτῷ, παρ' οὗ εἶησαν καὶ τὰ ἔτη ὑμῶν ὅτι πλεῖστα, ὑγιεινὰ καὶ πανευφρόσυνα.

ἁωπ', Σεπτεμβρίου 16'.

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ἐν Χριστῷ εὐχέτης».

Η ΤΕΛΕΤΗ ΤΩΝ ΕΓΚΑΙΝΙΩΝ

Ἐκδηλοτέρα ἐγένετο ἡ χαρὰ καὶ ἡ εὐαρέσκεια τῆς Ἐκκλησίας, προσελθούσης κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν τῶν Ἐγκαινίων, ἵνα ἐπευλογήσῃ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ὠραίου καὶ κοινωφελοῦς ἔργου καὶ καταστέψῃ διὰ τῶν εὐχῶν Αὐτῆς καὶ τῶν ἐπαίνων τοὺς συντελεστάς αὐτοῦ.

Ὁ αἰόδιμος ἐν Πατριαρχαῖς Ἰωακείμ ὁ Γ', τὸ πρῶτον πατριαρχεύων (1878 - 1884), καθιέρωσεν ἐν πανδήμῳ πανηγύρει τὸν Νεόδμητον Ναὸν ἐπ' ὀνόματι τῆς Ὑπερουσίου Τριάδος, τῇ 14^ῃ Σεπτεμβρίου τοῦ 1880^{ου} ἔτους, ἑορτῇ τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ καὶ ἡμέρᾳ Κυριακῇ. Συνιερούργησαν μετ' αὐτοῦ οἱ ἀείμνηστοι Μητροπολίται Ἐφέσου Ἀγαθάγγελος, Χαλκηδόνος Καλλίνικος, Προύσης Νικόδημος, Νεοκαισαρείας Ἱερόθεος, Σμύρνης Μελέτιος, Μηθύμνης Παῖσιος, Λήμνου Ἰωακείμ, Κορυθαῶς Δωρόθεος, πρῶην Δεβρῶν καὶ Βελισσοῦ καὶ πρῶην Ἀγχιάλου (ὁ ἀποθανὼν Σμύρνης) Βασίλειος, ἀρχιερατικῶς προϊστάμενος τῆς ἡμετέρας Κοινότητος (1877-81), ὡς καὶ ὁ Μέγας Ἀρχιμανδρίτης Ἰωαννί-

κιος⁽¹⁾, καὶ ὁ ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων ἱερέων τῆς Κοινότητος ἀρχιμ. Νεόφυτος, διακονούντων τοῦ Μεγ. Ἀρχidiaκόνου Ἰωακείμ⁽²⁾, τοῦ Δευτερεύοντος Ἰωάννου⁽³⁾, τοῦ ἱεροδιδασκάλου τῆς Κοινότητος Λεοντίου καὶ τοῦ ἐκ τῶν Πατριαρχικῶν διακόνων Σεραφεῖμ⁽⁴⁾.

Ἡ τελετὴ διεξήχθη μετὰ μεγάλης ἐπισημότητος, ὄχι ὁμως καὶ πολλῆς τάξεως, λόγῳ τοῦ πυκνοτάτου ἐκκλησιάσματος, παρετάθη δὲ μέχρι μεσημβρίας. Ἐν τῷ σωλέᾳ παρέστησαν οἱ ἀπαρτίζοντες τὴν Κεντρικὴν Ἐφο-



ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΝΤΖΕΙΡΗΣ

ριαν Νικόλαος Ζαρίφης, Γεώργιος Νικολόπουλος, Ἀλέξανδρος Πασπάτης, Πέτρος Δ. Σκυλίτζης, Νικ. Βαμβάκης, Ἰωάννης Βάλσαμος, Θεμιστ. Κοσσούδης, ὡς καὶ πολλοὶ ἔγκριτοι ὁμογενεῖς, τυγχόντες ἰδιαίτερας προσκλήσεως, ἐν οἷς διεκρίνοντο ὁ Εὐστάθιος Εὐγενίδης, ὁ Παῦλος Σκυλίτζης Στεφάνοβικ καὶ ὁ Γεώργιος Ζαρίφης, ὅστις καὶ ἀπήγγειλε τὸ

Σύμβολον τῆς πίστεως καὶ τὴν Κυριακὴν πρόσευχὴν.

Σημειωτέον ὅτι πολλοὶ τῶν ἐν τῷ σωλέᾳ εὕρισκομένων εἰς τὸν περιαχθέντα δίσκον ἔρριψαν τὰ γραμμάτια τοῦ δανείου, ἀντιπροσωπεύοντα σεβαστὸν ποσόν, ἀξιοζήλως μιμούμενοι εἰς τοῦτο τοὺς τρεῖς μεγάλους εὐεργέτας.

(1) Ὁ μετὰ ταῦτα Δισκότης Ἰωαννίκιος.

(2) Τοῦ μετὰ ταῦτα Μητροπ. Ἐφέσου Ἰωακείμ Εὐθυβούλη.

(3) Τοῦ μετὰ ταῦτα Κασσανδρείας Ἰωάννου.

(4) Τοῦ μετὰ ταῦτα Σισανίου καὶ Σιατίστης Σεραφεῖμ Σκαρούλη.

Μετὰ τὴν τελετὴν ἐγένετο δεξίωσις ἐν τῷ Ἐπιτροπικῷ τῆς Παναγίας, μὴ ὑπαρχούσης ἀκόμη καταλλήλου αἰθούσης παρὰ τὸν νεόδμητον ναόν, καθ' ἣν ὁ Πατριάρχης διὰ λόγων θερμῶν ἐξῆρε τὴν σημασίαν τοῦ συντελεσθέντος ἔργου καὶ ἐξέφρασε τὰς εὐχαριστίας καὶ τὴν εὐαρέσκειαν αὐτοῦ πρὸς τε τὴν Ἐπιτροπὴν καὶ «πρὸς πάντας τοὺς ἔργῳ ἢ λόγῳ ἀγωνισαμένους» εἰς εὐόδωσιν τοῦ ἱεροῦ σκοποῦ. Ἐπηκολούθησε μεγαλοπρεπὲς γεῦμα, τοῦ ὁποίου ὁμως δὲν μετέσχεν ὁ Πατριάρχης, λόγῳ τοῦ ὑπερβολικοῦ καμάτου, παρεκάθησαν δὲ εἰς αὐτὸ οἱ λειτουργήσαντες ἀρχιερεῖς, τὰ μέλη τῆς Κεντρικῆς Ἐφορίας καὶ τῆς Ἐπιτροπῆς, ὡς καὶ οἱ μεγάλοι Εὐεργέται Γεώργιος Ζαρίφης καὶ Εὐστάθιος Εὐγενίδης.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ὁ ἐκ τῶν διδασκάλων τοῦ Γένους ἀείμνηστος Ἰωάννης Φιλαλήθης ἐποίησε τὸ ἐπόμενον ἐπίγραμμα εἰς τὸν νεόδμητον Ναόν:

*Ἐχι πάρος νεκύων ἀμενηνὰ κάρηνα τέθαπτο
πιστῶν, τῇ δε νεὼς ἀθανάτου Τριάδος
Ἐμπεδος ἔστηκε, περιβλεπτος, κάλλει λάμπων,
πιστῶν ζώντων ἔργμασι καὶ δαπάναις.
Τοῦνεκα δεῦτε Θεὸν τρισυπόστατον ἐκλιπαρῶμεν
ἐκ μυχίου κραδῆς αὐτὸν ἰλασκόμενοι.
Εὐτ' ἂν σάλπιγγές τε θρόνοι τ' ἠδὲ καὶ βίβλος ἡμᾶς
σημήνωσι δίκης πάντεσιν ὑστατίης,
Δὴ τότε σὺν προβάτοις ἐπιδέξια ποιμένος ἡμᾶς
σιῆσαι τῶν τε κόρις τῆδ' ὑπὸ γῆ τελέθει» (1).*

Ἡ δὲ ἐκδιδομένη ἐνταῦθα ἐφημερὶς «Θράκη» ὑπὸ τὸν τίτλον «Τὰ ἐγκαίνια τοῦ Ναοῦ τῆς Ἁγίας Τριάδος» περιέγραψεν ὡς ἀκολούθως τὰ κατὰ τὴν τελετὴν ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 1957 φύλλῳ αὐτῆς τῆς 15 Σεπτεμβρίου 1880:

«Χθὲς συμπιπτούσης καὶ τῆς ἑορτῆς τῆς ὑψώσεως

(1) Ἐκκλησ. Ἀληθείας τεῦχος Ἰανουαρίου 1881.

τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, ἐτελέσθησαν κατὰ τὰ προαγγελθέντα, τὰ ἐγκαίνια τοῦ ἐν Ταξιμείῳ νεοδημητίου Ναοῦ τῆς Ἁγίας Τριάδος. Τῆς τελετῆς προΐστατο ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Πατριάρχης, μετὰ δεκάδος ἀρχιερέων, δύο ἱερέων καὶ τεσσάρων διακόνων. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ τελεσθέντι τὴν προτεραίαν ἑσπερινῶν. Καίτοι τὰ ἐγκαίνια οἰουδήποτε ναοῦ, ἐξαιρετικῶς δὲ τοῦ ναοῦ τῆς Ἁγίας Τριάδος, ἐν τῇ ἀνοικοδομήσει τοῦ ὁποῖου ἅπαν τὸ ὀρθόδοξον Κοινὸν μέγα ἐπεδείξατο ἐνδιαφέρον, δὲν ἠδύνατο ἢ νὰ προκαλέσωσιν ἔκτακτον συρροὴν πλήθους, ἢ κατὰ τὴν περίστασιν ὅμως ταύτην ἔκτακτος συρροή, ἣν τοσαύτη, οἷαν σπανιώτατα βλέπει τις ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ἀπ' αὐτῆς τῆς μεγάλης ὁδοῦ τοῦ Πέρα, παρατηρεῖτο ἀσυνήθης τις κίνησις, δὲν μεταχειριζόμεθα δὲ ὑπερβολὴν λέγοντες ὅτι πλείους τῶν 4.000-5000 πρέπει νὰ ἦσαν συνηγμένοι καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἀκολουθίας ἐντὸς τοῦ ναοῦ, τοῦ περιστοιχοῦντος αὐτὸν περιβόλου καὶ τῆς ἔξωθεν ὁδοῦ. Καὶ ἀπὸ τῆς ἑκτης ἀκόμη πρωϊνῆς ὥρας εἰσερχόμενός τις διὰ τῆς νεωστὶ κατασκευασθείσης ἐπὶ τῆς ὁδοῦ θύρας ἐντὸς τοῦ περιβόλου, εὕρισκετο ἐν μέσῳ πυκνοτάτου πλήθους ὠθοῦντος καὶ ὠθουμένου ὅπερ ἵνα διασχίσῃ, μεγάλους ἔδει νὰ καταβάλλῃ ἀγῶνας. Ἐὰν δὲ δὲν ἐτύγχανε καὶ ἐφωδιασμένος δι' ἰδιαίτερου εἰσιτηρίου παρέχοντος εἰς αὐτὸν τὸ δικαίωμα τοῦ εἰσάγεσθαι διὰ πλαγίας τινὸς θύρας ἐντὸς τοῦ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ μέχρι τοῦ ἀρχιερατικοῦ θρόνου κεχωρισμένου χώρου, μάτην ἤθελεν ἀποπειραθεῖς νὰ εἰσέλθῃ καὶ εἰς αὐτὸν τὸν νάρθηκα. Τὸ διάστημα τοῦτο τὸ περιλαμβάνον τὸς δύο χορούς, τὸν δεσποτικὸν θρόνον κτλ. ἐχωρίζετο τῆς ἐπιλοίπου περιοχῆς τοῦ ναοῦ, δι' ἰσχυρῶν σιδηρῶν κιγκλίδων, ἄνευ ὅμως τῆς συνδρομῆς εἰκοσάδος φυλάκων καὶ ἄλλων τινῶν ὑπαλλήλων τοῦ ναοῦ ἐπακουμβούντων ὅλαις δυνάμεσιν ἐπ' αὐτῶν, αἱ κιγ-

κλίδες αὗται ἤθελον ταχέως ὑποχωρήσει, τὸ δὲ πλῆθος ἤθελε καταστήσει ἀδύνατον τὴν διεξαγωγὴν τῆς τελετῆς, ἐλλείψει χώρου καταλλήλου διὰ τὸν Πατριάρχην



ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΑΠΟΨΙΣ ΤΟΥ ΝΑΟΥ

καὶ τοὺς συλλειτουργοῦντας ἀρχιερεῖς καὶ ἱερεῖς. Μετ' οὐ πολὺ καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ ἰσχυροὶ μυῶνες τῶν φυλάκων ἀπεδείχθησαν ἀνίκανοι ἀπέναντι τοῦ ὑπερβάλ-

λοντος και ὀλονέν προωθούμενου ὄγκου, και τέλος ἐγένετο ἀνάγκη ὅπως αἱ κιγκλίδες ὑποβασταχθῶσιν δι' ἰσχυρῶν ξυλίνων μοχλῶν, οἵτινες μόλις κατεκράτουν αὐτούς. Θεωρῶν τις μακρόθεν τὸ κυμαινόμενον ἐκεῖνο πλῆθος ἠδύνατο νὰ τὸ παρομοιάσῃ πρὸς τὰ συρφετώδη κύματα, ἅτινα σχηματίζει ἡ παρέλασις ἀτμοπλοίου και ἄπερ συντριβόμενα ἐπὶ τῆς παραλίας ἀποσύρονται ἵνα και πάλιν ἐφορμήσωσι μετὰ περισσοτέρου πατάγου. Τοιουτοτρόπως και τὸ πλῆθος ἐκεῖνο προωθούμενον και ἀναχαιτιζόμενον ὑπὸ τῶν σιδηρῶν κιγκλίδων, ἀπεσύρειτο πρὸς στιγμὴν, ἵνα και πάλιν ἐπιπέσῃ ἐπ' αὐτῶν μετὰ μείζονος βίας. Οὐχὶ δὲ μόνον ὑπέρμετρος, ἀλλὰ και θορυβώδης ἦν ἡ συρροὴ ἐκείνη. Καὶ ἐνῶ οὐδεὶς πράγματι ὠμίλει, ἀλλ' οἱ πάντες ἠτένιζον μετὰ περιεργείας — δυστυχῶς οὐχὶ και μετὰ εὐλαβείας πολλῆς — ἠκούετο ἀόριστος και ἀδιάκοπος βοή καταπνίγουσα και τῶν ψαλτῶν και τῶν ἱερέων και αὐτοῦ ἀκόμη τοῦ Πατριάρχου τὴν βροντώδη φωνήν. Περὶ τὴν 8^{ην} ὥραν εὐρωπαϊστὶ παρετηρήθη ἔκτακτός τις κίνησις ἐντὸς τοῦ πλῆθους και ἐθεάθη ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὠθουμένη και παραγκωνιζομένη ἐν τῷ πλῆθει ἐκείνῳ, μέχρις οὗ κλητῆρες τινὲς τοῦ Ἑλληνικοῦ Προξενείου κατῴρθωσαν νὰ ἀνοιξῶσιν αὐτῷ δίοδον, ὅπως εἰσέλθῃ ἐντὸς τοῦ κεχωρισμένου περιβόλου και λάβῃ τὴν θέσιν του ἐπὶ τοῦ Θρόνου. Ἐκεῖθεν προσεπάθησεν ὁ ἴδιος, ὅπως ἐπιφέρῃ ἡσυχίαν τινά, ἀπευθύνων τὸν λόγον πρὸς τὰ πλῆθη και εἰπὼν αὐτοῖς, ὅτι ἡ τοιαύτη αὐτῶν συμπεριφορὰ ἐν χώρῳ ἐν ᾧ ἅπαντες συνῆλθον, ὅπως λατρεύσωσι τὸν Θεόν και προσευχηθῶσιν «ἂν δὲν τῷ ἐπροξένει ἀγανάκτησιν, καιρίως ὁμως τὸν ἐλύπει» και ἐπανειλημμένως παρακαλέσας τὸν λαὸν νὰ ἡσυχάσῃ. Πρὸς στιγμὴν τὸ πλῆθος ἐφάνη ὅτι ὑπήκουσεν εἰς τὴν ἔκκλησιν ἐκείνην, μόλις ὁμως τῆς Α. Θ. Παναγιότητος εἰσελεύσεως ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ ὅπως περιβληθῇ τὴν ἀρ-

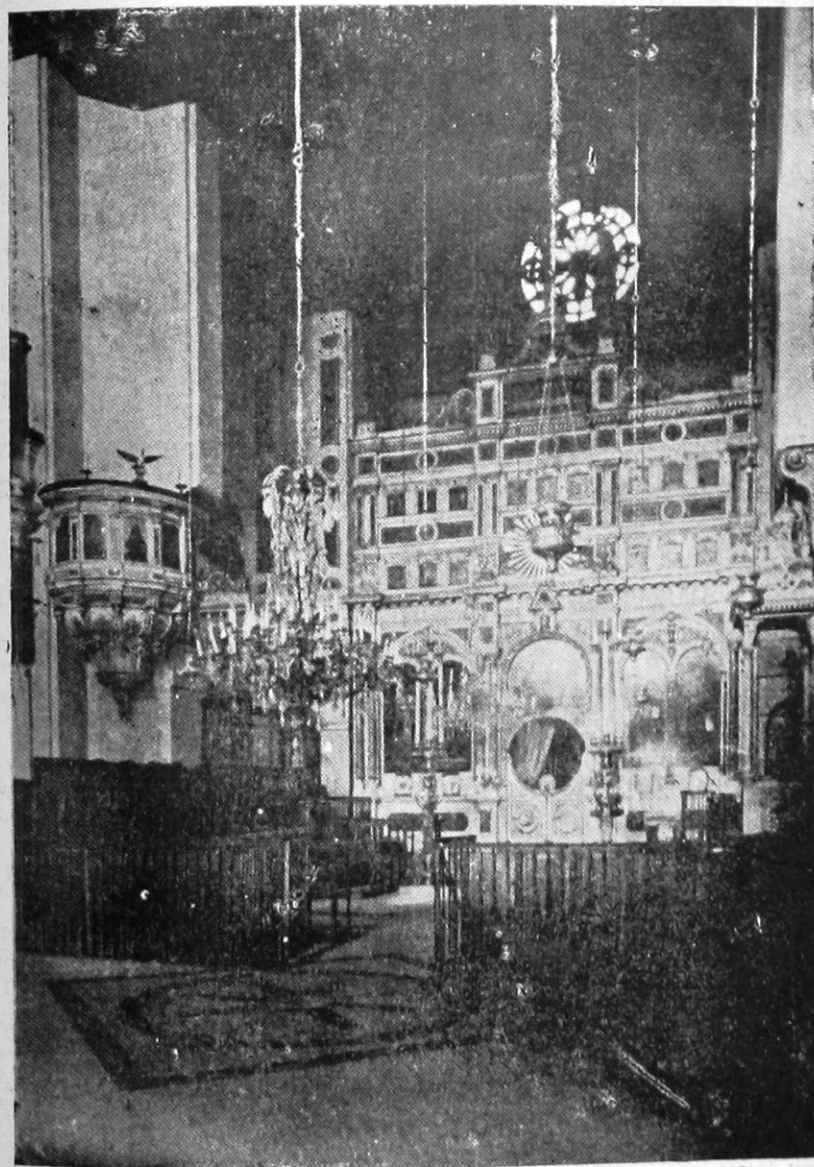
χειρατικὴν στολὴν και ἀμέσως ἐπανελήφθη ἡ ὀγλοβοή, τὸ δὲ ἐπίλοιπον τῆς ἱεροτελεστίας διεξήχθη ἐν μέσῳ θορύβου, και τὰς ψαλμοφῃδίας και τὰς συγκινητικωτάτας εὐχὰς ἀποπνίγοντος και αὐτὴν τὴν προσοχὴν ἀπὸ τοῦ τελουμένου μυστηρίου ἀποσπῶντος. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἡ μέχρι τοῦδε μοχθήσασα, ἥτις και ἅπαντα τὰ δυνατὰ προφυλακτικὰ μέτρα εἶχε λάβει κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην ἐθλίβετο και ἠγανάκτει, και δικαίως, μὴ δυναμένη νὰ ἐπιφέρῃ τὴν πρέπουσαν τάξιν. Τὶ ἠδύνατο αὐτὴ ἀπέναντι ὄγκου μαινομένου ὅπως ἴδῃ τὰ πάντα και ἐκ τοῦ πλησίον!».

Περαιτέρω, ἀφηγουμένη ἡ ἐφημερὶς ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ τὰ κατὰ τὴν κυρίως τελετὴν τῶν ἐγκαινίων, ἤτοι τὴν τρισσὴν περιαγωγὴν τῶν ἱ. λειψάνων περὶ τὸν ναόν, μεθ' ἧν «ἐπὶ τοῦ προσώπου πάντων και αὐτοῦ ἀκόμη τοῦ ἀκαμάτου Πατριάρχου, ἐξεδηλοῦντο τὰ δεινά, ἅτινα ὑπέστησαν κατὰ τὴν ἀγωνιώδη ἐκείνην μέχρι τοῦ ἱεροῦ διάβασίν των», τὴν ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου και τῶν ἀρχιερέων καθιέρωσιν τῆς κεντρικῆς ἀγ. Τραπέζης και τῶν δύο ἄλλων παρακειμένων, μετὰ τῶν σχετικῶν εὐχῶν, τὴν δι' ἀγίου μύρου χρίσιν τῶν κίωνων και τῶν τοίχων τοῦ ναοῦ, ἐπιφέρει τὰς ἐξῆς παρατηρήσεις:

«Και οὕτως ἔληξεν ἡ τελετὴ αὕτη ἡ ἐπιστέψασα τοὺς ἀγῶνας, τοὺς μόχθους και τοὺς κόπους, οὓς δὲν ἔπαυσε καταβάλλουσα ἢ ἀπὸ τεσσάρων ἤδη ἐτῶν πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ὄντως θεαρέστου τούτου ἔργου Ἐπιτροπῆ. Πρὸ δεκαῆξ ἢ δεκαοκτῶ ἐτῶν, ἄλλη τις Ἐπιτροπῆ, συνεννοηθεῖσα μετὰ τοῦ Ἀρχιτέκτονος Ποτεσάρου, κατέθηκε τὰ θεμέλια, ἅτινα πρὸ ὀλίγων ἀκόμη ἐτῶν μόνα ἐβλέπομεν ἐκεῖ ἔνθα σήμερον ἰστάμεθα ὅπως περιεργασθῶμεν τὸν καλλιτεχνικώτερον ἐκ τῶν ἡμετέρων ναῶν. Τὸ ἔργον τῆς Ἐπιτροπῆς ἐκείνης δὲν ἠδυνήθη νὰ προχωρήσῃ δι' ἓνα λόγον ἀπλούστατον, και δι' ὃν λόγον πολλὰ τοιαῦτα ἔργα ἀφίενται ἡμιτελῆ — ἐτελείω-

σαν τὰ χρήματα. Αἱ διαδεχθεῖσαι τὴν Ἐπιτροπὴν ἐκείνην μεταγενέστεραι Ἐπιτροπαί, δειλιάσασαι ἐκ τῆς ἀποτυχίας τῆς προκατόχου των δὲν ἠθέλησαν καὶ νὰ ἐγείωσι τὸ ζήτημα τῆς ἀποπερατώσεως τῆς οἰκοδομῆς, ἀλλ' ἦλθον καὶ παρήλθον οὐδὲν πράξασαι. Ἡ παροῦσα Ἐπιτροπή, μετὰ μακρὰν σύσκεψιν, κατόπιν πολλῶν διασταγμῶν, τῇ 14 Ἰουνίου 1876 ἐπελήφθη τῆς συμπληρώσεως τοῦ ὅσον ἀξιεπαίνου τοσοῦτον καὶ δυσχεροῦς τούτου ἔργου. Καὶ ταύτης ἐν τούτοις τὰ χρήματα ἐντὸς ὀλίγου ἐτελείωσαν, ἀλλ' αὕτη δὲν ἀπεθαρρύνθη ἔτρεξεν, ἐκοπίασεν, ἠγωνίσθη, ἀπετάθη πρὸς τὸν ἕνα, πρὸς τὸν ἄλλον, πρὸς τοὺς ἐνταῦθα καὶ τοὺς ἔξω ὁμογενεῖς, καὶ ἐπὶ τέλους μετὰ τετραετίαν ὅλην βασάνων καὶ κόπων εἰσέρχεται σήμερον εἰς τὸν Ναόν, ὃν αὕτη ἠγείρε τῷ Τριαδικῷ Θεῷ καὶ ἐκ ψυχῆς εὐχαριστεῖ Αὐτὸν διὰ τὴν αἰσίαν ἔκβασιν τοῦ ἔργου, ὅπερ καὶ ἐν περιστάσεσι μάλιστα τοσοῦτο δειναῖς, ἀνεδέξατο. Τὸ μέχρι τῆς ὥρας πρὸς ἀποπεράτωσιν τοῦ ναοῦ δαπανηθὲν ποσὸν ἀνέρχεται εἰς 18.000 περίπου λιρῶν, μετὰ θερμῶν ἀγώνων, λίραν πρὸς λίραν, γρόσιον πρὸς γρόσιον, δεκάραν πρὸς δεκάραν, συναχθὲν παρὰ τοῦ δημοσίου. Ἐξαιρέσει τοῦ ἐσχάτως δημοσιευθέντος δανείου ἐκ 4000 λιρῶν, ὃ ναὸς οὗτος οὐδὲν ἄλλο ἔχει χρέος, τοῦτο δὲ δὲν εἶναι μικρὸν, προκειμένου περὶ ναοῦ, οἷος ὁ τῆς Ἁγίας Τριάδος. Ἀλλὰ καὶ τὸ δάνειον τοῦτο εἶναι ἄτοκον καὶ ταχέως θέλει ἐξοφληθῆ, ἐκτὸς δὲ τούτου πιστεύομεν ὅτι πολλοὶ τῶν κατόχων τῶν ὁμολογιῶν ἐκείνων, βλέποντες τὸ ἐκτελεσθὲν ἔργον θέλουσι φιλοτιμηθῆ, καί, ἐν ἔτι βῆμα ποιῶντες, θὰ δωρήσωσιν εἰς τὸν ναὸν τὰ ποσά, ἅτινα, κατὰ τὸ πρῶτον ὑπὸ τῆς γενναιοδωρίας ὑπαγορευόμενον βῆμα ἐδάνεισαν εἰς αὐτόν. Ἐὰν ὅμως τὸ δημόσιον ὀφείλει εὐγνωμοσύνην τῇ Ἐπιτροπῇ μεγάλῃν, μείζονα ὅμως αὐτὸ ὀφείλει πρὸς τὸν Ἀρχιτέκτονα κ. Βασίλειον ἐφένδην Ἰωάν-

νίδην, ὅστις μετ' αὐταπαρνήσεως μοναδικῆς καὶ θερμοτάτης ἀφοσιώσεως συνεκέντρωσε πάσας τὰς καλλιτεχνικὰς αὐτοῦ γνώσεις πρὸς τὴν ὅσον ἔνεστιν ἐντελῆ καὶ



ΤΟ ΕΙΚΟΝΟΣΤΑΣΙΟΝ ΚΑΙ Ο ΑΜΒΩΝ

εὐπρεπῆ τοῦ ναοῦ ἀνέγερσιν. Οὐ μόνον δὲ ἄοκνόν ἐργασίαν, ἀλλὰ καὶ τὸ μεγαλύτσρον ἰσῶς μόνομερὲς ποσὸν οὗτος κατέβαλε, μεγάλας ποσότητάς διαφόρων εἰ-

δῶν ὑλικοῦ δωρεὰν προσενεγκῶν. Εἰ καὶ ἡμεῖς δὲν εἴμεθα εἰς θέσιν ἐπισταμένως νὰ κρίνωμεν περὶ τούτου, ἠκούσαμεν ὅμως πεπειραμένους εἰδήμονας τῆς ἀρχιτεκτονικῆς ὅτι ὑπὸ καλλιτεχνικὴν ἔποψιν ὁ ναὸς δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς τέλειος».

Η ΕΝ ΓΕΝΕΙ ΠΑΡΑΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΝΑΟΥ

Ἡ πάνδημος τῶν ἐγκαινίων πανήγυρις ὑπῆρξεν ἀξία τοῦ διὰ τόσων κόπων καὶ θυσιῶν συντελεσθέντος ἔργου, ἀξία τοῦ ὡραίου Ναοῦ, τὸν ὁποῖον ἀνήγειρεν ἡ εὐσέβεια τοῦ ὀρθοδόξου λαοῦ, διὰ τῆς ἐντέχνου συνεργασίας τοῦ Ἀρχιτέκτονος Βασιλάκη Ἐφένδη Ἰωαννίδου, τοῦ ζωγράφου Σακελλαρίου Μαγκλῆ καὶ τοῦ ἀρχιλιθοξόου Ἀλεξάνδρου Κρικελῆ. Εἰκόνα τοῦ ἔργου τῶν τριῶν τούτων καλλιτεχνῶν προσεπαθήσαμεν νὰ δώσωμεν, κατὰ τὸ τεχνικῶς ἐφικτόν, εἰς φωτογραφικὰ ἀποτυπώματα, ἀφιλοκερδῶς καὶ φιλοκάλως φιλοτεχνηθέντα ὑπὸ τοῦ κ. Νάσου Ν. Ἀνδρειωμένου, πατρῶζοντος υἱοῦ τοῦ μακαρίτου καλλιτέχνου φωτογράφου Ν. Ἀνδρειωμένου. Ταύτην δὲ συμπληροῦμεν δι' εὐσυνόπτου περιγραφῆς.

Ὁ Ναὸς κατέχων ἐμβαδὸν χιλίων ὀκτακοσίων ἐβδομήκοντα πήχεων καὶ εἰς ἀνάλογον ὕψος αἰρόμενος, εἶναι κατεσκευασμένος ἐξ ἀσβεστολίθου τοῦ Ἀγ. Στεφάνου, συνδυάζει δὲ τὰς λεπτότητας τῆς βυζαντινῆς ναοδομίας πρὸς τὰς ὡραιότητας τοῦ νεωτέρου ρυθμοῦ, ὅστις ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν βυζαντινὸν ἐπιμελεῖται ἐξ ἴσου καὶ τῆς ἐξωτερικῆς καθόλου ἐμφανίσεως τῆς οἰκοδομῆς.

Ὁ εἰσερχόμενος διὰ τῆς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Καμπριστὰν κυρίας εἰσόδου εἰς τὸν εὐρὺν καὶ δενδρόφυτον ἐκεινον περίβολον τοῦ παλαιοῦ Νεκροταφείου, τὸν ὁποῖον κοσμοῦσι δεξιᾶ μὲν τὸ μέγαρον τοῦ Ζαπτείου Ἰαρθεννα-

γωγείου, ἀριστερᾶ δὲ τὸ εὐπρεπὲς κτίριον τοῦ Εὐγε-νιδείου Συσσιτίου, καὶ πέραν τούτων ἡ στεγάζουσα τὰ κελλία τῶν ἱερέων, τὰ Γραφεῖα τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τὴν ἐνοριακὴν σχολὴν οἰκοδομή, δοκιμάζει εἰς τὴν ἐνατένισιν τοῦ Ναοῦ τὸ εὐάρεστον συναίσθημα τοῦ ὡραίου.

Αἱ κατὰ μῆκος τῆς προσόψεως μαρμάριναι βαθμῖδες ἢ σειρὰ τῶν διὰ τόξων συναπτομένων λευκῶν κιόνων, ἡ σχηματίζουσα τὸν Νάρθηκα, ἐν εἶδει προφυλαίων τὰ ὑπεράνω τῶν τόξων κατ' ἀνάλογον σχηματισμὸν διανοιγόμενα παράθυρα τοῦ γυναικωνίτου ἢ εἰς μαρμάρινον σταυρὸν ἀπολήγουσα τριγωνικὴ μετώπη μετὰ τοῦ ἐν μέσῳ αὐτῆς διανοιγομένου κυκλοτεροῦς παραθύρου, ὅμοια τοῦ ὁποῖου κοσμοῦσι καὶ τὰς ἄλλας τρεῖς πλευράς τὰ ἐκατέρωθεν ταύτης εἰς ἰκανὸν ὕψος αἰρόμενα διόροφα κωδωνοστάσια αἱ ἐπιστέφουσαι τὰς δύο πλαγίας πλευράς τῆς μολυβδοσκεποῦς στέγης ἀψίδες μὲ τὰς ὑπ' αὐτὰς θύρας ἐπὶ πᾶσι δὲ τὰ ἐντεχνα ποικίλματα τῆς λιθοξοικῆς τέχνης, τὰ ὡς ἔκπαγλα κρυσταλλώματα στολιζόντα τὰ παράθυρα, τὰ διαζώματα καὶ τὰ γεισώματα τῆς οἰκοδομῆς πάντα ταῦτα προσδίδοντα εἰς τὸν Ναὸν ἀρχιτεκτονικὴν ἐπιβολὴν, χάριν καὶ εὐπρέπειαν, προδιαθέτουσι τὸν παρατηρητὴν καὶ περὶ τῆς ἐσωτερικῆς αὐτοῦ ὡραιότητος.

Τὸν εὐρὺν πυλῶνα ἐπιστέφει εἰκονικὴ παράστασις τῶν προσώπων τῆς Ἀγίας Τριάδος, εἰκονίζουσα τὴν προστατευτικὴν ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου ἐνέργειαν Αὐτῆς, κατὰ τὴν ἔννοιαν τῆς ἀνωθι γεγραμμένης ὡραίας εὐχῆς:

« Ἡ ἐλπίς μου ὁ Πατήρ, καταφυγὴ μου ὁ Υἱός, σκέπη μου τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ».

Κάτωθεν δὲ τῆς εἰκόνης φέρεται τὸ ψαλμικόν:

« Εἰσελεύσομαι εἰς τὸν οἶκόν σου, προσκυνήσω πρὸς Ναὸν τὸν Ἅγιόν σου ἐν φόβῳ σου ».

Τὸς δύο ἐσωτερικὰς καὶ ἀντιμετώπους θύρας τοῦ

Νάρθηκος (1) κοσμοῦσι πλάκες ὑπέρθυροι, φέρουσαι τὰ ἀκόλουθα ἐπιγράμματα.

Συνδρομῇ μὲν φιλοτίμων, τῶν πλουσίων καὶ πτωχῶν,
Εὐσεβῶν καὶ Ὁρθοδόξων τέκνων, ξένων καὶ ἀσπῶν,
Ζήλω δὲ κ' ἐπιστασίᾳ Ἐφορίας ἐκλεκτῆς,
Ἐπιστήμῃ δ' αὖ καὶ τέχνῃ διανοίας πινυτῆς
Βασιλείου Ἰωαννίδου, Ἀρχιτέκτονος κλεινοῦ,
Οὐ σμικρὰ εἰσενεγκόντος φιλοτίμως καὶ αὐτοῦ,
Ἦχθη εἰς τὸ πέρασ οὗτος ὁ σεπτότατος Ναός
Τῆς Ζωοποιῦ Τριάδος, ὁ τοσοῦτον ἀγλαός,
Ἐν μηνὶ τῷ Σεπτεμβρίῳ, ἔτους δὲ χλιοστοῦ,
Καὶ ὀκτακοσιοστοῦ τε ἅμα ὀγδοηκοστοῦ.
Ὡ Τρισυπόστατε Θεέ, τὴν σὴν κληρονομίαν
Εὐλόγει, καὶ πρυτάνευε τοῖς πᾶσι σωτηρίαν.

* * *

Νηὸς ὅδε Τριάδος τῆς πάντων δημοεργοῦ,
Πᾶς πιστὸς κραδῆς γούναθ' ὑποκλίneo.
Οἶαν θεσπεσίην δόμος ἀγλαίην τε χάριν τε
Στίλβει ὑψιρεφής! Τὸν δ' ἄρα δῆμος ἔως
Σταυροδρομιτῶν τέκμωρ σφειτέρης ἀριγνώτου
Ἀνθετο εὐσεβίης ἀντοτελεῖ Τριάδι.
Τρισσοφαίης θεότης, ἀλλ' εὐχολᾶς ἱκετῶν
Δέχνησο πρενμενέως πᾶσι διδου ἴ αγαθά!

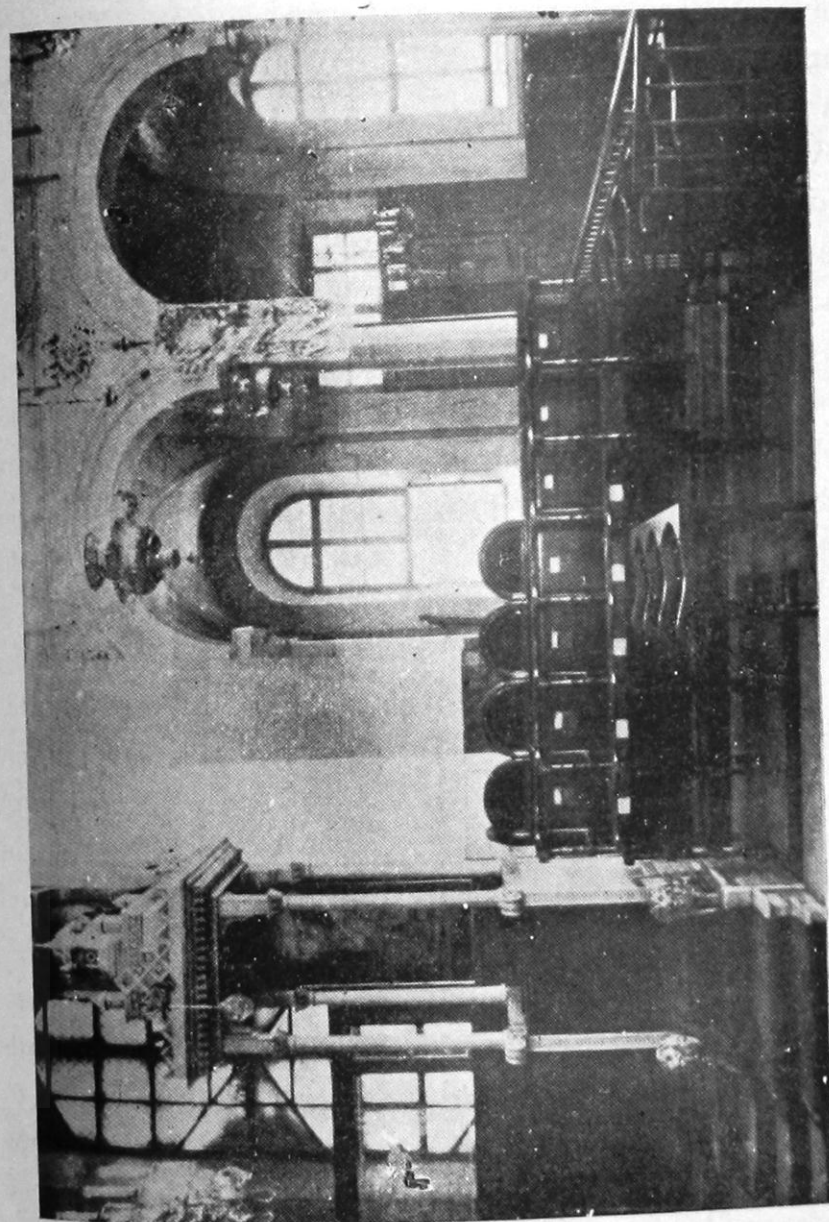
Ἐν ἔτει σωτηρίῳ Α Ω Π'
μηνὸς Σεπτεμβρίου ΙΔ'.

Ἄμα δὲ τῇ εἰσόδῳ καταλαμβάνεται τις ὑπὸ εὐφροσύνου θαυμασμοῦ ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ Ναοῦ, ἔχοντος ὡς κύρια γνωρίσματα τὴν εὐρυχωρίαν, τὴν φωτεινότητα καὶ τὴν διαύγειαν ἐν πᾶσιν.

Ὁ ἥλιος εἰσελαύνων διὰ πολλῶν παραθύρων μεγάλων καὶ μικρῶν, ἀπὸ τῶν τεσσάρων πλευρῶν καὶ τοῦ θόλου, καταγλαΐζει τὸν Ναὸν μὲ φῶς ἰλαρόν, τὸ

(1) Ὑπὸ τὸν Νάρθηκα ὑπάρχει εὐρεία δεξαμενὴ, ἡ ὁποία πολλάκις ἀπέβη εὐεργετικὴ εἰς περιπτώσεις πυρκαϊᾶς τῆς πέριξ συνοικίας.

ὁποῖον σελαγίζον ἐπὶ τοῦ μαρμαίροντος ἐδάφους, τῶν λευκῶν κιόνων, τῶν ἐγγρῶμων στηλῶν καὶ τῶν ὑέλων, ἐμφανεστέραν ἀναδεικνύει τὴν κανονικότητα τῶν δια-



Ο ΑΡΧΙΕΡΑΤΙΚΟΣ ΘΡΟΝΟΣ

στάσεων, τὴν συμμετρίαν τοῦ ρυθμοῦ, τὴν ἁρμονίαν τῶν γραμμῶν, τὴν ἐμμέλειαν τοῦ συνόλου. Τὰ πάντα σύμμετρα, εὐρυθμα καὶ ἀνάλογα· οὐδὲν τὸ κακότεχνον ἢ φορτικὸν ἢ πλεονάζον.

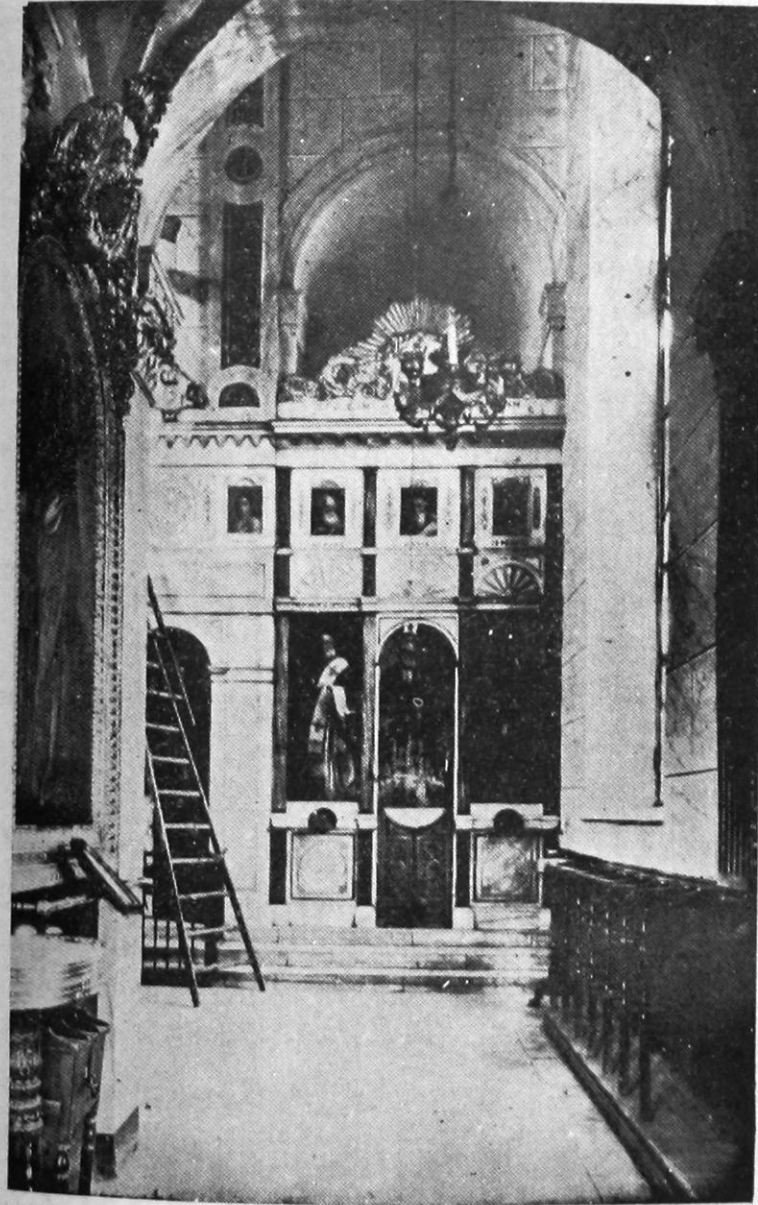
Ὁ ἐπιστέφον τὴν οἰκοδομὴν κεντρικὸς θόλος ἐρείδεται ἐπὶ τεσσάρων κτιστῶν καὶ ὄγκωδῶν κίωνων, δι' ἰσαριθμῶν τόξων πρὸς ἀλλήλους συνηροσμένων, τὰ ὅποια εἰς μὲν τὰς συνδέσεις αὐτῶν σχηματίζουσι τρίγωνα, διὰ χειρουβικῶν παραστάσεων κοσμούμενα, εἰς δὲ τὰς πλευρὰς τῆς οἰκοδομῆς ἡμικύκλια καὶ θολοτρίγωνα. Ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ θόλου, παριστώσης, ὡς εἴθισται, τὸν Παντοκράτορα, ἐκπέμπεται δωδεκὰς ἀκτίνων εἰς ἰσάριθμα ἀποληγουσῶν εὐμεγέθη παράθυρα, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὑπάρχουσιν αἱ εἰκόνες τῶν δώδεκα Ἀγίων Ἀποστόλων.

Δύο ἄλλοι κίονες, ἐντετειχισμένοι εἰς τὸ εἰκονοστάσιον, ὅμοιοι πρὸς τοὺς τέσσαρας τοῦ θόλου, συμπληροῦσι μετὰ τῶν τεσσάρων ἀπὸ τοῦ γυναικωνίτου ὑψουμένων ἐγχρώμων κίωνων τὴν ὑποστήριξιν τῆς ὀροφῆς, ἡ ὁποία ἐφαπλοῦται ἐλαφρά, ἀψιδωτή, κυανόχρους καὶ διάστικτος ὑπὸ χρυσῶν ἀστερίσκων.

Ὁ γυναικωνίτης ἐκτείνεται εὐρὺς ἐπὶ τῆς δυσμικῆς, τῆς βορείου καὶ τῆς νοτίου πλευρᾶς. Φέρων δὲ καθ' ὅλην τὴν πρόσοψιν αὐτοῦ παραστάσεις ἱερῶν σκηνῶν ἐκ τοῦ ἐπιγείου βίου τοῦ Κυρίου, ὑποβαστάζεται κατὰ τὰς δύο αὐτοῦ μέγροι τοῦ Ἀρχιερατικοῦ Θρόνου καὶ τοῦ Ἀμβωνος προεκτάσεις ὑπὸ σειρᾶς κίωνων κορινθιακῶν, διὰ τόξων πρὸς ἀλλήλους συνδεομένων.

Ὁ Ἀμβων, ἐκ καθαροῦ λευκομαρμάρου κατεσκευασμένος, εἶναι ἐνιδρυμένος εἰς τὴν ἔσοχὴν ἐνὸς τῶν τεσσάρων κίωνων τοῦ κεντρικοῦ θόλου, ἔχει δὲ τοῦτο τὸ ἰδιόρρυθμον, ὅτι ὑψοῦται παρὰ τὸν ἀριστερὸν χορὸν καὶ κατ' εὐθείαν γραμμὴν ἀντικρὺ τοῦ Ἀρχιερατικοῦ Θρόνου. Αἱ διακοσμοῦσαι αὐτὸν καλλιτεχνικαὶ εἰκόνες τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῶν ἱερῶν Εὐαγγελιστῶν καὶ τῶν Ἀγίων Γραφῶν, τὰ εἰς τὴν βάσιν αὐτοῦ κομψά, γλαφυρὰ καὶ διάχρυσα μαρμαρουργήματα καὶ ἡ ἐπὶ τῆς στεφάνης χρυσῆ περιστερά, ἡ ὡς ἐν φυσικῇ πτήσει δια-

πύσσουσα τὰς πτέρυγας προσδίδουσιν εἰς αὐτὸν κομψότητα ἀσυνήθη καὶ μεγαλοπρέπειαν, προσελκύουσαν ἀπ' αὐτῆς τῆς εἰσόδου τὸ βλέμμα τοῦ παρατηρητοῦ.



ΤΟ ΔΕΞΙΟΝ ΚΛΙΤΟΣ

Λαμπρὸς καὶ μεγαλοπρεπῆς ἴσταται καὶ ὁ Ἀρχιερατικὸς Θρόνος, ἐκ μαρμάρου ὅλος, μετ' ἀλαβαστρίνων ἐρεισμάτων κατὰ τὰς δύο αὐτοῦ πλευρὰς, ἐπικορυφού-

μενος ὑπὸ περικόμφου καὶ πρὸς τὰς διαστάσεις αὐτοῦ συμμετρου κουβουκλίου, ἀληθοῦς ἀριστουργήματος τῆς μαργαρογλυπτικῆς, ὑπενθυμίζοντος τὸν πλούσιον διακόσμον ἀνακτορικῶν αἰθουσῶν.

Ἄλλ' ὅτι ἐπαναπαύει τὸ ὄμμα καὶ τὴν ψυχὴν καὶ συναρπάζει τὸν θαυμασμὸν τοῦ εὐσεβοῦς παρατηρητοῦ εἶναι ἰδίᾳ τὸ περικαλλέστατον Εἰκονοστάσιον, τὸ προκαλύπτον τὸ εὐρύχωρον καὶ τρίκογχον Ἱερόν, κατὰ τρεῖς βαθμίδας ὑψηλότερον τοῦ κυρίως Ναοῦ. Συμμετρικώτατον πρὸς τὰς διαστάσεις τοῦ Ναοῦ καὶ ἀρχαιοπρεπὲς τὸν ρυθμὸν, ἀποτελεῖ ἐν τῷ συνόλῳ καὶ ταῖς λεπτομερείαις τὸν κάλλιστον τοῦ Ναοῦ κόσμον. Ἡ ἀπαστράπτουσα στιλβηδῶν τοῦ λευκομαρμάρου καὶ ἡ πανταχοῦ διαφαινομένη ἀρμονία τῶν γραμμῶν, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰς ὡραίας εἰκόνας καὶ τὴν ἄλλην σεμνὴν καὶ ἀπέριττον διακόσμησιν, δίδουσιν οὕτως εἰπεῖν τὴν ἔκφρασιν τοῦ Ναοῦ.

Τῆς Μεσαίας Πύλης, πλαισιουμένης ὑπὸ ἀναγλύφων καὶ ἐπιχρῦσον παραστάσεων ἀμπέλου, τὸ μὲν ἄνω μέρος πληροῖ ὡραία εἰκὼν τῆς Ἁγίας Τριάδος, τὸ δὲ κάτω τὰ βημόθυρα, φέροντα ἀνάγλυφον καὶ ἐπίχρυσον τὴν εἰκόνα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, πλαισιούμενα δὲ ὑπὸ ὁμοίων παραστάσεων ἀνθέων. Μεταξὺ τῶν βημοθύρων καὶ τῆς ἄνωθι εἰκόνας σχηματίζεται κενὸν κυκλοτερές, διὰ μέσου τοῦ ὁποίου, ὁσάκις δὲν εἶναι κεκαλυμμένον ὑπὸ τοῦ παραπετάσματος, διαφαίνεται ὑπὸ τὸ ἀπλετον φῶς τοῦ Ἱεροῦ ἢ μεγαλοπρεπῶς ὑψουμένη καὶ φιλοκάλως ηὔτρεπισμένη Ἁγία Τράπεζα καὶ ὀπίσω αὐτῆς, ἐντὸς εὐρείας κόγχης ὁ Ἐσταυρωμένος.

Ἐκατέρωθεν τῆς μεσαίας πύλης εἶναι ἐναποτεθειμένα ἀνὰ δύο, μεταξὺ διπλῶν ἐγχρῶμων στηλῶν δεξιᾶ μὲν αἱ σεπτὰ εἰκόνας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ Βαπτιστοῦ, ἀριστερᾶ δὲ αἱ τῆς Θεομήτορος καὶ τοῦ Ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, ἅπασαι ὁλόσωμοι· ὑπέρκει-

ται δὲ τούτων, ἐντὸς πλαισίων ἐκ σιδηρομαρμάρου, διπλῆ σειρὰ μικρῶν ἐξεικονίσεων τοῦ βίου τοῦ Σωτῆρος. Οἱ δύο ἐν τῷ Εἰκονοστασίῳ ἐντετειχισμένοι κίονες



ΤΟ ΑΡΙΣΤΕΡΟΝ ΚΛΙΤΟΣ

συνάπτουσιν εἰς ἓν τὸ κυρίως Εἰκονοστάσιον καὶ τὰς δύο αὐτοῦ πτέρυγας, τὰς προκαλυπτούσας τὰ θυσιαστήρια τῶν δύο παραβημάτων. Κοσμοῦσι δὲ ταύ-

τας ὁμοίως ὁλόσωμοι εἰκόνες τῶν Ἁγίων Ἀρχαγγέλων Μιχαὴλ καὶ Γαβριήλ, ἐπὶ τῶν δύο πλαγίων πυλῶν τοῦ Ἱεροῦ, τῶν Πρωτοκορυφαίων Ἁγίων Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου καὶ τῶν Ἁγίων Ἀθανασίου τοῦ Μεγάλου, Βασιλείου τοῦ Μεγάλου, Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου καὶ Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου, τῶν ὁποίων ὑπέρεκειται σειρὰ ὡραίων προτομῶν τῶν ἁγίων Προφητῶν. Ἐκατέρα δὲ τῶν πτερύγων τούτων τοῦ Εἰκονοστασίου ἐπιστέφεται ὑπὸ ἀναγλύφων καὶ ἐπιχρῦσων συμβολικῶν παραστάσεων τῶν Δύο Διαθηκῶν, τοῦ Νόμου καὶ τῆς Χάριτος, μετὰ τῶν χαρακτηριστικῶν ἐπιγραφῶν: «Σκηνὴ ἢ λεγομένη Ἁγία Ἁγίαν» καὶ «ἐγὼ εἰμὶ ἢ Ἄμπελος ἢ ἀληθινή». Τὸ ὅλον Εἰκονοστάσιον κορυφοῦται εἰς τὸν Μυστικὸν Δεῖπνον, κατὰ τὸ κλασσικὸν πρότυπον πεποιημένον, καὶ τὸν Γολγοθᾶν, τὸν ὁποῖον φωτίζει ἰλαρῶς τὸ ὑπὲρ τὴν κόγχην τοῦ Ἱεροῦ κυκλοτερὲς παράθυρον.

Εἰκόνες μεγαλοπρεπεῖς ἐντὸς καλλιτεχνικῶν καὶ ἐπιχερυσωμένων πλαισίων, ἐν εἴδει προσκυνηταρίων, εὑσκονταὶ καὶ ἐπὶ τῶν δύο πρὸς τῷ Νάρθηκι κιόνων καὶ κατὰ μέτωπον αὐτοῦ, δεξιᾷ μὲν ἢ τῆς Ἀγ. Τριάδος, ἀριστερᾷ δὲ ἢ τῆς Θεοτόκου μετὰ τοῦ θείου βρέφους, ὡς καὶ κατὰ τὰ δύο τοῦ Ναοῦ κλίτη, κατὰ μὲν τὸ δεξιὸν αἱ εἰκόνες τῶν Ἁγίων Μηνᾶ, Ἀντωνίου, Νικολάου, καὶ Αἰκατερίνης, κατὰ δὲ τὸ ἀριστερὸν τῶν Ἁγίων Παντελεήμονος, Βαρβάρας, Σπυρίδωνος καὶ τῶν Ἰσαποστόλων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης.

Μεταξὺ τῶν εἰκόνων, ὑπὸ ἔποψιν καλλιτεχνικῆς ἀξίας διακριτέαι ἰδίᾳ αἱ τῶν Ἀρχαγγέλων καὶ ὁ Ἐσταυρωμένος μετὰ τῶν παρ' αὐτὸν εἰκόνων τῆς Θεοτόκου καὶ τοῦ ἡγαπημένου μαθητοῦ.

Τὸν διάκοσμον τοῦ Ναοῦ συμπληροῦσιν οἱ δύο πρὸ τοῦ Εἰκονοστασίου μεγαλοπρεπεῖς κηροστάται, αἱ ἐπάργυροι λυχνίαι καὶ οἱ κομποὶ καὶ ἠλεκτροφώτιστοι

πολυέλαιοι, οἱ ὅποιοι μετὰ τοῦ ἐπίσης ἠλεκτροφωτίστου κεντρικοῦ θόλου, κατὰ τὰς νυκτερινὰς ἀκολουθίας προσδίδουσιν εἰς τὸν Ναὸν κατανυκτικὸν μεγαλεῖον.



ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΒΗΜΑ

Τὸ περίοπτον τῆς θέσεως, ἡ ἀρχιτεκτονικὴ ἐπιβολὴ καὶ ἡ εὐρύτης τῆς οἰκοδομῆς, δυναμένης νὰ περιλάβῃ ὑπὲρ τὰ τρισχίλια ἄτομα, ἡ λευκάζουσα καὶ ἀπαστράπτουσα ἐκείνη ἐπιφάνεια καὶ ἡ φωτεινότης, καὶ ἐπὶ

πᾶσιν ἢ θαυμασία εἰς ἔκφρασιν καὶ ἐν γένει παράστασιν εἰκονογραφία, ἢ ἑναρμονίζουσα τὴν ἱεροπρεπῆ σοβαρότητα τοῦ βυζαντινοῦ τύπου πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς νεωτέρας τέχνης, τῆς ὁποίας ὁμοίαν σπανίως συναντᾷ τις εἰς τοὺς ἡμετέρους Ναοὺς, ἐμφανίζουσι τὸν Σεπτὸν Ναὸν τῆς Ἁγίας Τριάδος μοναδικὸν μὲν ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐφάμιλλον δὲ πρὸς τοὺς ὠραιότερους Ναοὺς τῆς ὁμογενοῦς Ὁρθοδοξίας, καὶ αὐτὸ τοῦτο «καύχημα μὲν τῆς ἡμετέρας Κοινότητος, ἐγκαλλώπισμα δὲ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου» (1).

ΧΡΟΝΙΚΑ ΤΟΥ ΝΑΟΥ

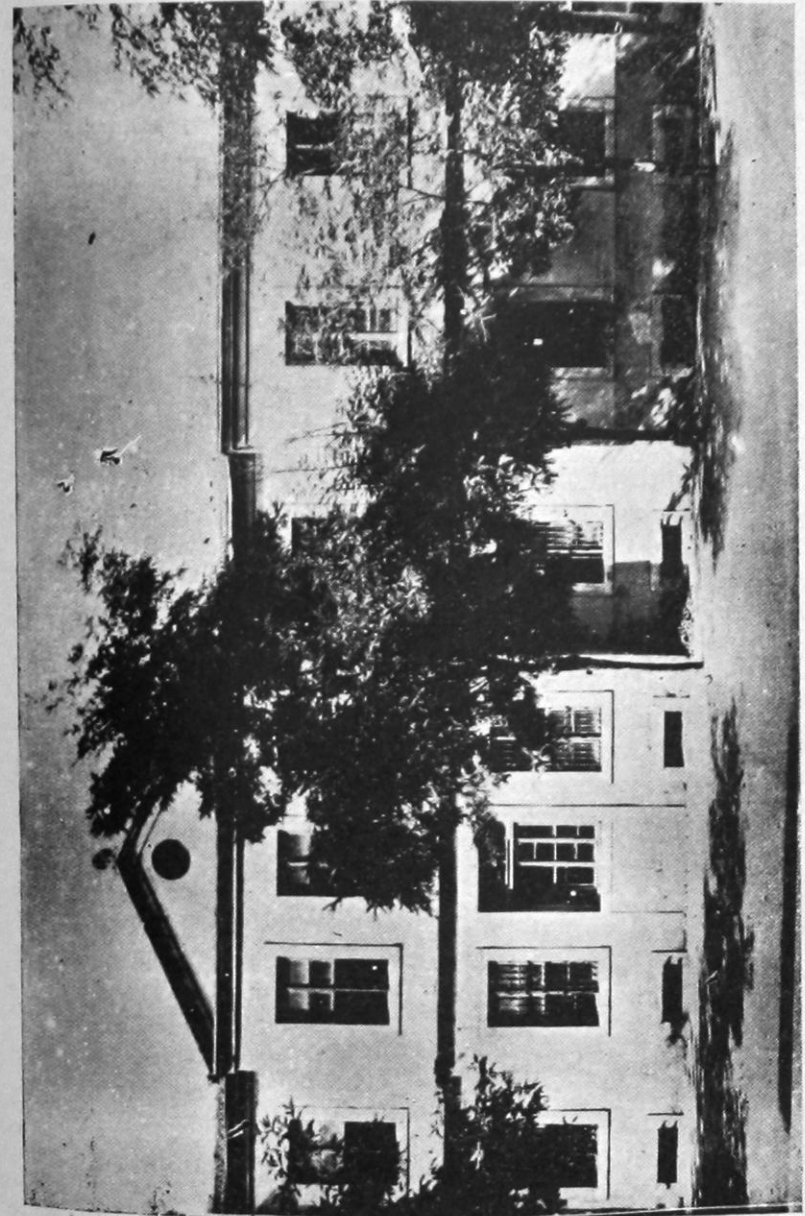
Ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῶν Ἐγκαινίων εὐρείας ἤνοιξε τὰς πύλας ὁ νεόδμητος ναὸς εἰς τοὺς εὐσεβεῖς προσκυνητὰς τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ, ἀποτελέσας κέντρον ἰδίας ἐνορίας ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς Κοινότητος Σταυροδρομίου, τῆς ὁποίας τὴν ἔκτασιν σαφῶς καθορίζουσι τὰ κατὰ καιροὺς ἐκδοθέντα σεπτὰ Πατριαρχικὰ ὁροθετήρια γράμματα· ἔκτοτε δὲ ἀπροσκόπτως ἐκπληροῖ τὸν ἁγιαστικὸν αὐτοῦ προορισμὸν, προσελκύων πλήθη χριστιανῶν εἰς τὰς ἱεράς συνάξεις.

Ὁ ἀείμνηστος Πατριάρχης Ἰωακεῖμ ὁ Γ' ὁ διὰ τῆς μεγαλοπρεποῦς ἐκείνης πανηγύρεως τῶν Ἐγκαινίων πρᾶστων περιφανὲς δεῖγμα τιμῆς καὶ στοργῆς πρὸς τὸν Ναόν, κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν καθιέρωσεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἐκκλησίας, χειροτονήσας εἰς διάκονον, τὸν μετὰ ταῦτα ὡς μητροπολίτην Πελαγονείας διαπρέψαντα, προῶρος δὲ θανόντα, Ἰωακεῖμ τὸν Φορόπου-

(1) Εὐχῆς ἔργον θὰ ἦτο ἡ ἐγκατάστασις ἐν τῷ Ναῷ κεντρικῆς θερμάνσεως, τῆς ὁποίας ἡ ἔλλειψις καθίσταται λίαν αἰσθητὴ εἰς τὸ ἐκκλησίασμα κατὰ τὸν χειμῶνα. Ἄς ἐλπίσωμεν ὅτι ἡ εὐσέβεια τῶν ἐνοριτῶν ὑὰ ἐπικουρήσῃ καὶ εἰς τὴν ἀνάγκην ταύτην.

λον, τελειοδίδακτον κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο τῆς Χαλκίτιδος Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς (1).

Τῇ δ' ἐπομένῃ Κυριακῇ (21 Σεπτεμβρίου) ἱερουρ-



ΟΙΚΗΜΑ ΙΕΡῶΝ, ΓΡΑΦΕΙΑ ΕΠΙΤΟΠΗΣ, ΕΝΟΡΙΑΚΗ ΣΧΟΛΗ

γούντων ἐν τῷ ἡμετέρῳ ναῷ τῶν μητροπολιτῶν Ἐφέσου Ἀγαθαγγέλου, Βράτσης Νεοφύτου καὶ πρ. Ἀγκυάλου Βασιλείου, προεχειρίσθη εἰς ἐπίσκοπον Σκοπέ-

(1) Ἐκκλησ. Ἐπιθεωρήσεως τόμ. Β', σελ. 247.

λου ὁ ἀρχιμανδρίτης Παῦλος Συμεωνίδης (ὁ πρὸ τετραετίας ἀποβιώσας πρ. Κώου Παῦλος) προορισθεὶς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς ἐπαρχίας Ἀδριανουπόλεως (1).

Ὁ αὐτὸς μητροπολίτης Ἐφέσου συμπαραστατούμενος ὑπὸ δεκατριῶν ἄλλων ἀρχιερέων, ἐτέλεσεν ἐν τῷ ἡμετέρῳ ναῷ, ἐν ἀσυνήθει συρροῇ ἐπισήμων καὶ λαοῦ, τὴν κηδεῖαν τοῦ ἀειμνήστου εὐεργέτου Γεωργίου Ζαρίφη, τῇ 28^ῃ Μαρτίου 1884, τοῦ Πατριάρχου Ἰωακείμ τοῦ Γ' μὴ δυνηθέντος νὰ προστῇ ταύτης, λόγῳ τῆς δημιουργηθείσης τότε πατριαρχικῆς κρίσεως, συνέπεια τῆς ὁποίας ὑπῆρξεν ἡ παραίτησις αὐτοῦ (30 Μαρτίου 1884).

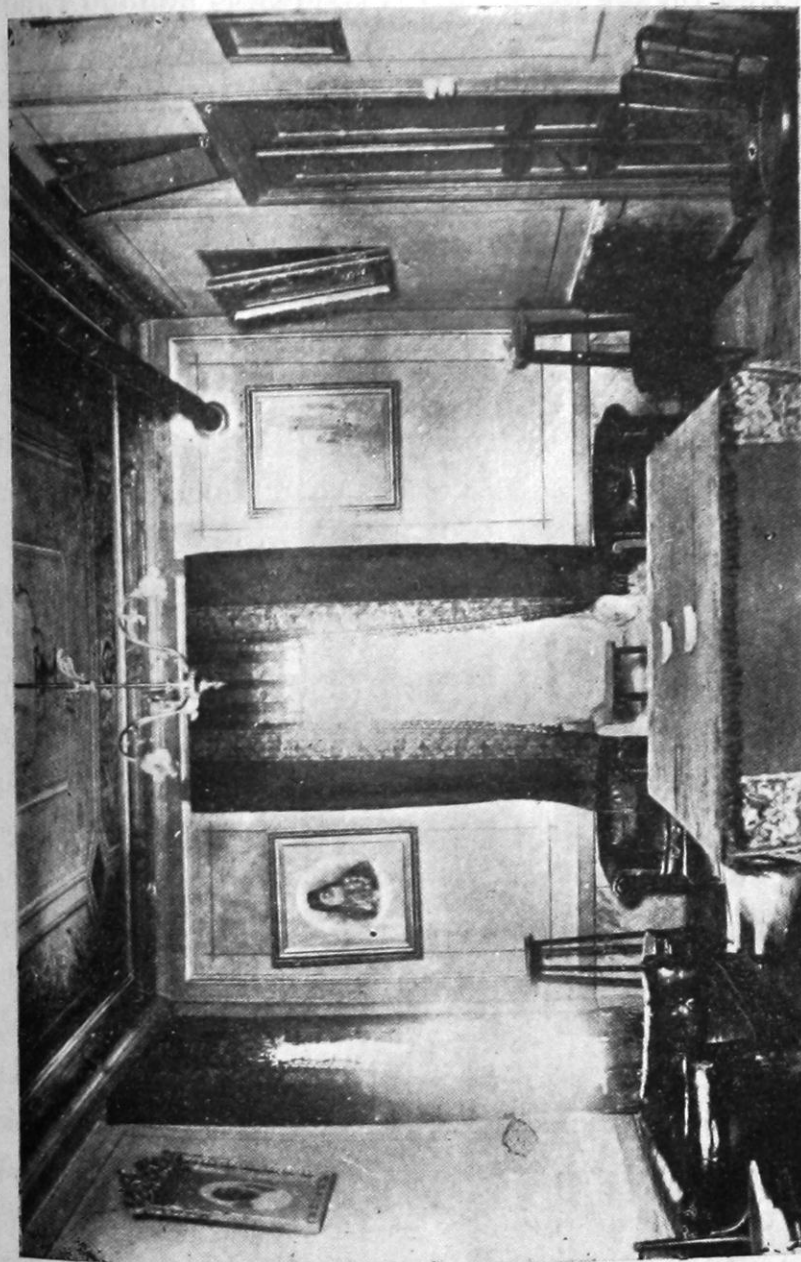
Ὡς ἐξαιρετικὸν δεῖγμα προνοίας καὶ τιμῆς διὰ τὸν νεόδμητον ναὸν δέον νὰ θεωρηθῇ καὶ ἡ ἀπόφασις τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως ἐφ' ἱκανὸν χρόνον τελῆται ἐν τούτῳ κατὰ πᾶσαν Κυριακὴν ἀρχιερατικὴ λειτουργία, ἱεουργοῦντος ἐκ περιτροπῆς ἑνὸς τῶν συνοδικῶν ἀρχιερέων(2), ὡς καὶ ἡ παρὰ τοῦ ἀειμνήστου Πατριάρχου Νεοφύτου τοῦ Η', κατόπιν αἰτήσεως τῆς Κεντρικῆς Ἐφορίας χορηγηθεῖσα κατὰ Δεκέβριον τοῦ 1892, καὶ ἔκτοτε ἐφαρμοζομένη, ἄδεια τελέσεως δύο λειτουργιῶν κατὰ τὰς ἁγίας ἑορτὰς τοῦ Πάσχα, τῶν Χριστουγέννων καὶ τῶν Θεοφανείων, διὰ τὴν μεγάλην συρροὴν ἐκκλησιάσματος.

Μεγάλῃ συρροῇ σημειοῦται καὶ κατὰ τὴν ἐτησίαν τοῦ ναοῦ πανήγυριν (τῇ Δευτέρᾳ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος), τιμωμένην πάντοτε διὰ πατριαρχικῆς χοροστασίας. Ἰδιαιτέρως δὲ ἀναφέρομεν τὴν πανήγυριν τοῦ ἔτους 1889 (29 Μαΐου) εἰς τὴν ὁποίαν ἰδιαιτέραν προσέδωκε λαμπρότητα ἡ παρουσία τοῦ τότε ἐνταῦθα διατρίβοντος πρ. βασιλέως τῆς Σερβίας Μιλάνου τοῦ Α', προσελθόντος ἐν συνοδείᾳ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ ξεναγοῦ Ἀντιστρατήγου Ἀχμέτ Σεκέρ Πασᾶ, τοῦ ἐκ τῶν Πα-

(1) Αὐτόθι.

(2) Αὐτόθι.

τριαρχικῶν γραμματέων Ἰ. Δ. Τανταλίδου, τοῦ ἰδιαιτέρου αὐτοῦ γραμματέως καὶ τοῦ ὑπασπιστοῦ. Ὁ κατὰ τὴν λειτουργίαν χοροστατήσας ἀείμνηστος Πατριάρχης



Ἡ Αἴθουσα τοῦ Ἐπιτροπικοῦ

Διονύσιος ὁ Ε' προῦπαντήσας τὴν Α. Μ. ἐν τῷ Νάρθηκι ἐδεξιόθη ἀκολουθῶνς Αὐτὴν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Ἐπιτροπικοῦ, συμπαραστατούμενος ὑπὸ τοῦ μητροπο-

λίτου Βοδενῶν Ἱεροθέου, τοῦ ἐπισκόπου Εἰρηνουπό-
λεως Φωτίου, ἀρχιερατικῶς προϊσταμένου Σταυροδρο-
μίου, καὶ τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ναοῦ (¹).

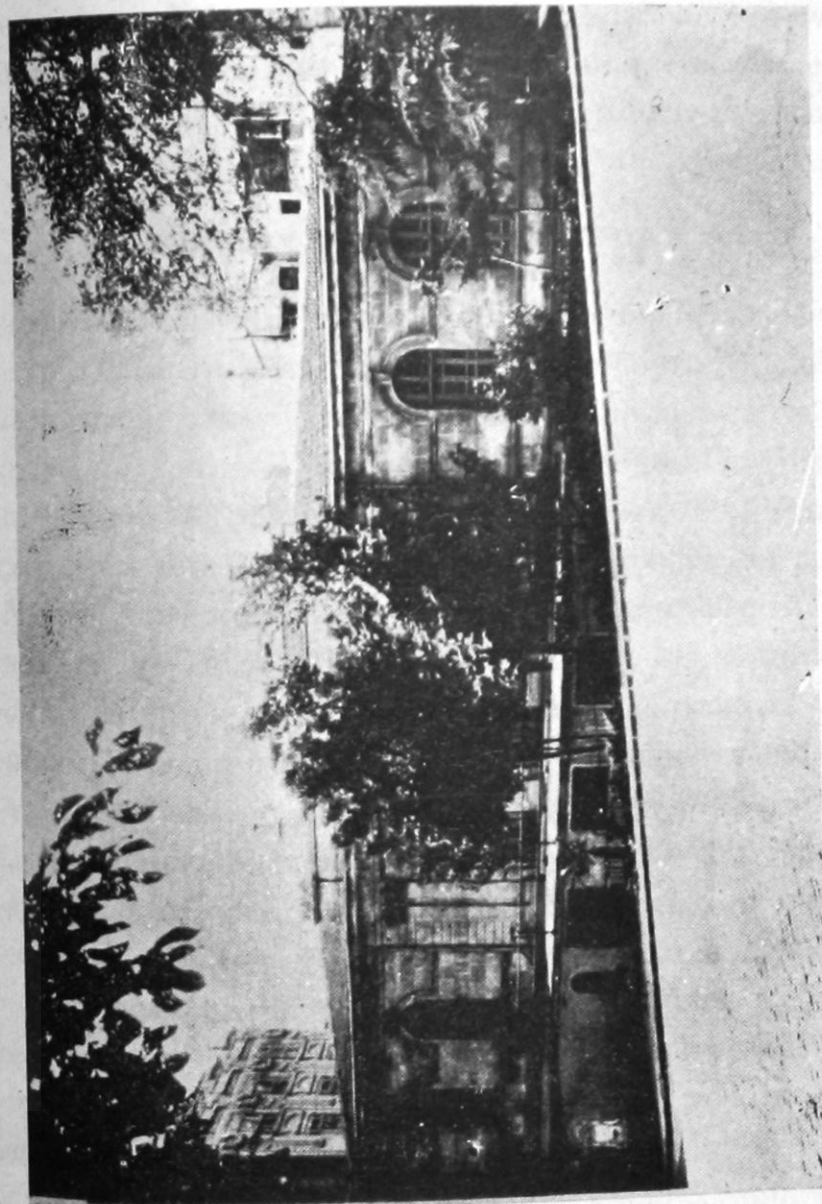
Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης ἐξαιρέτως λαμπρὰ ὑπῆρξε
καὶ ἡ τελετὴ τῆς Ἀναστάσεως κατὰ τὸ 1928, λόγῳ
τῆς ἐν τῷ Ναῷ παρουσίας τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλομή-
τορος Μαρίας τῆς Ρουμανίας καὶ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς
Πριγκηπίσσης Ἰλεάνας, ἱεουργοῦντος τοῦ Σεβασμιω-
τάτου Μητροπολίτου Σάρδεων καὶ Πισσιδείας κυρίου
Γερμανοῦ.

Ἐκτὸς τῶν πανηγυρικῶν λειτουργιῶν τῆς Ἀγίας
Τριάδος καὶ τοῦ Ἀγίου Μηνᾶ, πάτρωνος τῆς ὁμωνύ-
μου Ἀδελφότητος, ὁ ἡμέτερος Ναός, ἔχων μόνος αὐ-
τὸς ἐξ ὅλων τῶν ναῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ἐναποτε-
θησαυρισμένην τὴν σεπτὴν εἰκόνα τοῦ Μεγάλου Πα-
τριάρχου Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἀγίου Ἰωάννου
τοῦ Χρυσοστόμου, καὶ δὴ εἰς περίοπτον θέσιν τοῦ Εἰ-
κονοστασίου, ὡσαύτως τελεῖ κατ' ἔτος (27 Ἰανουαρίου)
εἰς τιμὴν αὐτοῦ πανηγυρικὴν ἀρχιερατικὴν λειτουργίαν,
ἀπὸ τετραετίας καθιερωθεῖσαν, ἐκκλησιαστικῇ εὐλογία,
ἐν συρροῇ πικνοῦ ἐκκλησιάσματος ἐκ τε τοῦ Σταυρο-
δρομίου καὶ ἐξ ἄλλων ἐνοριῶν, ἐποικοδομουμένου διὰ
καταλλήλου διδασκαλίας περὶ τοῦ καθόλου ἔργου τοῦ
μεγάλου Πατριάρχου.

Παραλλήλως δὲ πρὸς τὴν σεμνὴν καὶ εὐπρεπῆ διε-
ξαγωγὴν τῶν ἱ. ἀκολουθιῶν, ἰδίᾳ κατὰ τὰς μεγάλας
δεσποτικὰς καὶ θεομητορικὰς ἑορτάς, τιμωμένας πάν-
τοτε δι' ἀρχιερατικῆς λειτουργίας, ἱκανῶς ἐκαλλιεργήθη
καὶ τὸ κήρυγμα τοῦ θ. λόγου ἐν τῷ ἡμετέρῳ ναῷ,
οὐ μόνον κατὰ τὰς ὑπὸ τῆς Μ. Ἐκκλησίας ὀριζομένας
πρὸς τοῦτο ἡμέρας, ἀλλὰ καὶ συστηματικώτερον, διὰ
σειρᾶς τακτικῶν κατηχητικῶν καὶ ἠθικῶν μαθημάτων,

(¹) Ἐκκλησ. Ἀληθείας ἔτος 9ον, ἀριθμ. 31.

ἐν συρροῇ ἀκροατῶν, γενομένων καὶ ὑπὸ ἄλλων μὲν
δοκίμων τοῦ ἱ. ἄμβωνος διακόνων, ἰδίᾳ δὲ τοῦ ἐν
Σταυροδρομίῳ δοκίμως ἀρχιερατεύσαντος (1881-1889)



ΤΟ ΕΥΓΕΝΙΔΕΙΟΝ ΣΥΣΤΗΤΙΟΝ

ἀειμνήστου ἐπισκόπου Εἰρηνουπόλεως (τοῦ μετὰ ταῦτα
διαπρεποῦς μητροπολίτου Φιλίππουπόλεως καὶ εἶτα Κο-
ζάνης) Φωτίου Μανιάτη, τοῦ Σεβ. Γέροντος Ἀγίου
Κυζίκου κ. Καλλινίκου, διατελέσαντος ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν

ιεροκήρυκος τῆς ἡμετέρας κοινότητος καὶ τοῦ ἐκ τῶν
 ιερέων αὐτῆς, νῦν προϊσταμένου τῆς Ὁρθοδόξου Κοι-
 νότητος Μάντσεστερ, Αἶδερ. Πρωτοπρεσβυτέρου Κων-
 σταντίνου Καλλινίκου. Τοιοῦτον εἶδος μαθημάτων συγ-
 κεντρούντων ἱκανὸν ἀριθμὸν φίλων τοῦ ἰ. κηρύγματος
 διωργάνωσεν ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους καὶ ὁ ἀπὸ
 διετίας ἀρχιερατικῶς προϊστάμενος τῆς Κοινότητος.

ΟΙ ΚΑΤΑ ΚΑΙΡΟΥΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΥΣΑΝΤΕΣ

Αἱ κατὰ καιροῦς τὴν διοίκησιν τοῦ Ναοῦ ἐμπιστευ-
 θεῖσαι Ἐπιτροπαί, ἐκλεγόμεναι ἐν Κοινοτικαῖς συνε-
 λεύσεσι, συμφώνως πρὸς τὰς ἰσχυρούσας κανονιστικὰς
 διατάξεις, ἀπηρτίζοντο πάντοτε ἐξ ἐγκρίτων μελῶν τῆς
 ἡμετέρας Κοινότητος. Ὁμολογουμένως δὲ εἰς τὸν εὐ-
 σεβῆ καὶ φιλογενῆ αὐτῶν ζῆλον ὀφείλεται κατὰ πολὺ
 ἢ ἐπιτυχία τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ ὠραίου ναοῦ, ἢ ἐντὸς
 ὀλιγίστων ἐτῶν ἀπόσβεσις τῶν χρεῶν αὐτοῦ, ἐν μέρει
 μὲν ἐκ διαφόρων δωρεῶν, κατὰ τὸ πλεῖστον δὲ ἐκ τῶν
 τακτικῶν προσόδων τοῦ ναοῦ, ἢ τακτικῆ ἐτησίᾳ κατα-
 βολῇ ποσοῦ κατὰ μὲν τὴν πρώτην πενταετίαν 30 λ. τ.,
 ἐφεξῆς δὲ 60 λιρῶν εἰς τὰ Νοσοκομεῖα Βαλουκλῆ
 ἔναντι τοῦ ἐκχωρηθέντος γηπέδου, ὅπερ καὶ μέχρι σή-
 μερον ἐξακολουθεῖ καταβαλλόμενον, καὶ ἢ μέχρι σήμε-
 ρον ἐν καλῇ καταστάσει διατήρησις τοῦ ναοῦ.

Καταρτίσαντες ἐπὶ τῇ βάσει τῶν πρακτικῶν τῶν
 Κοινοτικῶν Συνελεύσεων παραθέτομεν ὧδε πλήρη κα-
 τάλογον τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ ναοῦ ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως
 τοῦ παρεκκλησίου καὶ εἶτα τοῦ ναοῦ μέχρι σήμερον:

- 1865-66 — Γ. Κ. Παντζεῖρης, Χ. Γ. Στεφόπουλος,
 Μ. Γκιώνης, Ἄ. Ἰωαννίδης.
 1867 — Γ. Παντζεῖρης, Μ. Γκιώνης, Στ. Ἀγέλα-
 στος, Μ. Σεϊμίρης, Μ. Παναγιωτίδης.

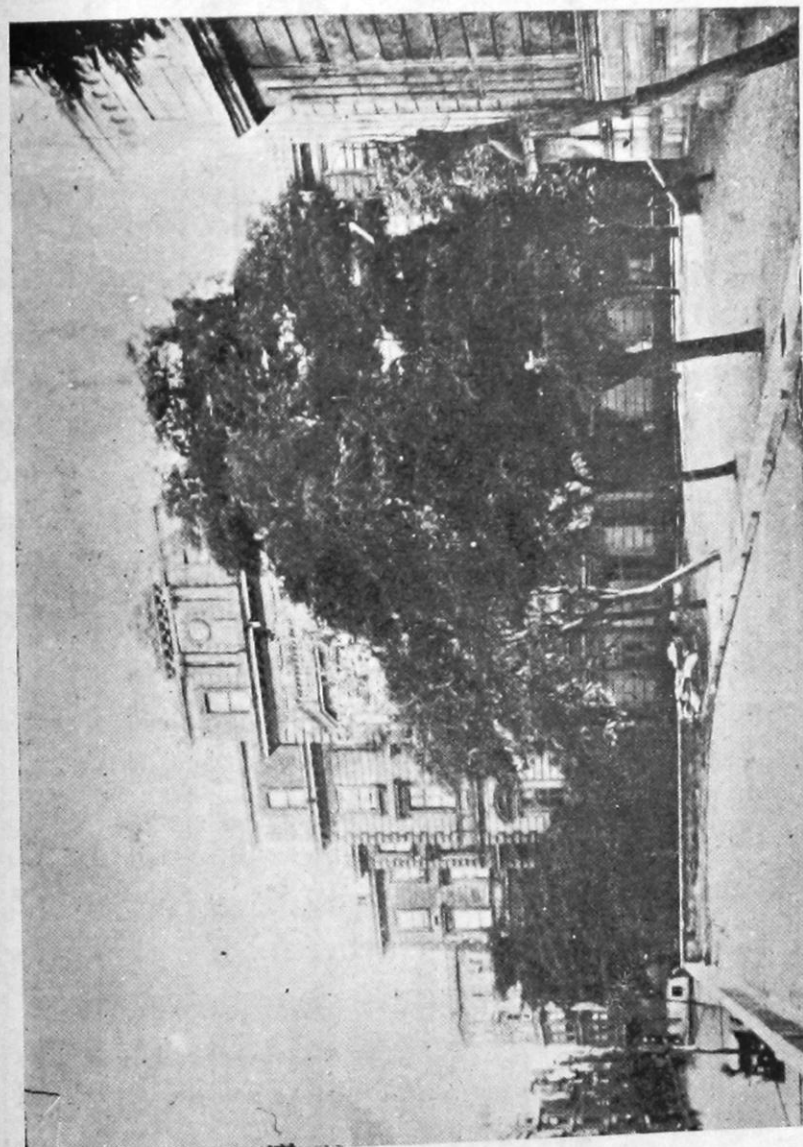
- 1868-69 — Μ. Γκιώνης, Κ. Παναγιωτίδης Ἀ. Ἄδα-
 μαντίδης, Α. Ἡλιάσκος.
 1870-72 — Γ. Παντζεῖρης, Ζ. Χατζόπουλος, Α. Ἡλιά-
 σκος, Β. Σουβατζόγλους, Θ. Σουβατζόγλους,
 Μ. Γκιώνης, Μ. Παναγιωτίδης, Ν. Νιζο-
 λαΐδης, Δ. Νεόκοσμος, Μ. Γκιώνης.
 1873-74 — Δ. Εὐγενίδης, Κ. Νικολαΐδης, Γ. Κων-
 σταντινίδης, Μ. Γκιώνης, Μ. Παναγιωτί-
 δης, Δ. Νεόκοσμος, Θ. Σουβατζόγλους, Β.
 Σουβατζόγλους, Γ. Γιαμαλῆς, Π. Λουτράρης.
 1875 — Δ. Εὐγενίδης, Γ. Κωνσταντινίδης, Δ. Νεό-
 κοσμος, Β. Σουβατζόγλους, Μ. Παναγιω-
 τίδης, Γ. Γιαμαλῆς.
 1876 — Δ. Εὐγενίδης, Μ. Κατινάκης, Μ. Πανα-
 γιωτίδης, Δ. Νεόκοσμος, Β. Σουβατζόγλους,
 Γ. Κωνσταντινίδης, Γ. Γιαμαλῆς.
 1877-79 — Δ. Εὐγενίδης, Β. Σουβατζόγλους, Γ. Κων-
 σταντινίδης, Μ. Κατινάκης, Γ. Γιαμαλῆς,
 καὶ Ὁδ. Νεγρεπόντης.
 1880-81 — Δ. Εὐγενίδης, Δ. Νεόκοσμος, Μ. Κατινά-
 κης, Γ. Κωνσταντινίδης, Β. Σουβατζόγλους,
 Π. Κορωνάκης.
 1882⁽¹⁾ — Μ. Κατινάκης, Γ. Κωνσταντινίδης, Β. Σου-
 βατζόγλους, Δ. Τζαλίκης, Π. Καλλιάδης,
 Γ. Στεβῆς.
 1883 — Π. Καλλιάδης, Δ. Τζαλίκης, Γ. Στεβῆς,
 Μ. Τσιμπῆς, Χ. Λάγος.
 1884 — Μ. Τσιμπῆς, Χ. Λάγος, Θ. Κοσσούδης,
 Θ. Γεωργιάδης, Π. Καζανόβας, Α. Οἰκο-
 νομάκης.

(1) Ἡ Συνέλευσις ἀναθεωρήσασα προγενεστέραν ἀπόφασιν αὐτῆς περὶ
 παραμονῆς τῆς Ἐπιτροπῆς μέχρις ἀποσβέσεως τοῦ χρέους τοῦ Ναοῦ ἀπε-
 δέχθη τὴν παραίτησιν τοῦ Δ. Εὐγενίδου.

- 1885-86 — Δημ. Εὐγενίδης, Π. Καλλιάρχης, Θ. Γεωργιάδης, Μ. Λενός καὶ Σ. Σεβαστιδῆς.
- 1887-88 — Μ. Γκιώνης, Γ. Τζόλας, Γ. Κωνσταντινίδης, Κ. Σπυρίδης, Μ. Γεωργιάδης.
- 1889-91 — Δ. Εὐγενίδης, Δ. Μηλιώτης, Α. Σεβαστόπουλος, Α. Τελλόγλους, Γ. Κανελλόπουλος.
- 1892-94 — Γ. Πολιτάκης, Δ. Κωνσταντινίδης, Κ. Σπυρίδης, Γ. Σεϊτανίδης, Γ. Κανελλόπουλος.
- 1895-97 — Κ. Σπυρίδης, Α. Γ. Σούρας, Γ. Δ. Κρητικός, Δ. Π. Μηλιώτης, Δ. Κωνσταντινίδης.
- 1898-1900 — Α. Κύριλλος, Θ. Π. Ἀναγνωστίδης, Ν. Θ. Πανταζόπουλος, Γ. Ἀνανιάδης, Κ. Θεοχαρίδης.
- 1901-6 — Ι. Ἀραβανόπουλος, Γ. Εὐστρατιάδης, Ν. Θ. Πετροκόκκινος, Ε. Ι. Καραματζώνης, Ν. Θ. Πανταζόπουλος.
- 1907-8 — Ε. Ι. Καραματζώνης, Α. Ν. Τρίπος, Κ. Δημητρακόπουλος, Ν. Πετροκόκκινος.
- 1909-10 — Ν. Θ. Πανταζόπουλος, Ε. Ι. Καραματζώνης, Α. Σούρας, Η. Χρυσώτης, Α. Τρίπος, Χρ. Ναούμ.
- 1911-12 — Α. Σούρας, Ε. Καραματζώνης, Η. Χρυσώτης, Χρ. Ναούμ, Β. Ἀφεντούλης.
- 1913-15 — Π. Μ. Τσαούσογλους, Ε. Καραματζώνης, Ι. Χρυσοφίδης, Β. Ἀφεντούλης.
- 1916-20 — Π. Μ. Τσαούσογλους, Β. Ἀφεντούλης, Δ. Φραγκάκης, Ε. Καραματζώνης, Γ. Πλακωτάρης.

Κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν διετέλεσαν ἐπίτροποι τοῦ ναοῦ εἰς διαφόρους περιόδους οἱ κ. Ἀβρ. Χριστοδουλίδης, Ἀχ. Δραπανάσκης, Γ. Γαζίδης, Ν. Καραμβέρης, Θ. Παπαζιώγας, Μ. Γκίτζης, Ν. Πιστώφ.

Ι. Ἀνδρικόπουλος, Ἀλ. Γενίδουνας, Κ. Κωνσταντινίδης, Γ. Σταυρίδης, Ἀργ. Ταμπουρίδης, Κ. Ἀναστασιάδης, Ἀν. Δούσας, Β. Ἀφεντούλης, Ν. Τσαγγόπουλος, Ν. Κωνσταντινίδης, Γ. Μουρατιάδης, Ἀν. Περσείδης.



ΑΠΟΨΙΣ ΤΟΥ ΖΑΠΠΕΙΟΥ ΠΑΡΘΕΝΩΓΕΙΟΥ ΑΠΟ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΟΛΟΥ ΤΟΥ ΝΑΟΥ

Συνεχίζουσα καὶ ἡ ἐνεστῶσα Ἐπιτροπὴ τὴν ζηλωτὴν δρασίαν τῶν προκατόχων αὐτῆς, ὑπὸ τὴν πεφωτισμένην διεύθυνσιν τοῦ προέδρου αὐτῆς κ. Βασιλείου Ἀφεντούλη, τοῦ καὶ εἰς ἄλλα ἐπίπεδα ἀθορύβως καὶ

ἀνεπιδείκτως ἐργαζομένου τὸ καλόν, φιλοτίμως εἰργάσθη καὶ ἐργάζεται πρὸς ἐξωραϊσμόν τοῦ Ναοῦ διὰ καταλλήλων ἐπισκευῶν, ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐπιβαρύνσεως τοῦ Κοινοτικοῦ προϋπολογισμοῦ, ἔχουσα ἐν τούτῳ πρόθυμον παραστάτην καὶ βοηθὸν τὸν ἀπὸ εἴκοσι καὶ πλέον ἐτῶν τὴν γραμματεῖαν καὶ τὴν ἐπίβλεψιν τοῦ ναοῦ ἐμπειστευμένον κ. Ἰω. Χάμπαν.

ΤΑ ΠΕΡΙ ΤΟΝ ΝΑΟΝ ΚΤΙΣΜΑΤΑ

Ὀλίγους μῆνας μετὰ τὴν ἴδρυσιν τοῦ ναοῦ (5 Ἰανουαρίου 1881) ἐτέθησαν αἱ βάσεις τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ Ζαπτείου Παρθεναγωγείου «ἐπὶ ὄροις ἀφορῶσι τὴν Μ. Ἐκκλησίαν καὶ τὸν Ἱδρυτὴν». Τῆς συσκέψεως γενομένης κατὰ πρόσκλησιν καὶ ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ ἀοιδίμου Πατριάρχου Ἰωακείμ τοῦ Γ', μετέσχον ἀπὸ μέρους μὲν τοῦ ἀοιδίμου ἱδρυτοῦ καὶ κτίτορος, διαμένοντος ἐν Ρουμανίᾳ, ὁ Δημοσθένης Εὐγενίδης μετὰ τοῦ ἐπὶ τούτῳ ἐλθόντος γραμματέως αὐτοῦ Γ. Ἀλιμπέρτη, ἀπὸ μέρους δὲ τῆς Ἐφορίας τῶν Νοσοκομείων τοῦ Βαλουκλή ὁ πρόεδρος αὐτῆς Γεώργιος Ζαρίφης, οἱ ἀποτελοῦντες τὴν Ἐπιτροπὴν τοῦ ναοῦ Δ. Νεόκοσμος, Δ. Α. Εὐγενίδης, Μ. Κατινάκης, Γ. Κωνσταντινίδης καὶ Β. Σουβατζόγλους, ὡς καὶ ὁ Ἀρχιτέκτων Βασίλειος ἐφένδης Ἰωαννίδης. Κατὰ ταύτην ἀπεφασίσθη ὅπως τὸ κτίριον τοῦ Παρθεναγωγείου ἀνεγερθῆ ἔντος τοῦ περιβόλου τοῦ ναοῦ, εἰς ἣν θέσιν ὑπῆρχε τὸ παλαιὸν παρεκκλήσιον, ἐπὶ ἐκτάσεως δύο χιλιάδων ἑπτακοσίων τριάκοντα Τουρκικῶν πήχεων. Ἐφ' ᾧ καὶ ὑπεγράφη τὸ σχετικὸν πρακτικόν, ἐπικυρωθὲν ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου.

Δυστυχῶς ἡ αὐτὴ σύμπνοια δὲν ἐπεκράτησε καὶ ὡς πρὸς τὴν ἀνέγερσιν τῶν περὶ τὸν περιβόλον τοῦ ναοῦ διαφόρων καταστημάτων. Ἡ Ἐφορεία τῶν Νοσοκομείων ἐκποιήσασα τὸ ἀπὸ τοῦ ἀρτοποιείου τῆς Μ.



ΤΙΝΑΞ ΕΥΕΡΓΕΤΩΝ ΑΝΗΡΤΗΜΕΝΟΣ ΕΝ Τῷ ΕΠΙΤΡΟΤΙΚῷ

ὁδοῦ μέχρι τοῦ Συσσιτίου τμήμα τοῦ γηπέδου, ἐπιθυμοῦσα δὲ νὰ δημιουργήσῃ ὑπὲρ τῶν Νοσοκομείων προσοδοφόρα κτήματα, ἀνήγειρε μεταξύ τῶν ἐτῶν 1881-1886 τὰ κατὰ τὴν πλατεῖαν καὶ τὴν ὁδὸν Σειρὰ Σελβῆ μέχρι τῆς ἀνατολικῆς εἰσόδου τοῦ περιβόλου ὑπάρχοντα ἐργαστήρια, καφενεῖα καὶ πρατήρια. Ἄλλ' ἢ τοιαύτη πρᾶξις τῆς Ἐφορείας προὐκάλεσε ζωνρὰς ἀντιρρήσεις ἀπὸ μέρους τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ναοῦ, ἡ ὁποία ἀφ' ἑνὸς μὲν διημφεσβῆται πᾶσαν κυριότητα τῶν Νοσοκομείων ἐπὶ τοῦ γηπέδου, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ Φιρμανίου, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐθεώρει ἀσυμβίβαστον πρὸς τὴν ἱερότητα καὶ τὴν εὐπρέπειαν τοῦ Ναοῦ καὶ τοῦ παρακειμένου Παρθεναγωγείου τὴν ἐν τῇ περιοχῇ αὐτῶν ὑπαρξιν οἰωνδήποτε καταστημάτων. Εἰς τὰς μεταξὺ τῆς Ἐφορείας τῶν Νοσοκομείων καὶ τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ναοῦ λυπηρὰς ἀντεγκλήσεις, αἱ ὁποῖαι εἶχον ἐξέλθει τῶν ὁρίων τῆς οἰκογενειακῆς διαφορᾶς, κατόπιν μάλιστα τῆς ἀπὸ μέρους τοῦ λαοῦ αὐτοδικίας κατὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ καφενεῖου «Ἐπτάλοφος», ἔθηκε τέρμα τὸ ἀπὸ 15 Ἰουνίου 1886 Πατριαρχικὸν γράμμα πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν. Διὰ τούτου, α) ἀνεγνωρίζετο «ὅτι τὸ κατάστημα τῆς Ἐπταλόφου» δὲν ἔπρεπε νὰ ἐπεκταθῇ ἐντὸς τοῦ περιβόλου, πέραν τοῦ τοίχου, τὸν ὁποῖον εἶχεν ἀνεγείρει ὁ λαός, β) ἀπηγορεύετο ἡ ἀνέγερσις κτημάτων ἄνωθεν τῶν ὑπαρχόντων καταστημάτων, γ) ἀπηγορεύετο ἡ χρησιμοποίησις τῶν καταστημάτων τούτων ὡς οἰνοπωλείων ἢ χαλκείων καὶ δ) ἐξεφράζετο «μομφὴ καὶ ἀποδοκιμασία κατὰ τοῦ κινήματος τῆς αὐτοδικίας, μεθ' ἧς τινὲς ἐκ τοῦ λαοῦ προέβησαν εἰς ἀνέγερσιν τοίχου».

Συγχρόνως ἐγένετο αἰσθητὴ ἡ ἀνάγκη ἀνεγέρσεως καταλλήλου οἰκοδομῆς διὰ τὴν ἐγκατάστασιν τῶν ἱερέων καὶ τῶν γραφείων τῆς Ἐπιτροπῆς, καθόσον τὸ προχείρως κατασκευασθὲν ξύλινον παράπηγμα οὔτε ἀνταπεκρίνετο πρὸς τὸν προορισμὸν του, οὔτε συνεβιβάζετο

πρὸς τὴν μεγαλοπρέπειαν τοῦ ναοῦ. Τοιοῦτοτρόπως κατ' Αὐγουστον τοῦ 1886 ἐθεμελιώθη νοτίως τοῦ Ναοῦ καὶ τῷ 1888 ἐπερατώθη τὸ μέχρι σήμερον ὑπάρχον εὐπρεπὲς κτίριον, ἐπὶ τῆς προσόψεως τοῦ ὁποῖου ἐτέθη ἡ ἐξῆς ἐπιγραφή:

*Διονυσίου τοῦ πέμπτου Φωτίων
τὸν θρόνον κρατοῦντος,
Ζάππα δαπάναις ἀδραῖς,
ἴδρυται δόμος ὁδὶ,
Τοῖς μὲν Ἐφόροις Ναοῦ Ἐφορεῖον,
σκηνὴ δ' ἱερεῦσι,
Τοῖς λειτουργοῖς δὲ ναοῦ
ἔτοιμος πᾶσι ξενῶν.*

.αωπή.

Ἐν τῷ κτιρίῳ τούτῳ, καταλλήλως διασκευασθέντι, στεγάζεται ἀπὸ τριακονταετίας καὶ ἡ ἐνοριακὴ Σχολή.

Μετὰ εἴκοσι καὶ δύο ἔτη ἀπὸ τῆς ἐγκαταστάσεως (1885) τοῦ Ζαππείου Παρθεναγωγείου ἐν τῷ νέῳ σχολικῷ κτιρίῳ, ἕτερον εὐαγὲς ἴδρυμα ἀνηγείρετο ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ ἡμετέρου ναοῦ. Τῇ 8^ῃ Σεπτεμβρίου 1907, ἑορτῇ τῶν Γενεθλίων τῆς Θεοτόκου, ὁ ἀοίδιμος Πατριάρχης Ἰωακείμ ὁ Γ', τὸ δεύτερον πατριαρχεῦων, χοροστατήσας ἐν τῷ ναῷ, κατέθηκεν ἀκολούθως τὸν θεμέλιον λίθον τοῦ «Οἰκονομικοῦ Συσσιτίου», ὃπερ ἰδρῦθη δαπάναις ἀδραῖς τοῦ Εὐσταθίου καὶ τῆς Μαρίας Ε. Εὐγενίδου, εἰς μνημόσυνον τοῦ τραγικῶς ἀποθανόντος υἱοῦ αὐτῶν Παντιᾶ, παρισταμένων κατὰ τὴν τελετὴν τῶν συνοδικῶν μητροπολιτῶν Πελαγονείας Ἰωακείμ, Χίου Κωνσταντίνου, Μαρωνείας Νικολάου, Καστορίας Γερμανοῦ, Γρεβενῶν Ἀγαθαγγέλου, Δρυϊνουπόλεως Λουκᾶ καὶ Λέρου καὶ Καλύμνου Γερμανοῦ, τῶν ἰδρυτῶν τοῦ Συσσιτίου καὶ πλήθους λαοῦ⁽¹⁾.

Μετὰ ἐν ἔτος, ἦτοι τῇ 23^ῃ Σεπτεμβρίου, ἡμέρα

(1) Ἐκκλησ. Ἀλήθεια Σεπτεμβρ. 1907.

Κυριακῇ, 1908, ὁ ἀοίδιμος Πατριάρχης ἐν συνοδείᾳ τῶν μητροπολιτῶν Προύσης Δωροθέου, Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης Ναθαναήλ, Διδυμοτείχου Φιλαρέτου, Σωζοαγαθουπόλεως Δωροθέου καὶ Λέρου καὶ Καλύμνου Γερμανοῦ καὶ τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Ὁρους Σινᾶ καὶ Ἁγίου Ὁρους, μετὰ τὴν ἐν τῷ ναῷ χοροστασίαν ἠυλόγησε τὰ ἐγκαίνια τοῦ νεοδημητίου Συσσιτίου, τελέσας ἐν αὐτῷ τὸν νενομισμένον ἀγιασμόν, καὶ εὐλογήσας ἀκολουθῶς τὸ πρῶτον παρατεθὲν εἰς τοὺς ἀπόρους μαθητὰς καὶ μαθητρίας γεῦμα (1).

Ἄτυχῶς ἡ πρὸ ἐξαετίας ἐπισυμβᾶσα πυρκαϊά, καταστρέψασα μέγα μέρος τοῦ κτιρίου, ἀνέστειλε τὴν φιλάνθρωπον δρᾶσιν τοῦ μοναδικοῦ τούτου παρ' ἡμῖν Ἰδρύματος. Ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἡ φιλογένεια καὶ ἡ εὐσέβεια τῶν ἐπιζώντων μελῶν τοῦ περιφανοῦς οἴκου τῶν Εὐγενιδῶν, θὰ συνεχίσῃ τὸν εὐεργετικὸν προορισμὸν τοῦ Ἰδρύματος.

(1) Ἐκκλ. Ἀλήθεια, Σεπτέμβρ. 1907.

Ἡ ΕΠΙ ΤΗ ΠΕΝΤΗΚΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΙ ΕΠΙΣΚΕΥΑΣΑΣΑ ΚΑΙ ΕΣΦΡΑΙΣΑΣΑ ΤΟΝ ΝΑΟΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ



Ν. ΠΙΣΤΟΦ
ΑΝ. ΠΕΡΣΕΙΔΗΣ
Ν. ΚΟΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ
Γ. ΜΟΥΡΑΤΙΑΔΗΣ
Ν. ΤΣΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ
Β. ΑΦΕΝΤΟΥΛΗΣ
Γ. ΣΤΑΥΡΙΑΔΗΣ

Γ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΓΓΡΑΦΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ
✱ ✱ ✱ ✱ ✱ ΝΑΟΝ ✱ ✱ ✱ ✱ ✱

Γ'

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΓΓΡΑΦΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΝΑΟΝ

Αΐτησις Α'

Παν. Δέσποτα καὶ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος,

Οἱ εὐσεβάστως ὑποφαινόμενοι Ὁρθόδοξοι ἐνοριῖται Σταυροδρομίου, τέκνα εὐπειθέστατα τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, τὸ ἀνεκαθεν εἰς ταφήν τοῖς Ὁρθοδόξοις διωρισμένον κατὰ τὸ Ταξίμιον μέρος, ἐπιθυμοῦντες νὰ ἀπαλλάξωσι τῆς περιστοιχισάσης αὐτὸ συμπυκνώσεως τῶν ἐργαστηρίων καὶ συμφορήσεως ἀλόγων ζώων καὶ ἀμαξῶν, καὶ παντοίας ἄλλης βεβηλώσεως, καταστήσωσι δὲ αὐτὸ ἤσυχον καὶ εὐπρεπὲς κοιμητήριον, ἅπαντες γνώμη μᾶ ἀπεφάσισαν νὰ περιτειχίσωσιν αὐτὸ πανταχόθεν, ἀνεγείρωσι δὲ εἰς τὸ οἰκόπεδον τοῦ παλαιοῦ νοσοκομείου κατάστημα ἀρμόδιον εἰς περίθαλψιν ἀπόρων καὶ ὀρφανῶν μάλιστα παιδῶν, ἅτινα τὸν μέγιστον διατρέχουσι κίνδυνον ἐν τῇ συμπύκνῳ ταύτῃ συνοικίᾳ.

Ἐπὶ τούτῳ οὖν ἐξαιτοῦνται τὴν νενομισμένην ἐκκλησιαστικὴν ἄδειαν παρὰ τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος καὶ τῆς περὶ Αὐτὴν Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, ἵνα ἀρχίσωσι ὅσον οὕτω τὸ ἀναγκαῖον καὶ θεάρεστον τοῦτο ἔργον. Ἐξαιτοῦνται δὲ τὰς Ὑμετέρας εὐχάς.

Ἐν Σταυροδρομίῳ, τῇ 13 Μαΐου 1857.

Οἱ ἐνοριῖται

Σ. ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗΣ	Μ. ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗΣ
Ζ. ΣΤ. ΣΚΥΛΙΤΖΗΣ	Ζ. Μ. ΣΚΥΛΙΤΖΗΣ
Α. ΝΟΜΙΚΟΣ	Μ. ΠΑΣΠΑΛΛΗΣ
Σ. ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ	Γ. Μ. ΓΑΛΑΤΗΣ

Ἀἴτησις Β'

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Τὴν Ὑμετέραν Θειοτάτην Παναγιότητα ταπεινῶς προσκυνοῦντες οἱ ὑποφαινόμενοι Ἐφοροεπίτροποι καὶ Ἐνορίται τῆς Συνοικίας Βέηογλου, ἀνηγγείλαμεν χθὲς διὰ τοῦ Μουχτάρη μας εἰς τὴν Παναγιότητα καὶ τὴν περὶ Αὐτὴν Ἁγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνοδον, ὅτι διάφοροι ἔργαται ἤρξαντο ἀπὸ χθὲς σκάπτοντες τὰ κατὰ τὸ Ταξιμίον κοιμητήρια τοῦ Γένους καὶ ρίπτοντες ἔνθεν κακεῖσε τὰ τῶν τεθνεώτων συναδέλφων μας ὀστέα, ὥστε καὶ αὐτοὺς τοὺς ἀλλοεθνεῖς συγκινεῖσθαι τὴν καρδίαν, διὰ τὴν περιφρόνησιν, ἣτις γίνεται εἰς τὰ ἱερὰ κοιμητήριά μας, καὶ διὰ τὴν ἐκ μέρους τοῦ Γένους μας ἀδιαφορίαν. Βλέποντες οὖν σήμερον οἱ ὑποφαινόμενοι δοῦλοι Τῆς ἐξακολουθεῖν τὸ κακόν, μὲ ὅσῃ ἔνεστιν ὀρμὴν καὶ ταχύτητα καὶ ἐναντίον τοῦ Νιζαμίου κινδυνεύειν ἀφαιρεθῆναι περὶ τοὺς 4000 πήχεις ἐκ τῆς γῆς τῶν κοιμητηρίων, πρὸς δὲ βλέποντες μὲ λύπην μας ἀρπάζεσθαι τὰς ἀνακαλυπτομένας ἐν τῇ σκαπτομένῃ γῇ πέτρας τῶν μακαρίων, ἐξ' ὧν μία πέτρα μὴ ἀρπαγεῖσα εἰσέτι ἔχει τὴν ἐπιγραφὴν «Ἐνθάδε κεῖται δοῦλος τοῦ Θεοῦ Ἀβραάμ Κόνιαλης 1745/3 κρίνομεν χρέος μας ἱερώτατον νὰ καθυποβάλωμεν ταῦτα πάντα καὶ διὰ τῆς παρουσίας μας ταπεινοτάτης ἀναφορᾶς ὑπ' ὄψιν τῆς Ὑμ. Θ. Παναγιότητος, καὶ τῆς περὶ Αὐτὴν Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, παρακαλοῦντες ὅπως φροντίσητε ὅσον τάχος, εἰ δυνατόν αὐθημερόν, νὰ θεραπεύσητε τὸ κακόν, τὸ ὄνειδος ὅπερ γίνεται εἰς τὸ ἔθνος μας, τὴν περιφρόνησιν ἣτις γίνεται εἰς τοὺς καθιερωμένους τόπους μας.

Ἐν Ταξιμίῳ, τῇ 26 Μαΐου 1857.

Οἱ Ἐφοροεπίτροποι

Γ. Μ. ΓΑΛΑΤΗΣ

Γ. ΦΩΤΙΑΔΗΣ

ΣΤ. ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗΣ

ΙΟΥΔ. ΚΑΠΛΑΝΟΓΛΟΥΣ

Ἀἴτησις Γ'

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Τὴν Ὑμετέραν Θ. Παναγιότητα ταπεινῶς προσκυνοῦντες οἱ ὑποφαινόμενοι Ἐφοροεπίτροποι καὶ Ἐνορίται τῆς συνοικίας Βέηογλου ἐξεθέσαμεν εἰς τὴν Ὑμ. Θ. Παναγιότητα καὶ τὴν περὶ Αὐτὴν Ἁγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνοδον, δι' ἀναφορᾶς μας τῇ 26ῃ Μαΐου, τὴν εἰς τὰ ἱερὰ κοιμητήριά μας γεγεννημένην καταφρόνησιν, καὶ τὴν καθυστέρησιν 4000 περίπου πήχεων τόπου, ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν οὐδὲν εἶδαμεν μέχρι σήμερον ἀποτελεσματῆς ἀναφορᾶς μας. Ἦδη δὲ ἐκρίναμεν ἱερώτατον χρέος νὰ καθυποβάλωμεν ὑπ' ὄψιν τῆς Ὑμετέρας Θ. Παναγιότητος καὶ τῆς περὶ Αὐτὴν Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, διὰ τῆς παρουσίας ταπεινοτάτης ἀναφορᾶς μας, ὅτι διάφοροι ἔργαται ἤρξαντο ρίπτειν πέτρας ἐπὶ σκοπῶ τοῦ νὰ κτίσωσι τεῖχος, ὥστε κινδυνεύειν ἤδη καὶ τὸ ὀλικόν τῆς ἰδιοκτησίας τοῦ τόπου παρακαλοῦμεν οὖν εὐσεβᾶστως τὴν Ὑμ. Θ. Παναγιότητα, καὶ τὴν περὶ Αὐτὴν Ἁγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνοδον, νὰ ἐμβλέψητε εἰς τὸν ἐπικείμενον τῇ ἰδιοκτησίᾳ ἡμῶν κίνδυνον καὶ προλάβητε ὅσον τάχος τὸ κακόν διὰ Πατριαρχικοῦ Τακτικίου ἐντόνου, καὶ λάβητε τὴν ἀδειαν τοῦ ν' ἀρχίσῃ τὸ ἔθνος τὸ περιτείχισμα τοῦ ἱεροῦ Κοιμητηρίου μας.

Βέηογλου, τῇ 2 Ἰουνίου 1857.

Οἱ ΕΦΟΡΟΕΠΙΤΡΟΠΟΙ ΚΑΙ ΕΝΟΡΙΤΑΙ

**

Ἀἴτησις Δ'

Τὴν Ὑμ. Θ. Π. ταπεινῶς προσκυνοῦμεν,

Πρὸς τίνα ἄλλον, Παναγιώτατε Δέσποτα, χρεωστεῖ ἅπανα ἡ συνοικία Βέηογλου, νὰ ἐκθέσῃ καὶ διὰ τρίτην ἤδη φορὰν τὸ κατεπεῖγον τῆς ἀνάγκης τοῦ νὰ περιτειχισθῶσιν τὰ κοιμητήριά μας καὶ τὸν ἐπικείμενον κίνδυνον τοῦ νὰ ἀφαιρεθῇ ἐκ τῆς γῆς τοῦ Κοιμητηρίου μας 4000 πήχ., εἰ μὴ εἰς τὴν Ὑμετέραν Θ. Παναγιότητα, εἰς ἣν σύμπαν τὸ Γένος, ψήφῳ καὶ δοκιμασίᾳ ἐνεπιστεύθη τὰς ἡγίας αὐτοῦ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου; Πλήθος ἄπειρον ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν ἤλθον ἐκ νέου σήμερον εἰς τὸ Ἐπιτροπικόν τῆς Ἐκκλησίας τῶν Εἰσοδίων κατάστημα, μετὰ φωνῶν καὶ κραυγῶν ζητοῦντες τὸ περιτείχισμα τῶν μνημάτων

τῶν προγόνων των, παραπονούμενοι πικρῶς διὰ τὴν ἀργοπορίαν καὶ ὁμοφώνως κραυγάζοντες, ὅτι πάντες ἀποφασισμένοι εἰσὶ νὰ συνάξουν τὰ ὄστέα τῶν τεθνεώτων συναδελφῶν των, καὶ συνοδευόμενα μετ' ἀναφορᾶς των, νὰ παρουσιάσωσιν αὐτά, εἰς τὸ μόνον αὐτῆς μένον καταφύγιον, εἰς αὐτὴν τὴν Εὐσπλαχνικωτάτην ἔποψιν τοῦ Γαληνοτάτου, Εὐσπλαχνικωτάτου καὶ Εὐεργετικωτάτου Ἐπιτομῆς Σουλτάν Ἀμπουλ Μετζήτ Ἐφέντη. Παν. Δ. καὶ Ἀ. καὶ Ἰ. Σύνοδος, ὅποια Ἰερότης ἠμπορεῖ νὰ μείνη εἰς τὸ νεκροταφεῖον μας, καὶ ποῖον σέβας δύναται νὰ διατηρηθῇ εἰς αὐτοὺς τοὺς ἱεροὺς τόπους μας, ὅταν καταντήσουν νὰ βεβηλῶνται πᾶσαν στιγμὴν, γενόμενα ἐστία διηνεκῶν μολυσμῶν, ὑπὸ τὴν διάθεσιν τοῦ τυχόντος διαβάτου; μήτοι οὐκ ἔχομεν πρόσφατον παράδειγμα τοὺς Ἀρμενίους, οἵτινες περιετείχισαν ἐσχάτως τὰ παρακείμενα τοῖς ἡμετέροις Κοιμητηρίοις μνημεῖα των; Οἱ ὑποφαινόμενοι Ἐφοροὶ καὶ κάτοικοι τῆς Συνοικίας Βέηογλου ἀνεχαιτίσαμεν μὲν πρὸς τὸ παρὸν τὴν ἀνέκφραστον ὀρμὴν καὶ ζῆλον τῶν συναδελφῶν μας ἐνοριτῶν, νομίζομεν δὲ χρέος μας Ἰερώτατον νὰ ἐκθέσωμεν ταῦτα πάντα ὑπ' ὄψιν τῆς Ὑμ Θ. Π. καὶ τῆς περὶ Αὐτὴν Ἀ. καὶ Ἰ. Σ. ἐκλιπαροῦντες ὅπως ἀναμετρήσῃ ὑπὸ σπουδαιοτέραν ἔποψιν τοὺς οἰκτροὺς γογγυσμοὺς τοῦ ποιμνίου της, καὶ μὴ ἀναδεχόμενοι οὐδεμίαν διὰ τὸ μέλλον εὐθύνην, ὡς τρίτην ἤδη φορὰν ἐκπληρώσαντες τὸ ἡμέτερον χρέος.

Τῆ 25 Αὐγούστου 1857.

Τῆς Ὑμ. Θ. Π. εὐπειθέστατα τέκνα

ΟΙ ΕΦΟΡΟΕΠΙΤΡΟΠΟΙ

ΤΟ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΝ ΤΟΥ ΠΑΡΕΚΚΛΗΣΙΟΥ

Πρὸς τὴν Σεβαστὴν Ἐφοροεπιτροπὴν τῆς Ἱερᾶς Ἐκκλησίας τῶν Εἰσοδίων.

Ἐντιμοὶ Κύριοι,

Οἱ ὑποφαινόμενοι κάτοικοι τῆς Ἐνορίας ταύτης, πρὸ καιροῦ συναισθανόμενοι τὴν ἀνάγκην μιᾶς μικρᾶς Ἐκκλησίας κατὰ τὴν συνοικίαν τοῦ Ταξιμίου, ὅπου ἕνεκα τῆς ἀποστάσεως τῆς τοποθεσίας ἀπὸ τὰς δύο Ἐκκλησίας τῆς ἐνορίας μας ὁ ἐκκλησια-

σμός τῶν γειτνιαζουσῶν συνοικιῶν ἀποκαθίσταται δυσκολώτατος, μετὰ πολλὰς ἀμοιβαίας συνεντεύξεις καὶ συνδιασκέψεις, ἀνελάβομεν τὸν σκοπὸν οἰκοδομῆς μιᾶς τοιαύτης Ἐκκλησίας, ἢ μᾶλλον παρεκκλησίου, ἐντὸς τοῦ περιβόλου τοῦ ἡμετέρου Ἐθνικοῦ Νεκροταφείου κατὰ τὸ Ταξιμίον. Ἐνῶ δὲ κατεγινόμεθα συσχεπτόμενοι περὶ τῆς προσφοροτέρας πραγματοποιήσεως τοῦ κοινωφελοῦς τούτου σχεδίου, πολλοὶ ἐξ ἡμῶν φιλοτιμία καὶ θεαρέστῳ ζήλῳ κινούμενοι καὶ θεωροῦντες μετ' ἀγανακτήσεως τὸν ἐξευτελισμὸν καὶ τὴν καταφρόνησιν τῶν ἐκεῖσε μνημάτων μας ὅπου τὰ ὄστέα γονέων, ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν μας ἔκειντο ὑπὸ τὸν βόρβορον καὶ κόπρον ἀκαθάρτων ζώων, ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ τούτου περιβόλου συναγελαζομένων, θεία συνάρσει, συνδρομῇ δὲ καὶ ἐργασίᾳ διαφόρων χριστιανῶν συνεπλήρωσαν τὸ ἡμιτελὲς λιθόκτιστον περιτείχισμα τοῦ εἰρημένου Νεκροταφείου, καὶ ἤδη περιεστάλη ὁπωσοῦν ἢ πρὸ πολλῶν ἐτῶν διαρκέσασα ἐλεεινότης καὶ κατάχρησις. Ἐκτοτε διαδιδόμενου μεταξὺ ἡμῶν τοῦ δικαίου ζήλου ὑπὲρ τῆς οἰκοδομῆς παρεκκλησίου ἐν τῷ διαληφθέντι ἱερῷ περιβόλῳ, φιλοτίμῳ δαπάνῃ διαφόρων εὐδιαθέτων ἀδελφῶν χριστιανῶν, ἀπεφασίσσαμεν νὰ συστήσωμεν ἐπὶ τούτῳ εἰδικὴν ἀδελφότητα συνδρομητῶν, διὰ τῆς φροντίδος καὶ ἐπιστάσεως τῶν ὁποίων νὰ συλλεχθῇ ἔρανος προαιρέσεως τοῦ ἀπαιτουμένου χρηματικοῦ ποσοῦ πρὸς ἔναρξιν καὶ ἀποπεράτωσιν τοῦ θεαρέστου τούτου ἔργου.

Συστηθείσης λοιπὸν τῆς ἀδελφότητος ταύτης ἀνέλαβον προσωρινῶς τὴν φροντίδα τῆς συνάξεως συνδρομῶν οἱ ἐφεξῆς συνάδελφοι, οἱ κ. Γ. Παντζίρης, Ἀντώνιος Ἰωαννίδης, Ἀργύρης Φωτιάδης, Α. Αὐγερινός, Κ. Χρηστίδης, Νικόλαος Καρπούζης, Ἀνέστης Ταστοῆς, Κωνσταντῖνος Ἰακωβίδης, καὶ οὕτω μετὰ χαρᾶς προφανοῦς παρατηροῦμεν τὴν πιθανότητα τῆς εὐχεροῦς εὐοδώσεως τοῦ θεαρέστου σκοποῦ μας, καθότι ἐν διαστήματι ὀλίγου καιροῦ αὐτοπροαιρέτως, καὶ πραγματικαί συνδρομαὶ ἐσνάχθησαν ἤδη περὶ τὰς 150 λ. ἐνῶ ταυτοχρόνως ἔχομεν τὴν διαβεβαίωσιν ἐκ μέρους πολλῶν ἀξιολίμων συνενοριτῶν μας, ὅτι θέλουν συμβοηθῆσαι ἡμῖν καὶ δι' ἀτομικῆς ἐπιροῆς των, καὶ διὰ τῆς χρηματικῆς βοήθειάς των, καὶ τῆς συμπράξεώς των, ὑπὲρ τῆς ἀποπερατώσεως τοῦ ἔργου.

Ἦδη λοιπὸν σχηματισθέντος τοῦ ὕλικου τούτου καὶ ἠθικοῦ πυρῆνος, δὲν ὑπολείπεται εἰμὴ πρῶτον νὰ ἐπικαλεσθῶμεν τὴν ἐξ ὕψους δύναμιν καὶ ἀντίληψιν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ μετὰ ταῦτα τὰς εὐχὰς τῆς Αὐ-

τοῦ Παναγιότητος, τοῦ τρισεβιάστου καὶ προσκυνητοῦ ἡμῶν Πατριαρχοῦ Β' Ἰωακείμ, ἐπομένως δὲ νὰ ζητήσωμεν διὰ τῆς Πατριαρχικῆς ἐπεμβάσεως τῆς Α. Θ. Π. τὴν ἔκδοσιν Αὐτοκρατορικοῦ Φιρμανίου, ἐπιτρέποντος τὴν οἰκοδομὴν παρεκκλησίου ἐν τῷ εἰρημένῳ περιβόλῳ τοῦ ἡμετέρου Ἐθνικοῦ Νεκροταφείου κατὰ τὸ Ταξίμιον, τὰ δὲ λοιπὰ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἔργου τούτου ἀναδέχεται ἢ ἐπὶ τούτῳ συσταθεῖσα Ἀδελφότης.

Ἄλλ' ἐπειδὴ ἅπασα ἡ ἐνορία, κατὰ τὴν ἀνέκαθεν ἐπικρατοῦσαν τάξιν, ὡσάκις πρόκειται λόγος περὶ ἐκκλησιαστικῶν υποθέσεων, ἢ περὶ ἄλλου οἰουδήποτε ἐνοριακοῦ σχεδίου, ἀναγνωρίζει ὡς κέντρον, καὶ ὡς ὑπερτάτην ἐνοριακὴν ἀρχήν, τὴν Ἐπιτροπὴν τῆς Ἐκκλησίας τῶν Εἰσοδίων, ὑπέκοντες καὶ ἡμεῖς εἰς τὴν καθιερωθεῖσαν ταύτην τάξιν, κρίνομεν χρέος μας νὰ ἀναφέρωμεν ταῦτα πάντα πρὸς τὴν σήμερον ἐν ἐνεργείᾳ Σεβαστῆν Ἐφοροεπιτροπὴν, παρακαλοῦντες αὐτήν, ὅπως δι' ἐπισήμου ἀναφορᾶς τῆς πρὸς τὴν Α. Π. καὶ καθ' ὃν ἐγκρίνει προσφορῶτερον τρόπον, προκαλέσει ἐν πρώτοις τὴν ἄδειαν τῆς Α. Π. καὶ ἐπομένως τὴν διὰ πατριαρχικοῦ Τακτικίου ἔκδοσιν Αὐτοκρ. Φιρμανίου διὰ τὴν προτιθεμένην Οἰκοδομήν.

Πρὸς διευκρίνησιν δὲ τῆς προθέσεως τῆς Ἀδελφότητος, καὶ πρὸς ἀποφυγὴν παντὸς πνεύματος διαιρέσεως, ἢ κακῆς συνεννοήσεως, κρίνομεν καλὸν νὰ ὑποδείξωμεν ἐνταῦθα τοὺς ὅρους, ὑφ' οἷς καθυποτάσσομεν τὴν πρόοδον καὶ συντήρησιν τῆς νεοκτισθησομένης Ἐκκλησίας.

Α'. Ἡ συστηθεῖσα Ἀδελφότης ἀναδέχεται, ὡς εἴρηται, τὴν ἔναρξιν καὶ διεκπεραίωσιν τοῦ ἔργου, ὑποσχομένη ἕξ ἰδίας αὐτῆς φροντίδος καὶ ἐπιστασίας νὰ συλλέξῃ δι' αὐτοπροαιρέτων συνδρομῶν, ὅλον τὸ ἀναγκαῖον ἐπὶ τούτοις χρηματικὸν ποσόν, χωρὶς ποσῶς νὰ ἐπιζητηθῇ τὴν βοήθειαν τοῦ Ταμείου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Παναγίας, ἀλλὰ νὰ διεξαγάγῃ καὶ κορυφώσῃ τὸ ἔργον ὅπως δύναται διὰ προαιρετικῶν συνδρομῶν τῶν χριστιανῶν.

Β'. Ἀφ' οὗ, θεία συνάρσει, καὶ δι' εὐχῶν τῆς Α. Π. διεκπεραιωθῇ τὸ εἰρημένον Ἱερὸν Οἰκοδόμημα, τὸ ὁποῖον θέλει σεμνύνεσθαι ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου, νὰ μένη ἀείποτε ἡ ἐκκλησία αὕτη ἀδιάσπαστος καὶ ἀδιαχώριστος ἀπὸ τὴν Κεντρικὴν Ἐκκλησίαν τῆς Παναγίας, ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐποπτείαν τῆς κατὰ καιρὸν Κεντρικῆς Ἐφοροεπιτροπῆς, προσδιοριζομένου μόνον κατ' ἔτος καὶ κατ' εἰθισμένην τάξιν τοῦ ἀναγκαίου προσώπικοῦ Ἐπιτρόπου

διὰ τὴν ἐσωτερικὴν αὐτῆς οἰκονομίαν καὶ χρηματικὴν διαχείρισιν, οἷον ἐνὸς Καψιμάλη, ἐνὸς γραμματέως καὶ τοῦ ἀναγκαίου ἀριθμοῦ Παγκρατζήδων, ἀπαρλλάκτως καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ σύστημα τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης, καὶ ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ὅρους, καθιερωθησομένους ὡσαύτως δι' εἰδικοῦ Πατριαρχικοῦ Σιγίλλιδου Γράμματος. Ἐπικαλούμενοι τοίνυν καὶ τὰς εὐχὰς τῆς Ἐντίμου Ἐφοροεπιτροπῆς, πρὸς δὲ καὶ τὰς ἀτομικὰς ὑμῶν προαιρετικὰς συνδρομὰς καὶ τὴν βοήθειαν τῆς προσωπικῆς ὑμῶν ἐπιτροπῆς καὶ συμπράξεως, εὐελπίζομεθα ὅτι δὲν θέλετε μᾶς ἀπαξιῶσει καὶ τῶν συνετῶν συμβουλῶν σας, ὑπὲρ τῆς αἰσίας διεκπεραιώσεως τοῦ κοινωφελοῦς τούτου ἔργου, ὅπως ἐσαεὶ μνημονεύονται τὰ ὀνόματα τῶν εἰς τὸ Ἱερὸν Οἰκοδόμημα συνεισενεγκόντων διὰ τοῦ «Αἰωνία ἡ μνήμη τῶν κτιτόρων τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας ταύτης» ὅπερ ἐστὶν ἡ θυμηδεστέρα ἀνταμοιβὴ τῶν κοπιόντων καὶ δαπανώντων εἰς τοιαῦτα θεάρεστα ἔργα⁽¹⁾.

Ἐν Σταυροδρομίῳ τῇ 26 Ἰουνίου 1861.

ΟΙ ΕΝΟΡΙΑΙ

**

Ἀΐτησις Ε'

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Οἱ ὑποφαινόμενοι Ἐφοροεπίτροποι τῆς ἐν Σταυροδρομίῳ Ἱερᾶς Ἐκκλησίας τῶν Εἰσοδίων τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, σπεύδομεν διὰ τῆς παρουσίας ἡμῶν ταπεινῆς ἀναφορᾶς, νὰ θέσωμεν εὐσεβᾶστος ὑπ' ὄψιν τῆς Ὑμετέρας Θ. Π. ὅτι λαβόντες μετὰ πολλῶν συνανοητικῶν μας ὑπὸ σοβαρὰν σκέψιν τὸ ἀντικείμενον τῆς προλαβούσης ἡμῶν ἀναφορᾶς ὑπὸ ἡμερομηνίαν 5 Αὐγούστου ἀφορώσης τὴν Οἰκοδομὴν νέας Ἐκκλησίας, ἐντὸς τοῦ περιβόλου τοῦ κατὰ τὸ Ταξίμιον ἡμετέρου Ἐθνικοῦ Νεκροταφείου, περὶ ἧς ἐγένετο λόγος ἱκανὸς καὶ ἐνώπιον τῆς Ὑμετ. Π. ὅτε ἠὺδόκησε νὰ καθωραΐσῃ τοσοῦτον μεγαλοπρεπῶς διὰ τῆς

(1) Τὸ ἔγγραφον τοῦτο ὑποβληθὲν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα καὶ ἐγκριθέν, ἀπετέλεσεν, οὕτως εἰπεῖν, τὸ καταστατικὸν τοῦ ναῦδριου.

παρουσίας της τὴν ἐπέτειον ἱερὰν πανήγυριν τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας, ἐσκέφθημεν σὺν τοῖς ἄλλοις ὅτι, ἐπειδὴ κατὰ τὴν συνοικίαν ἐκείνην τοῦ Ταξιμίου, ἕνεκα τοῦ ὀσημέραι αὐξάνοντος πληθυσμοῦ, ἡ ἀνάγκη προχείρου ἱερατικῆς ὑπηρεσίας κατέστη ἀναπόφευκτος, ἵνα μὴ παραπονῶνται οἱ ἐκεῖσε περιοικοῦντες Ὀρθόδοξοι ἀδελφοὶ ἡμῶν χριστιανοί, στερούμενοι τῶν ἀπαιτουμένων ἁγιασμῶν καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν παραμυθιῶν, ἐν ὧραις μάλιστα κατεπειγούσης ἀνάγκης, καταντᾶ ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ ὅπως ἐπὶ τοῦ παρόντος οἰκοδομηθῆ ἐκ τῶν ἐνόντων χρηματικῶν πόρων ἐν τῷ εἰρημένῳ περιβόλῳ μικρὰ ξυλίνη καλύβη (παράγκα) ἢ οἰκίσκος, ἐν ᾗ νὰ ἐδρεύωσι διαρκῶς εἷς ἢ δύο ἱερεῖς τῆς ἐνορίας μας, μεθ' ἑνὸς ἢ δύο ἐκκλησιαστικῶν ὑπαλλήλων, καὶ νὰ ἐκπληρῶσι προχείρως τὰς κατεπειγούσας θρησκευτικὰς ἀνάγκας τῆς ἐκεῖσε ὀρθοδόξου συνοικίας, καὶ τοῦτο ἄχρις ὅτου διὰ τῶν θεοπειθῶν εὐχῶν τῆς Ὑμ. Π. πραγματοποιηθῆ κατὰ τὴν κοινήν ἀπάντων ἡμῶν ἔφρασιν τὸ ἀποφασισθὲν σχέδιον οἰκοδομῆς νέας λιθοκτίστου Ἐκκλησίας.

Τὴν πρόθεσιν ταύτην καθυποβάλλοντες ταπεινῶς εἰς τὴν σοφὴν ἔγκρισιν τῆς Ὑμετέρας Θ. Π. καὶ εὐελπιστοῦντες ὅτι ἐν τῇ ὑψηλῇ Αὐτῆς συνέσει θέλει ἐπιδοκιμάσει τὸ συντηρητικὸν πνεῦμα τῆς τροποποιήσεως ταύτης, ἔξαιτούμεθα τὴν ὑπὲρ τῆς ἐκτέλεσεως τοῦ σχεδίου τούτου ἀπαιτουμένην ἄδειαν. Ἀπεκδεχόμενοι δὲ τὰς Παναγίας καὶ θεοπειθεῖς εὐχὰς τῆς Ὑμ. Θ. καὶ Προσκ. Παναγιότητος, διατελοῦμεν ταπεινοὶ δούλοι καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ πειθήνια.

Ἐν Σταυροδρομίῳ τῇ 24 Δεκεμβρίου 1861

Οἱ Ἐφοροεπίτροποι τῆς Ἐκκλησίας τῶν Εἰσοδίων

Κ. ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗΣ
ΑΡΙΣΤ. ΜΠΑΛΑΤΖΗΣ
ΑΝΤ. ΒΛΑΣΤΟΣ
Ν. Γ. ΠΑΣΠΑΤΗΣ
Κ. ΚΕΣΑΝΛΗΣ
Δ. ΠΑΣΠΑΛΛΗΣ

* *

Τὸ Φερμάνιον τοῦ Ναοῦ (1)

Πρὸς τὸν ἔνδοξόν μου Βεζύρην Μεχμέτ Ἐμὶν Πασᾶν, Μουσίρη τῆς Ἀστυνομίας τῆς Πρωτευούσης μου, κάτοχον τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ μου παρασήμου τοῦ Μετζηδιέ Α' τάξεως. Πρὸς τὸν ἐκ τῶν ἐν τέλει τῆς Ὑψηλῆς Αὐτοκρατορίας, Μαχμούδ Σερβέτ Ἐφένδην, Πρόεδρον τῆς Δημορχίας τοῦ Ἐκτου Τμήματος, κάτοχον τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ μου παρασήμου Μετζηδιέ Β' Τάξεως, καὶ πρὸς τὸν Σεβάσμιον Ἱεροδικαστὴν τοῦ Γαλατᾶ.

Ἐστω γνωστὸν πᾶσιν ὑμῖν, ὅτι ἐπὶ τῇ (αἰτήσει) ἐκθέσει τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου (Ροῦμ Πατριγί) δι' ἧς ἐκτίθησιν ὅτι ἐπειδὴ καὶ ἀναλόγως τῆς πληθύσεως τῶν Ὀρθοδόξων κατοίκων τοῦ Πέραν, οἱ ἤδη ἐνυπάρχοντες δύο Ναοὶ καθίστανται ἀνεπαρκεῖς, οἱ εἰρημένοι κάτοικοι ἐξητήσαντο τὴν Αὐτοκρατορικὴν μου ἄδειαν πρὸς ἀνέγερσιν νέου Ναοῦ ἐπὶ ἐπιφανείας 40 πήχεων μήκους καὶ 25 πλάτους καὶ 15 ὕψους, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἀρχαίου Νεκροταφείου τῶν Ὀρθοδόξων κειμένου ἀπέναντι τοῦ Ταξιμίου. Παραχωρηθείσης τῆς Αὐτοκρατορικῆς μου ἀδείας ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ Διβανίου τὸ παρὸν μου Αὐτοκρατορικὸν Διάταγμα διὰ τὴν ὡς ἄνω ἀνέγερσιν τοῦ εἰρημένου Ναοῦ.

Ὑμεῖς, Ὑπουργέ, (Μουσίρη), Πρόεδρε (Ρεΐζη) καὶ Ἱεροδικαστά, προσέξατε ἵνα μὴ λάβωσι χώραν ἐναντιώσεις καὶ προσκόμματα εἰς τὴν ἀνέγερσιν τοῦ εἰρημένου Ναοῦ, καὶ ἵνα μὴ γίνῃ καμμία ὑπέρβασις εἰς τὴν ὀρισθεῖσαν ἐπιφάνειαν τῶν 40 πήχ. μήκους καὶ 25 πλάτους καὶ 15 ὕψους, καὶ ἵνα μὴ δοθῇ ἐπὶ τούτῳ εἰς οὐδένα οὐδ' ὀβολός, προφυλαττόμενοι καὶ ἀποφεύγοντες πᾶν τούναντίον εἰς τοὺς ἄνω ὄρους.

Τμῆμα τῆς Ὑψηλῆς Βεζυρίας

Τ. Σ.

Ὅτι ἀκριβὲς ἀντίγραφον

Γραφεῖον τοῦ Αὐτοκρ. Διβανίου.

(1) Ἐξεδόθη κατὰ μῆνα Ζιλκαδὲ 1281 Ἑγείρας, ἤτοι κατὰ Ἰανουάριον 1864.

Τὸ πρακτικὸν τῆς Ἰδρύσεως τοῦ Ναοῦ.

Σήμερον, 25 Ἀπριλίου ἐνεστῶτος ἔτους, ἡμέρα Κυριακῆ, Γενικῆς συγκροτηθείσης Συνελεύσεως, τῇ προσκλήσει τῆς ἐν ἐνεργείᾳ Ἐφοροεπιτροπῆς τῆς Ἱερᾶς Ἐκκλησίας τῶν Εἰσοδίων, ἐτέθη ὑπὸ σπουδαίαν συζήτησιν καὶ συνδιάσκεψιν τὸ ζήτημα τῆς ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ Ἐθνικοῦ Νεκροταφείου κατὰ τὸ Ταξιμίον νεοκτισθησομένης Ἐκκλησίας, ὡς καὶ οἱ θεμελιώδεις ὄροι, ἐπὶ τῶν ὁποίων συγκατατίθεται ἡ ἐνορία ὅπως ἀνεγερθῆ ἢ ἐν λόγῳ Ἐκκλησία, περὶ ἧς ὡς ἐπληροφορήθη, ἐλήφθη ἤδη ἢ ἀπαιτουμένη παρὰ τῆς Αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως, δι' ὑψηλοῦ Φιρμανίου ἄδεια, τῇ αἰτήσῃ τῆς Α. Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Κυρίου Σωφρονίου. Μετὰ πολλὰς καὶ διαφόρους συζητήσεις καὶ ἀναπτύξεις τοῦ σπουδαίου τούτου θέματος ὑπὸ διαφόρων συνενοριτῶν καὶ ἰδίως ὑπὸ τῆς Ἐφοροεπιτροπῆς τῆς Ἐκκλησίας τῶν Εἰσοδίων, ἣτις καὶ πολλάκις ἐμελέτησε τὸ ζήτημα καὶ μετὰ τῆς Ἐντίμου Ἐφορίας τῶν ἡμετέρων Ἐθνικῶν Νοσοκομείων, εἰδικὴν ἔλαβε συνεννόησιν, ἐφ' ᾧ καὶ συνέταξε σχέδιον ὄρων, ὑφ' οὓς μέλλει νὰ καθυποταχθῆ ἢ ἀνέγερσις τῆς εἰρημένης Ἐκκλησίας, ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ ἐν Ταξιμίῳ Ἐθνικοῦ Νεκροταφείου, ἢ συνέλευσις προέβη εἰς τὴν κατὰ ἄρθρον σύντονον συζήτησιν τῶν εἰρημένων ὄρων, τοὺς ὁποίους δι' ἀπολύτου πλειοψηφίας τροποποιήσασα παρεδέχθη ὡς ἐφεξῆς:

Ἄρθρον Α'. Ἡ ἐκ βάρθρον ἐγεγνησομένη Ἐκκλησία ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ ἡμετέρου Ἐθνικοῦ Νεκροταφείου, καθιερωθησομένη ἐπ' ὀνόματι τῆς Ἁγίας Τριάδος, νὰ συμμετέχη ἔσασι ὅλων τῶν προνομίων τῶν ἀνάκαθεν κερουγημένων εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῶν Εἰσοδίων, δυνάμει τοῦ Σιγιλλιώδους Γράμματος, ἐκδομένου κατὰ τὸ ἔτος 1807, ὑπὸ τοῦ ἀοιδίμου Πατριάρχου Κυρίου Γρηγορίου τοῦ Ε' καὶ ἐπικυρωθέντος ἐπισήμως κατὰ καιροὺς διὰ διαφόρων Πατριαρχικῶν Γραμμάτων.

Ἄρθρον Β'. Ἡ εἰρημένη Ἐκκλησία τῆς Ἁγίας Τριάδος νὰ λογίζεται πάντοτε προσηρτημένη καὶ συνηνωμένη εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῶν Εἰσοδίων, καὶ ἀδιαχώριστος καὶ ἀναπόσπαστος ἀπ' αὐτῆς, ὥστε νὰ θεωρῆται κλάδος αὐτῆς, ἢ μᾶλλον ὡς μέλος ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ σώματος, ὑπὸ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν τῆς κατὰ καιρὸν Ἐφοροεπιτροπῆς τῆς Ἐκκλησίας τῶν Εἰσοδίων, ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐποπτεῖαν τῆς ὁποίας θέλουν ὑπό-

κεισθαι οἱ κατ' ἔτος προσδιοριζόμενοι Ἐπίτροποι, διὰ τὴν ἐσωτερικὴν οἰκονομίαν καὶ συντήρησιν τῆς νεοκτισθησομένης Ἐκκλησίας.

Ἄρθρον Γ'. Ὁ προσδιορισμὸς τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς νεοκτισθησομένης Ἐκκλησίας τῆς Ἁγίας Τριάδος, θέλει γίνεσθαι διὰ πρακτικοῦ ἐν τῷ Ἐπιτροπικῷ δωματίῳ τῆς Ἐκκλησίας τῶν Εἰσοδίων ὑπὸ Γεν. Ἐνορ. Συνελεύσεως, κατὰ τὸν ἐν ἰσχύϊ κανονισμὸν τῆς ἐνορίας, τῇ προτάσει τῆς κατὰ καιρὸν Ἐφοροεπιτροπῆς τῆς Ἐκκλησίας τῶν Εἰσοδίων, ἢ δὲ Ἐπιτροπῇ αὐτῇ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἁγίας Τριάδος, θέλει συγκεῖσθαι ἐκ τεσσάρων μελῶν, ἀντιπροσωπευόντων τὴν Ἐπιτροπὴν τῆς Ἐκκλησίας τῶν Εἰσοδίων, ἕξ ὧν ἐν μέλος θέλει ἐκτελεῖ χρέη ταμίου, καὶ ἄλλο χρέη Γραμματέως, τὰ τέσσαρα δὲ ταῦτα μέλη ὁμοῦ θέλουν ἐκλέξει τοὺς λοιποὺς συνεπιτρόπους καὶ συμβουθοὺς εἰς τὴν ἐπιστάσιαν τῶν κηρίων καὶ τῶν δίσκων, καθὼς καὶ τοὺς ὑπαλλήλους τῆς Ἐκκλησίας.

Ἄρθρον Δ'. Ἡ Ἐπιτροπὴ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἁγίας Τριάδος φροντίζουσα διὰ τὴν εἴσπραξιν τῶν εἰσοδημάτων τακτικῶν τε καὶ τυχηρῶν, θέλει δίδει κατὰ τὴν λῆξιν ἐκάστου μηνὸς τακτικὴν σημείωσιν τῆς μηνιαίας ληψοδοσίας τῆς πρὸς τὴν Ἐφοροεπιτροπὴν τῆς Ἐκκλησίας τῶν Εἰσοδίων, καὶ μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν ἐξόδων, τὸ παρουσιαζόμενον περίσσευμα θέλει πληρῶνει εἰς τὸ Ταμεῖον τῆς Ἐκκλησίας τῶν Εἰσοδίων.

Ἄρθρον Ε'. Τόσον ὁ Ἀρχιερατικῶς Προϊστάμενος εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῶν Εἰσοδίων ὅσον καὶ οἱ λοιποὶ ἱερεῖς τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς ἐνορίας νὰ εἶνε κοινοὶ καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἁγίας Τριάδος, καὶ νὰ νέμονται συντροφικῶς τὰ ἱερατικὰ αὐτῶν εἰσοδήματα. Ὅσάκις δὲ ἡ χρεία τὸ καλέσῃ, κατ' ἐπισήμους ἡμέρας, ὁ ἀρχιερεὺς τῆς Ἐκκλησίας τῶν Εἰσοδίων θέλει ἱερουργεῖ καὶ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἁγίας Τριάδος, ἐν ἀνάγκῃ δὲ θέλει προσκαλεῖσθαι ἕξωθεν Ἀρχιερεὺς διὰ Πατριαρχικῆς ἐκδόσεως.

Ἄρθρον ΣΤ'. Εἰς τὴν κατὰ καιρὸν Ἐπιτροπὴν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἁγίας Τριάδος, δὲν ἐπιτρέπεται ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ νὰ συνομολογῆ δάνεια, ἀλλ' ὁσάκις ἤθελεν ἀναφανῆ τοιαύτη ἀνάγκη θέλει τὴν ἀναφέρει ἐμπεριστατωμένως εἰς τὴν κατὰ καιρὸν Ἐφοροεπιτροπὴν τῆς Ἐκκλησίας τῶν Εἰσοδίων, ἣτις ἂν ἐγκρίνη αὐτήν, προσκαλοῦσα γενικὴν Συνέλευσιν καὶ λαμβάνουσα καὶ τὴν γνώμην αὐτῆς, δι' ἐπισήμου πρακτικοῦ θέλει ἀποφασίζει περὶ τοῦ πρακτέου.

Ἄρθρον Ζ'. Συμφώνως μὲ τὴν γενομένην ἤδη συνεννόησιν μεταξὺ τῆς Ἐντίμου Ἐφορείας τῶν Ἐθνικῶν Νοσοκομείων καὶ τῆς Ἐφοροεπιτροπῆς τῆς Ἐκκλησίας τῶν Εἰσοδίων, μετὰ τὴν ἐγκαινίασιν τῆς νεοκτισθησομένης Ἐκκλησίας, ἐκ τῶν εἰσπραττομένων εἰσοδημάτων αὐτῆς θέλουν πληρῶνεσθαι εἰς τὸ ταμεῖον τῶν Ἐθνικῶν Νοσοκομείων, διὰ μὲν τὴν πρώτην πενταετίαν ἀνὰ γρόσια τρεῖς χιλιάδες (ἀριθ. 3000), μετὰ δὲ τὴν λῆξιν τῆς πρώτης πενταετίας ἀνὰ ἕξ χιλιάδες (ἀριθ. 6000) κατ' ἔτος, λόγῳ βοηθείας εἰς τὰ εἰρημένα Φιλανθρωπικὰ Καταστήματα.

Τοὺς ὅρους τούτους ἐν ἑπτὰ ἄρθροις ἐκτεθειμένους, ἐθεώρησεν ἡ Συνέλευσις ὡς βάσεις τῆς αἰτήσεως, ἣν ἡ Ἐφοροεπιτροπὴ τῆς Ἐκκλησίας τῶν Εἰσοδίων θέλει κάμει πρὸς τὴν Α. Θ. Π. τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην πρὸς ἔκδοσιν Σιγιλλώδους γραμματος ἐπικυρωτικοῦ τῆς προθέσεως ἀπάσης τῆς ἐνορίας κατὰ τὰ καθεστῶτα. Ἐπομένως ἡ συνέλευσις προβάσα εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν τεσσάρων μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς, διὰ τὸ πρὸς τὸ παρὸν ἐνυπάρχον παρεκκλήσιον τῆς Ἁγ. Τριάδος, ἐξελέξατο παμψηφεί ὡς τοιοῦτους τοὺς ἀξιοτίμους συνενορίτας μας κ. κ. Χαράλ. Στεφόπουλον, Μιχαὴλ Γκιώνην, Ἀντώνιον Ἰωαννίδην καὶ Γεώργ. Παντζίρη, τοῦ μὲν κυρίου Ἀντων. Ἰωαννίδου ἐκτελέσοντος χρέη Ταμίου, τοῦ δὲ κυρίου Χαράλ. Στεφοπούλου χρέη Γραμματέως.

Ἐπειδὴ δὲ διὰ τὴν οἰκοδομὴν τῆς νεοκτισθησομένης Ἐκκλησίας ἀπαιτεῖται ἡ εἰδικωτέρα ἐπιστάσις καὶ συντελεστικωτέρα φροντίς διὰ τὴν ἀνεύρεσιν πόρων καὶ διὰ τὴν εἰσπραξίν τῶν συνδρομῶν τῶν ἀδελφῶν χριστιανῶν, ἡ Συνέλευσις ἀνέθεσεν εἰς τὴν Ἐφοροεπιτροπὴν τῆς Ἐκκλησίας τῶν Εἰσοδίων ὅπως συνεννοουμένη μετὰ τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἁγ. Τριάδος προσδιορίσῃ εἰδικὴν Ἐπιτροπὴν ἐπὶ τῆς Οἰκοδομῆς ἕξ ὅσων μελῶν ἐκ τῶν ἐνοριτῶν μας θέλουν ἐγκρίνει ἀμφότεραι αἱ Ἐπιτροπαὶ καὶ ὑπὸ τοὺς ὅρους οὓς θέλουν θεωρήσει ὡς προσφορωτέρους διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ θεαρέστου τούτου ἔργου, ἣν ἅπανα ἡ ἡμετέρα Ἐνορία διακαῶς ἐπιθυμεῖ.

Ἐπειτα ἡ Ἐφοροεπιτροπὴ τῆς Ἐκκλησίας τῶν Εἰσοδίων θεωροῦσα ἐκ πείρας τὴν ἔλλειψιν, ἀλλὰ ταυτοχρόνως καὶ τὴν ἀνάγκην ἑνὸς γραπτοῦ Κανονισμοῦ, διαγράφοντος τὰ σχετικὰ χρέη καὶ καθήκοντα τοῦ τε Κλήρου καὶ τῆς Ἐφοροεπιτροπῆς αὐτῆς, καθὼς ἀκόμη καὶ αὐτῶν τῶν ὑπουργῶν καὶ ὑπαλλήλων τῆς Ἐκκλησίας, κανονισμὸν τοιοῦτον, ὅστις νὰ χρησιμεύσῃ ὡς

τύπος καὶ ὑπογραμμός, τόσον διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἐκκλησίας τῶν Εἰσοδίων, καθὼς καὶ τῶν λοιπῶν τῆς ἡμετέρας Ἐνορίας Ἐκκλησιῶν, ἐπρότεινε πρὸς τὴν συνέλευσιν νὰ προσδιορίσῃ τέσσαρα πρόσωπα ἐκ τῶν συνενοριτῶν μας ἔχοντα εἰδικὴν πείραν καὶ γνώσεις περὶ τὰ τοιαῦτα, καὶ τὰ τέσσαρα ταῦτα πρόσωπα ὁμοῦ μὲ τὴν Ἐφοροεπιτροπὴν τῆς Ἐκκλησίας τῶν Εἰσοδίων, ἀπαρτίζοντα εἰδικὴν Ἐπιτροπὴν, θέλουν συνεργασθῆναι πρὸς σύνταξιν τοιοῦτου Κανονισμοῦ, ὁμοιομόρφως ἐφαρμοσθησομένου εἰς ὅλας τὰς Ἐκκλησίας τῆς ἡμετέρας ἐνορίας, ἀφ' οὗ πρῶτον προηγουμένως καθυποβληθῆναι εἰς τὴν ἐγκρισιν καὶ ἐπιψήφισιν μιᾶς Γενικῆς Ἐνοριακῆς Συνελεύσεως. Ἡ Συνέλευσις ἐγκρίνουσα τὴν πρόθεσιν ταύτην καὶ ἀνιδουῖσα τὴν ἀνάγκην τοιοῦτου ἔργου, ὠνόμασε πρὸς συμπλήρωσιν τῆς τοιαύτης εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς τοὺς κ. κ. Κ. Καραθεοδωρῆν, Νικόλαον Βαλσαμάκη, Ἀθανασ Νικολαΐδην καὶ Κυριακὸν Ζαχάροφ. Ἐπὶ τούτῳ διελύθη ἡ Συνεδρίασις.

Ἐν Σταυροδρομίῳ, τῇ 25 Ἀπριλίου 1865.

Ἡ Ἐφοροεπιτροπὴ

ΔΗΜ. ΠΣΠΑΛΛΗΣ

Δ. Ν. ΤΑΜΒΑΚΟΣ

Σ. Ν. ΠΡΩΪΟΣ

Κ. ΑΛΕΞΙΑΔΗΣ

Π. ΜΠΑΡΜΠΗΣ

καὶ 60 λοιποὶ ἐνοριῖται.

**

Ἀπόσπασμα Ἐκθέσεως (1)

Ἀξιότιμοι ὁμογενεῖς καὶ ἐνοριῖται,

Ὅτε πρὸ τετραετίας διὰ γενικῆς συνελεύσεως ἀπεφασίσατε τὴν ἴδρυσιν τοῦ Ναοῦ τῆς Ἁγίας Τριάδος, ὑφεστῶτος τότε μέχρι τῶν θεμελίων, διὰ τῶν ἐνόντων καὶ μελλόντων πόρων τοῦ παρ' αὐτὸν παρεκκλησίου, καὶ διὰ πρακτικοῦ ἀνεθέσατε εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν τὴν ὑποχρέωσιν νὰ εἶνε διαρκῆς μέχρις ἀποπερατώσεως, ἀποκλείσαντες αὐτὴν τοῦ δικαιώματος ἐντόκου δα-

(1) Ἀνεγνώσθη ἐν τῇ ἐνοριακῇ συνελεύσει 22 Νοεμβρίου 1879.

νείου, ἄριστα σκεφθέντες, οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ἠγνόει τὴν ἀνθηρὰν τότε τοῦ ἐμπορίου ἐν γένει θέσιν, καὶ πολὺ δυσκόλως, οὐδ' αὐτὸς ὁ εἰς τὰ ἄδυνα τῆς διπλωματίας μυστήρια μεμνημένος ἤθελε προβλέπει ὅτι τὰ ἔκτοτε ἀλλεπάλληλα πολιτικὰ γεγονότα ἤθελον ἐπισπεύσει τόσον ἀσπλάγγως τὴν κατάρρευσιν τοῦ ἐμπορίου καὶ τῶν βιοποριστικῶν ἔργων καὶ ἐξαντλήσει καὶ τῶν εὐγενεστέρων καὶ γενναιοτέρων ὁμογενῶν τὴν διάθεσιν· ὁ ἐκδηλωθεὶς τότε πόθος σας ἐγένετο ἀσπαστὸς ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς, οὐδόλως ἀγνοούσης τὸ βαρὺ φορτίον, καὶ ὑπὸ τὸ ὁποῖον, ἐπιτραπήτω αὐτῇ εἰπεῖν παρορησία, μόνον ὁ πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ Ἱεροῦ τούτου ἔργου καὶ τοῦ ἱερωτέρου ἐξ αὐτοῦ σκοποῦ ὄργανός της ἠδύνατο νὰ ἀνθῆξῃ.

Τὶ ἐπραξεν ἡ Ἐπιτροπή, καὶ τὶ ἐθανυματούργησεν ὁ ἔξοχος τῶν ὁμογενῶν μας ζῆλος, καὶ ὁ ρέκτης καὶ ἀκούρατος ἀρχιτέκτων κ. Βασιλάκης Ἐφένδης Ἰωαννίδης, νομίζομεν περιττὸν νὰ προσθέσωμεν λέξιν, διότι ἀποτεινόμεθα πρὸς ἐνορίτας γινώσκοντας κάλλιον ἡμῶν νὰ ἐκτιμῶσι κατ' ἀξίαν κάθε τι, ἄλλως τε δὲ καὶ ὁ ἐνώπιον ἡμῶν ἰστάμενος νεόδμητος Ναός, ἀπαλλάττει ἡμᾶς τοῦ κόπου πάσης περαιτέρω πολυλογίας. Εὐτυχῶς τὰς ἀγαθὰς προθέσεις τοῦ σωματείου τῆς Ἐπιτροπῆς ἐκτιμήσασα δεόντως ἡ Κεντρικὴ Ἐφορὰ ἐνώπιον τῆς ὁποίας παριστάμεθα, οὐδέποτε ἐβράδυνε νὰ προσθέσῃ καὶ τὴν αὐτῆς συμπραξιν, καὶ ἤδη μετ' εὐχαριστήσεως προαγόμεθα, ἀξιότιμοι ἐνορίται, νὰ ἀναγγείλωμεν μετὰ παλμῶν καρδίας, ὅτι συμπράκτορα ἔχοντες καὶ τὴν Κοινότητα σύσσωμον ἀπὸ τοῦ εὐπορωτέρου μέχρις αὐτοῦ τοῦ ἀπορωτέρου ἐτελειώσαμεν τὸ ἀνατεθὲν εἰς ἡμᾶς ἔργον· τὸ δὲ κατὰ τοὺς ἀσθενεῖς πόρους τῆς ἐνορίας ἡράκλειον σχετικῶς ἔργον, ἐπιτελεσθὲν ἤδη διὰ τῆς ἐπιστεγάσεως αὐτοῦ μαρτυρεῖ τὸν χριστιανικὸν ζῆλόν σας καὶ τὸ τί δύναται νὰ κατορθώσῃ μία Κοινότης διὰ τῆς ὁμονοίας καὶ ἐπιμονῆς. Τοῦ Ἱεροῦ τούτου Ναοῦ, ὡς δὲν ἀγνοεῖτε πάντες, τὰ εἰσοδήματα προορισμὸν ἔχουσι τὴν ἀρωγὴν τῶν ἐκπαιδευτικῶν καταστημάτων τῆς Ὁρθοδόξου Κοινότητος Σταυροδρομίου, ὡς ἀφιερούμενα ὑπὲρ τῶν ἐνοριακῶν σχολῶν καὶ πρὸ πάντων ὑπὲρ συντηρήσεως Νηπιαγωγείου ἀναγκαιοτάτου ὄντος ἐν τῇ συνοικίᾳ ἐκείνῃ, ἣτις, ὡς δὲν ἀγνοεῖτε, περικυκλοῦται ὑπὸ ἀλλοειδῶν καταστημάτων, ἔνθα κατ' ἀνάγκην φοιτῶσι καὶ ἐκ τῶν ἡμετέρων.

Ὁ Ναός, κύριοι, εἰς ἣν ἤδη εὐρίσκειται θέσιν ἐστεγασμένος ἐστοίχισε λίρας ὀθωμανικὰς 8083, ὁ δὲ μόλυβδος δι' ἐπιστέγασιν 980, ἦτοι ἐν ὄλῳ 9063. Τὸ ποσὸν τοῦτο ἐπορίσθημεν ὡς ἑξῆς :

Τῆ 1η Ἰανουαρίου 1872 ἐλάβομεν παρὰ τῆς προκατόχου Ἐπιτροπῆς Γρόσια 85461, ἀντιστοιχοῦντα τότε πρὸς 180 γρ. τὴν λίραν ἦτοι λ.	610,—
102570 γρόσια ἐκ τοῦ λαχείου ἀντιστοιχοῦντα μὲ λίρας τ. γρ.	410,—
Ἀπὸ δωρεὰς διαφόρων ὁμογενῶν λ. τ.	875,35
Ἀπὸ δάνεια ἄτοκα καταβληθέντα ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς λ.	616,17
Ἀπὸ δάνεια ἔντοκα δυνάμει πρακτικοῦ Γενικῆς Συνελεύσεως λ.	600,—
Ἀπὸ ἐργολάβους διαφόρους χρεωστούμενα	1100,—
Ἀπὸ εἰσπράξεις παρεκκλησίου 7 ἐτῶν καὶ 10 μηνῶν	4851,48
Λίραι Τουρκίας χρυσᾶι	9063,—

Ἐὰν δὲ εἰς τὰς εἰσπράξεις προσθέσωμεν τὰς πρὸς ἐπισκευὴν κελλίων λ. χρυσᾶς 102, τὰς εἰς ἀγορὰν ἱερῶν ἀμφίων λ. τ. γ. 38 καὶ τὰς εἰς ἐπισκευὴν τοῦ παρεκκλησίου 48, ἔχομεν λίρας 178, αὐταὶ προστιθέμεναι εἰς διαφόρους εἰσπράξεις τοῦ παρεκκλησίου συμποσοῦνται ἐν συνόλῳ εἰς λ. τ. γρ. 5029,48 ἀναλογούσας ἐτήσιον εἰσόδημα ἄνω τῶν 650 λ. τ.

Ἡ Ἐπιτροπή ὀδηγουμένη ἐκ τῶν ἀριθμῶν τούτων βλέπει μετὰ μεγίστης εὐχαριστήσεως μέσῳ τηλικούτων δυσχερῶν ἐποχῶν, ἃς διήνυσεν, ὅτι ἡ στερεὰ ἐπιθυμία τῶν ἀδελφῶν χριστιανῶν πρὸς ἀποπεράτωσιν τοῦ ἱεροῦ τούτου ναοῦ, κατώρθωσε νὰ ἐπαυξήσῃ κατ' ἔτος τοὺς πόρους τοῦ παρεκκλησίου εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ὥστε νὰ μὴ λέγῃ τις ὑπερβολὴν, ὅτι τὰ τοῦ νεοδουμένου Ναοῦ εἰσοδήματα, ἔστω καὶ μὲ ἐπαυξήσιν ἐξόδων διατηρήσεώς του, ὅτι δὲν θὰ εἶνε ὑποδεέστερα τοῦ καθαροῦ εἰσοδήματος λ. τ. 800 περίπου.

Ἐπὶ τούτου ὄθεν τοῦ ποσοῦ ἐπεριδομένη ἡ Ἐπιτροπή ἐσημάτισε μετὰ διαφόρους συζητήσεις τὴν ἰδέαν, ὅτι ἡ ἄμεσος ἐξεύρεσις ἐνὸς ποσοῦ 4000 λιρῶν ἀπαιτουμένων κατὰ τὴν ἐκθεσιν τοῦ ἀξιότιμου Ἀρχιτέκτονος, θέλει ἐπαρκέσει εἰς τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ Ναοῦ ἐν διαστήματι ἑξαμηνίας, ὅπως θεῖα συνάρσει δυνηθῆ ἡ Ὁρθόδοξος Κοινότης νὰ ἴδῃ τὰ ἐγκαίρια αὐτοῦ κατὰ τὴν προσεχῆ ἐπέτειον μνήμην.

Ἀπόσπασμα ἐκθέσεως (1)

..... Ἡ ὅλη δαπάνη τοῦ Ναοῦ ἀνῆλθεν εἰς γρόσια 1759065. Ἐξ αὐτῶν γρ. 1253462, δαπανηθέντα εἰς τὸ 1879 εἰς νομίματα ποικίλης διατιμύσεως, ἡ Ἐπιτροπὴ ὑπολογίζει εἰς μεσαίαν τιμὴν πρὸς 140 τὴν λίραν καὶ ἐπομένως τὸ ποσὸν γρ. 1253462 μετατρέπει εἰς λίρας ὄθωμ. 8953, προστιθεμένης δὲ τῆς περυσινῆς, οὔσης εἰς ὑγιᾶς νόμισμα λιρ. ὄθωμ. 100, γρόσια 505603, ἥτοι λιρ. τουρ. χρυσαῖ 5056, τὸ ὅλον τῆς δαπάνης ἀνέρχεται εἰς λ. τ. χρυσαῖ 14009, εἰς ἃς ὁμως ἀνάγκη νὰ προστεθῶσι λιρ. 2500 δι' ἐκτίμησιν ὑλικοῦ καὶ διὰ προσφορὰς τοιαύτης φύσεως, ὧν τὸ πλεῖστον μέρος ὀφείλεται εἰς τὴν γενναιοδωρίαν τοῦ Ἀξιοτίμου Ἀρχιεπίσκοπος Βασιλάκη Ἐφένδη Ἰωαννίδου, πρὸς ὃν ἡ Ἐπιτροπὴ ἐκφράζει καὶ αὐθις τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτῆς δημοσίᾳ καθόσον ἄνευ αὐτοῦ τὸ περικαλλῆς τοῦτο Μνημεῖον, τὸ ἐγκαλλώπισμα τῆς ἡμετέρας Κοινότητος, καύχημα δὲ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ἐπὶ 1870 πύχων τετραγωνικῶν ἐγγεγραμμένων ἦτο ἀδύνατον διὰ τῆς ἄνω δαπάνης νὰ περατωθῆ. Ὡς ἐκ τοῦ Ἰσολογισμοῦ γίνεται δῆλον πολλαὶ καὶ διάφοροι ἐγένοντο προσφοραὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῶν ὁποίων ὁ ἀκάματος συνάδελφος κ. Δημοσθένης Εὐγενίδης πάντως συνετέλεσε. Τὰ ὀνόματα τῶν δωρητῶν καὶ εὐεργετῶν ἡ Ἐπιτροπὴ ἀνέγραψεν εἰς τὰς δέλτους τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ εἰς μνήμην αἰωνίαν καὶ παράδειγμα τὰς ἐπερχομένας γενεάς.

Τὸ ὅλικόν ποσὸν τῶν προσφορῶν ἀνέρχεται εἰς λ. τ. χρ. 863.39 εἰς ἃς προσθετέον καὶ ποσὸν ἐκ λ. τ. 275,07 προερχομένων ἐκ τοῦ κιβωτίου λεγομένων τῆς Οἰκοδομῆς ὅπερ ἠτύχησεν ἡ Ἐπιτροπὴ ν' ἀναθέσῃ εἰς τὸν κύριον Λεόντιον κρεωπώλην, ἀκάματον καὶ ρέκτην, ψυχῆ τε καὶ καρδία ὄντως χριστιανικῆ, συντελέσαντα εἰς τὴν προσπόρισιν ποσοῦ τοσοῦτο σπουδαίου. Περιπλέον εἰσεπράχθησαν διὰ τοὺς ἄρτους λ. τ. χρ. 300 καὶ ἐκ τῆς ἐνοικιάσεως τῶν στασιδίων, συνυπαγομένης καὶ τῶν τῆς ἡμέρας τῶν ἐγκαινίων λ. τ. χρ. 130. Ἐπειδὴ δὲ τὸ καθαρόν ποσὸν τῆς ὅλης διαχειρίσεως εἶναι λ. τ. χρυσαῖ 2041.23, ἔπεται ὅτι τὰ καθαρὰ τοῦ ναοῦ εἰσοδήματα, παλαιοῦ τε καὶ νέου, εἶναι λ. 472,83. Τὰ χρέη τοῦ Ναοῦ συγκείμενα ἐκ τοῦ

(1) Ἀνεγνώσθη τῆ 6 Μαΐου 1881, ἐν ἐνοριακῇ συνελεύσει.

ἀτόκου δανείου τῶν 4000 λιρῶν καὶ ἐκ διαφόρων ἄλλων, ὡς φαίνεται ἐν τῇ οἰκείᾳ μερίδι, ἀνέρχεται εἰς λ. χρ. 5.570,60 εἰς ἃς προστεθήσεται ἐντός τῆς ἐτησίᾳς περιόδου λ. τ. 825, τὰς ὁποίας θέλει δαπανήσῃ διὰ τὴν ἱερογραφίαν. Ὀλικὸν ὄθεν ποσὸν λ. τ. 6.395,86, ἐξ αὐτῶν δὲ τὰ κατεπείγοντα ἀνέρχονται εἰς λ. τ. 450, καὶ ἐν τῷ ποσῷ τούτῳ ὑπάρχουσι 200 λίραι, ὀφειλόμεναι πρὸς τὸν κ. Ἀλέξ. Κρικελῆν, Ἀρχιλιθοξόον πρὸς τὸν ὁποῖον, ἡ Ἐπιτροπὴ ἐκφράζει δημοσίᾳ τὰς εὐχαριστίας της, διὰ τὴν αὐταπάρησιν, καὶ εὐγενῆ διάθεσιν, ἣν ἐκ τῶν θεμελίων τοῦ Ναοῦ μέχρι τῆς ἀποπερατώσεως ἐπεδείξατο, καὶ δὴ ἐσχάτως γενναίως ἐπὶ τόσον καιρὸν τὸ ἄνω ποσὸν ἀτόκως ὑπὲρ τοῦ Ναοῦ διεθέσατο. Ἀνεχθεῖσα ἡ Ἐπιτροπὴ πρὸς τὴν Α. Θ. Π. (διὰ τὸ δάνειον 4000 λιρῶν) ἔχει τὴν παρήγορον Αὐτῆς διαβεβαίωσιν ὅτι θεία συνάρσει τὰ 3/4 τοῦλάχιστον τῶν μετοχῶν τοῦ ἀτόκου Δανείου ὑπάρχουν ἐλπίδες νὰ δωρηθῶσι, καὶ εἴθε.

